

Latinsko – Český slovník

a, ab (+ 6. p.) – od

abavia – prabába
abavus – prapředek, předek
abba – otec, opat
abbas, atis m. – opat
abbatia, ae f. – opatství
abbatissa, ae f. – abatyše

abbatissatus, us m. – úřad abatyše
abdomialtyphus – břišní tyfus
abduco, ere, duxi, ductum – odvádět, odvracet
abicio, ere, ieci, iectum – odhodit, odvrhnout, odmítnout
abinde – odtud
abintus – zevnitř

abjectarius – truhlář
abnepos – pravnuke

abneptis – pravnučka
abominabilis, e – hrozný, ohavný
abominatio, onis f. – ošklivost, ohavnost
abominor, ari – ošklivit si
abrenuntio, are omnium juri ad bona – vzdát se všech práv k majetku
abs – od, s, z

abscondo, ere, didi, ditum – skrývat (se)
absentia, ae f. – nepřítomnost
absento, are, avi, atum – nedostavit se (k soudu), vzdálit se z církevního působení
absolutio, onis f. – odpuštění hříchů, propuštění
absolvo, ere, vi, - – dát rozhršení, uvolnit, osvobodit
absque + 6. p. – bez
absque obstantia – bez překážky
absque strepitu iudicii – bez soudního jednání
absum, abesse, afui – být nepřítomen, vzdálen

abundo, are, avi, atum (habundare) – překypovat, oplývat
accatholicus, a, um – nekatolický, nekatolík

accedit, ere, cessit – přistupovat, přidávat se
accensus, i m. – obecní sluha, dráb
acceptatio, onis f. – schválení, součást udělení obroč

accersio, ire, ivi, itum – povolávat
accipio, ere, cepi, ceptum – přijímat, dostávat, brát

accisor – výběřčí daní
accresco, ere, crevi, cretum – narůst, přibývat
accuratus, a, um – pečlivý, důkladný
acer, acris, acre – bystrý, ostrý, prudký
acervus, i m. – stoh
acetum, i n. – ocet
acicularius, ii m. – jehlář
acidulae, arum m. – minerální pramen, kyselka
acies, ei f. – roh (domu, ulice), nároží, nárožní dům
aciscularius – kameník
ackerer – sedlák, oráč
acoluthus – kněz
acquirō, ere, quisivi, quisitum – získat, dosáhnout, dobyt

acrinia renalis – selhání ledvin
actionarius, ii m. – překupník, hokynník
actis testantibus – jak svědčí činy, skutku, podle svědeckví činů
actor, oris m. – vykonavatel, žalobce
actu – skutečně, fakticky
actualis, e – činný, dnešní
actuaris, ii m. – aktuár, nižší úředník, pisář
actum, i n. – skutek, čin
acuaris – jehlář

exorsus, a, um – počatý, započatý
exortatio, onis f. – povzbuzení, nabádání
exosus, a, um – nenáviděný, protivný
expedicio, onis f. – výprava
expedicio super bellum – válečná výprava, daň
expedio, ire, ivi, itum – vypravovat, vyřizovat
expello, ere, puli, pulsum – vyhánět
expendo, ere, ndi, sum – vyplácet, splatit, odpykat trest
expensa, ae f. – vydání, výdaj, náklady
expiro – skonat
expleo, ere, evi, etum – vyplnit, splnit

explico, are, avi, atum – rozvinout, vyložit, vysvětlit
expono, ere, posui, positum – vyložit, vysadit, vydat, pronajmout, vynaložit
expono, ere querulose – stěžovat si
expressis verbis – výslovně, výrazně

expresso, are, avi, atum – vyjádřit, říci
expressus, a, um – výslovný
expugno, are, avi, atum – dobývat, útočit, obléhat
expurgacio, onis f. – očištění
exsecro, are, avi, atum – znesvětit

exsecutor, oris m. – vykonavatel, správce

exsequiae, arum f. – pohřeb, pohřební obřady
exsequor, i, secutus sum – vykonat, provést
expecto, are, avi, atum – očekávat

expiro, are, avi, atum – vydechnout, uplynout
extinguo, ere, stinxi, stinctum – zhasit, usmrtit, zemřít

extirpo, are, avi, atum – vyvrátit, vymáhat, vymýtit (les)
exto, are, stiti – vzniknout, být
extruo, ere, struxi, structum – narovnat, vybudovat
extabulo, are, avi, atum – vymazat z desk, zrušit vlastnické právo

extendere se in a 6. p. pro alqa re pas. (ad alqd) – činit, obnášet, být, se (nebo spočívat v čem)
extendit se collecta ad summam – daň se zvětšuje na částku, do výše

extendo, ere, tendi, tentum – vztáhnout, roztáhnout
exter, externa, exterum – vnější, cizí
exterminatio, onis f. – skončení, uplynutí

exterus, a, um – vzdálený, cizí
extimatio, onis f. – ocenění, odhad

extorqueo, ere, torsi, tortum – vykrotit, vynutit
extorsio, onis f. – vymáhání, vynucení
extra civitatem – za městem, mimo město
extra muros – za hradbami
extractor, oris m. – koštěř vína
extractus, us m. – výtah, rejstřík
extraho, ere, axi, actum – vytáhnout, vytrhnout
extraneus, a, um – cizí
extrema unctio unxit – posledním pomazáním pomazal
extremus, a, um – poslední, nejzazší
extunc – od té doby, tehdy
faber – kovář
faber, bri m. – kovář, řemeslník, výrobce

faber aerarius – mědítepec
faber arcorum – lučník
faber armaturae – nástrojář

faber armaturae – vrtač, nástrojář
faber armorum – zbrojíř
faber auri – zlatník
faber auri – zlatník
faber clavorum – hřebičník, zámečník
faber clavorum – hřebíkář

passus, us m. – přechod

pastor – pastýř
pastor, oris m. – pastýř, duchovní správce, pastucha
pastor animalium – pastýř dobytka, slouha
pastor animarum – duchovní pastýř
pastor anserum – husář
pastor ovium – ovčák
pastor pecorum – pastýř dobytka, slouha
pastor porcorum – pastýř sviní, sviňák
pastoralis, e – pastýřský
pastorida, ae f. – pastýřka, slouhová

pastoritus, a, um – pastýřský, pastevecký
patella, ae f. – miska, talíř, pánvice, pivovar. nádoba

patens, entis – otevřený
pateo, ere, ui, - – rozkládat se, být otevřený, být zřejmý, známý

pater – otec, hlava rodiny
pater, patris m. – otec
paternarius, ii m. – páterník
paternator, oris m. – páterník
paternik – výrobce růženců

paternista, ae m. (qui praeeparat pater noster) – páterník
paternus – otcovský, domácí, rodný
patior, pati, passus sum – trpět, snášet
patria, ae f. – vlast

patrina, ae f. – kmotra
patrini – rodič, matka

patrinus, i m. – kmotr
patrocinium, ii n. – ochrana, jméno (svatého)
patruus, i m. – strýc, bratr otčův
patruus magnus – prastrýc

pauci, ae, a – málokteří, nemnozí, málo
paulo – o málo, nedávno, hned na to

pauper – chudák
pauper, eris m. – poddaný, chudý
paupertas, atis f. – chudoba

pauso, are – vynechávat, zameškat
pavimentator, oris m. – dlaždič

pavimentum, i n. – hliněná, dlážděná podlaha, přizemí
pax, pacis f. – mír
peccamen, inis n. – hřích
pecco, are, avi, atum – hřešit
pecten, inis n. – hřeben
pectenarius – hřebenář
pectenarius, ii m. – hřebenář
pectinator, oris m. – hřebenář
pectinifex, icis m. – hřebenář
pectinista, ae m. – hřebenář
pecunarius – dobytkář
pecunia, ae f. debita – dluh, dlužné peníze
pecunia capitalis – hlavní částka

pecunia mea emi – koupil jsem za své peníze
pecunia parata – hotové peníze
pecunialis, e – peněžní, peněžité

pecunie adiutoriales – peněžité příspěvek, pomoc
pecus, oris n. – dobytek
pecus, utis n. – dobytek, brav
pedagogium, i n. – do, mýto
pedagoga puerorum – vychovatelka
pedes mercenarius – dráb

acuarius , ii m. – jehličník, jehlář
acufex , icis m. – jehlář, jehelník
acuo , ere , ui , utum – ostřit, brousit
acutiator , is m. – brusič
acutiator ensium – mečič
ad (+ 4. p.) – k, ke, ku, u, na, do, při
ad collationem alcis spectans – náležející pod patronátní právo
ad hastam publicam – k veřejné dražbě
ad instar alcis rei – jako, něco (na způsob univerzity)
ad normam – podle předpisu
ad partem – částečně
ad praesens – na tu dobu, prozatím
ad propria – do vlastní země, domů
ad tempus vite – na čas života
ad unum annum continuum – na jeden rok bez přerušení
adaquatio , onis f. – napajedlo

addisco , ere , didici , - – naučit se, přiučit se
adduco , ere , duxi , ductum – přivádět, přivážet
adeo , ire , ii , itum – přicházet, př. edstoupit
adhaereo , ere , haesi , haesum (+ 3. p.) – vězet, lpět, přilnout
adhereo , ere alci – připojovat se, neopouštět
adhibeo , ere , ui , itum – přibrat, přidat, užívat
adhuc – dosud, posud, ještě
adiaceo , ere , iacui – ležet u, přiléhat
adicio (add-), ere , ieci , iectum – přihazovat, dodávat si
adimpletio , onis f. – splnění
adinventio , onis f. – vynález, nález, nápad
adita aliqua re – s přidáním věci, včetně čeho
adiudico , are , avi , atum roboris firmitatem – přisoudit platnost (listině)
adiunctus apud silvam – myslivecký mládenec
adiungo , ere , iunxi , iunctum – připojit, přidat
adiutor , oris m. – pomocník, pomahač
adiutorialis , e – pomocný
adiutorium , ii n. – pomoc, příspěví
administer – dráb, zřízenec

administratio , onis f. – správce, posluha, správa, řízení
administrator , is m. – administrátor, správce, zástupce

admitto , ere , misi , missum – dovolit, připustit
admodum – v plné míře, velmi, ovšem, docela, nadmíru
admodum reverendus – veledůstojný
adnuo , ere , nui , nutum – souhlasit
adolescens , entis m. – mládenec
adolescens apud silvanum – myslivecký mládenec
adoptatio – adopce
adstans , antis – kmotr, kmotra
adstans ludi rectoris – učitelský pomocník
adsum , esse , affui , - – být zde, přítomen, pomoci
adulterium , ii n. – smilstvo, cizoložství
advena , ae f. , m. – přichozí, cizinec

advenio , ire , veni , ventum – přijít, přiblížit se

adversarius , ii m. – sok, protivník
advocacia , ae f. – dědičná rychta, fojtství, rychtářství
advocatus , i m. – rychtář, fojt, řečník, advokát
aedificium , ii n. – dům, stavba, budova
aedifico , are , avi , atum – stavět, budovat
aedilis , is m. – stavitel

aedituus , i m. (templi) – kostelník

aeger , aegra , aegrum – nemocný, chorý
aegritudo – nemoc
aegrotatio – nemoc
aegrotus , a , um (i subst.) – nemocný
aequipollo , ere – vyrovnat se
aequivalens , ntis – rovnocenný

aequus , a , um – stejný, rovný, spravedlivý

faber cultrorum – nožíř
faber cuprarius – mědnář, měditepec
faber cupri – měditepec
faber ensium – mečič
faber ensium – mečič, zbrojíř
faber ferrarius – kovář
faber gladiatorum – mečič

faber lignarius – řezbář
faber lignarius – tesař

faber montanus – horní, hutní a důlní kovář
faber nodorum metallicorum – knoflíkář
faber rotarius – kolář
faber serrarius – pilář
faber soalius – švec
faber solarius – prták

faber veteramentarius – správkař obuvi

fabrica , ae f. – kovárna, huť, stavba, stavební huť, dílna
fabricans , antis – výrobce
fabricans cophinorum – košíkář
fabricans papyri – papírník

fabricans sevi – mydlář
fabricans tibialium – punčochář
fabricator , oris m. – výrobce
fabricator clavorum – hřebíčník
fabricator lagenarum – lahvičnick

fabricator sigillorum – rytec pečetidel
fabricatura , ae f. – okování koně
fabrilignarius – řezbář
fabrilignarius , ii m. – tesař

fabrina , ae f. – hamr
fabula , ae f. – bajka, pohádka
facere et dimittere – libovolně nakládat, jednat
faciendum est – budíž
facies , ei f. – obličej, tvář
facilis , e – snadný

facio , ere , feci , factum – dělat, konat

factis rite denuntiationibus et nullo impedimento reperto – po řádných ohláškách, když nenalezena žádná překážka manželství
factor – pomocník, příručí
factor , oris m. – pomocník, příručí, faktor

factor mercatoris – obchodní příručí
factor regius metallicus – královský šichmistr
factum , i n. – čin, skutek, skutečný stav
factus , atis f. – možnost, schopnost, fakulta
faenum , i n. – seno
faex , faecis f. (fex) – kvasnice
falcastratio , onis f. – kosení trávy
falcastrum , i n. – kosa
falsifico , are , avi , atum – zfalšovat, klamně vyhotovit
falsus , a , um – falešný, klamný, lživý

fama , ae f. – pověst, zpráva

famatus , a , um – slovný
familia , ae f. – rodina, čeled'

familia profuga – zběhlá čeled'
familiant – dědičný nájemce panské půdy
familiaris , e – rodinný, domácí, důvěrný
familiaris , is m. – čeledín

familiaris festivalis – klient, služebník významného patricia

famosus , a , um – slovný, proslulý, pověsný
famula , ae f. – dívka (služebná), služka
famulatus , us m. – služba
famulus – sluha
famulus – tovaryš, čeledín
famulus , i m. – služebník, sluha, pacholek, pomocník, tovaryš
famulus aurigae – kočí, vozka

pedestris , e – pěší
pellicium , ii n. – kožešina, kožich
pellucula – kožíšky
pellifex , icis m. – kožešník
pellifex albus – jirchář
pellifex niger – koželuh
pellio , onis m. – kožešník

pelliparius , ii m. – koželuh, kožešník
pellis , is f. – kožešina

penes + 4. p. – u, při, v, na, vedle
penesticus – hokynář, překupník
penesticus , i m. (peni-) – hokyník, překupník, hokynář
penetro , are , avi , atum – vnikat, pronikat, projít
penicularius – kartáčník
penitencia , ae f. – pokání

penitenciarius , ii m. – penitenciář (zástupce biskupa ve věcech zpovědí)

peniteo , ere , ui – litovat hříchů, činit pokání
penitus (přísl.) – vůbec, zcela, úplně
pensio , onis f. – důchod, plat
Penthecoste , es f. – svatodušní svátky

penultimus , a , um – předposlední
peplator – šlojiřník
peplator , oris m. – závojník, rouškář
peplum , i n. – závoj, šlojiř
per – přes, po, v, za

per – od, skrze, přes (často místo a, ab, abs)
per amplius – více
per consequens – tudíž
perago , ere , egi , actum – vylíčit, přednést, vypočítat?, dokončit, dodělat
perangia , ae f. – robota, poddanská povinnost
perator – brašňář
perator , oris m. – tobolečník, taškář, brašňář
perceptor , oris m. – výběřčí, berník
perceptum – příjem
percipio , ere , cepi , ceptum – přijímat, uchopit, pochopit
percutio , ere , cussi , cussum – udeřit, zasáhnout

perditio , onis f. – zkáza, záhuba, ztráta

perdo , ere , didi , ditum – ztratit, zabít
perdo , ere , didi , ditum – ztratit, zkazit, zahubit

perduro , are , avi , atum – přetrvávat, trvat
peregrinatio , onis f. – pouť, putování
peregrinor , ari , atus sum – putovat, účastnit se pouti
peregrinus , a , um – cizí, cizinec
perennis , e – trvalý, stálý
pereo , ire , ii , - – zahynout, zaniknout
perficio , ere , feci , factum – zhotovit, dokončit, udělat
perfidus , a , um – nevěrný, nepoctivý, úskočný
pergamentista , ae m. – pergameník
pergo , ere , perrexi , perrectum – spěchat, pokračovat, postupovat
perhibeo , ere , ui , itum testimonium – vydávat svědectví
periculum , i n. – nebezpečí
perillustris , e – pře jasný

peripneymonia – zápal plic
peritus , a , um – znalý, zkušený
perius , a , um – křivopřísežný
permaneo , ere , mansi , mansurus (obligatus) – zůstat (dlužen), trvat
permitto , ere , misi , missum – svěřit, odevzdat, dovolit
permutatio , nis f. – směna, výměna, proměna
permuto , are , avi , atum – vyměnit
perna , ae f. – stehno, kýta
pernicator , oris m. – perníkář, caletník
pernicies , ei f. – zkáza, záhuba
perniciosus , a , um – zhoubný

perpendicularum , i n. – závaží, váha

aeradius – zvonář
aerarius , a , um – měděný
aeripercussor , is m. (aeris-) – kovář mědi, mosazník, mědnář
aerosus , a , um – vzdušný, kde je průvan
aes , aedis f. – dům
aes sacra – kostel, chrám
aestimutio , onis f. – ocenění
aestuarium , ii n. – parní lázeň
aetás – stáří, věk

aetas , atis f. – věk, doba, stáří, život
aetas , atis f. adulta – dospělý věk
aetas maior et adulta – větší a dospělý věk
aeternus , a , um – věčný
affectio , onis f. – působení, stav, nálada, vliv
affecto , are , avi , atum ex animo – upřímně, ze všech sil se snažit
affectus , us m. – vášeň, cit
affero , ferre , attuli , adlatum (me) – naskýtat se
affines , um m. – příbuzní
affinis – švagr
affluo , ere , affluxi , - – přitékat, proudit, hroutit se
affor , affari , affatus sum – oslovit, promluvit
affusor vini – úřední zřízenec při nalévání vína a měření

agaso , onis iuratus – přísežný kupec koní
agaso , onis m. (-azo) – podkoní
agenda , orum n. – záležitosti
ager , ri m. – dědina, pole, pozemek, lán
aggravatio , onis f. – zatížení, zvýšení daní, zostření klatby
agnellus , i m. – beránek
agnosco , ere , novi , nitum – poznat

ago , ere , egi , actum – hnát, činit, konat, jednat
ago , ero , egi , actum in humanis – být naživu
agoramanus , i m. (-nomus) – tržní rychtář, úředník

agricola , ae m. – dědíník, rolník, sedlák, zemědělec
agricultor , is m. – rolník, zemědělec
agrimensor – geometr, zeměměřič
ahenarius – kottlár, pánevník
achitector – pokrývač
ait , aiunt – říká, říkají
alapa , ae f. – políček, pohlavek
alba , ae f. – bohoslužebné roucho
albator – bělič
albicerdo , onis m. – jirchář, koželuh (vydělávající jemné kůže na bělo)
albus , a , um – bílý
albus , i m. – peníz, denár
aleca , ium n. (aleces) – herynci, slanečci
aleciator (alecator) , oris m. – herynkář, herynečník

Alemania , ae f. – Německo
alhus – malomocenství
alias – jinak, jindy
alibi – jinde
alienata soror , oris f. – sestra věnem vybavená, odbytá
alienatio , onis f. – ssutí, převod majetku, prodej
alienatus , a , um – vyplacený, věnem odbytý
alieno , are , avi , atum (alienus) – zcizovat, tj. převádět do cizího vlastnictví, prodat, vybavit, odbýt

alienus , a , um – cizí
aliquatenus – nějak
aliqui , aliqua , aliquod – některý, nějaký
aliquot mensium – několik měsíců, několika měsíční
aliter – jinak, jiným způsobem
aliunde – odtud, jinde, jinam
alius , a , ud – jiný
allecarius , ii m. – herynečník, obchodník se slanečky, slanečkář
allego , are , avi , atum – uvádět, citovat, doložit, předložit
allex , ecis f. (n.) (halec) – slaneček
allium , ii n. – česnek
alodium , i n. – statek (svobodný, bez lenního závazku)
almus , a , um – živný, živící
alphabeticus , a , um – abecední

famulus cerevisiae – sladovnický tovaryš, pomahač
famulus equorum – pacholek, koňák
famulus in mola , molinarius , molitoris – mlynářský tovaryš
famulus praxatorius , praxaturae – sladovnický tovaryš
famulus syphunculi – růrnický tovaryš
faretrator , oris m. – toulář, výrobce toulců
farina , ae f. – mouka
farina prima – pšeničná mouka druhá
farina secunda – pšeničná mouka hrubá

farinarius – mlynář
fastigium , ii n. – vrchol, vysoké postavení, důstojnost
fateor , eri , fassus sum – vyznávat, prohlašovat, hlásit se
fati munus implere – naplnit svůj osud, zemřít
fatigatio , onis f. – únava, potíž
fatum , i n. – osud, sudba

fatuus , a , um – pošetilý
fatuus , i m. – šašek
fautor , oris m. – příznivec, ochránce
fautoria , ae f. – přízeň, podpora
favilla , ae f. – popel
favor , oris m. – přízeň, náklonnost
febris – horečka, zimnice

febris calida – tyfus
febris catarrhalis – zánět sliznice
febris hectica – tuberkulóza
febris militaris – zarděňky
febris parturientum – horečka omladnic

febris puerperalis – horečka omladnic
febris scarlatinosa rubra – spála

febris typhoidea – tyfus
februarius – únor
fel , fellis n. – žluč, hněv

felicis recordationis – dobré, blahé paměti
felicitas , atis f. – štěstí
felix , felicitis – šťastný
fellator , oris m. – smilník, kurevník
femina , ae f. – žena
fenestra , ae f. – okno, otvor, díra
fenestrale , is n. – okno
fenum , i n. – seno
feodum , i n. – léno
fera , ae f. – zvíř, šelma

ferarum animal? – š elma, divoké zvíře
ferculum , i n. – pocta, dar
ferre – skoro, téměř
feria , ae f. – všední den

feria secunda – pondělí
ferialis , e – všední
ferina , ae f. – zvěřina
ferio , ire , - , - – tlouci, bít, zabíjet
fero , ferre , tuli , latum – nést, přinášet

ferox , ferocis – divoký, zuřivý
ferrarius – kovář
ferrarius , ii m. – železník

ferrator – železník
ferrator , oris m. – kdo pracuje se železem, železník
ferriemptor , oris m. – výrobce železa, eysner
ferrifaber , bri m. – kovář
ferrum manuale – pouta na ruce, železa
ferto , onis m. – věrduňk, 1 h řivny
feruncator – řemenář, přezkář
feruncator , oris m. – přeskář, střemenář, rinkář

festino , are , avi , atum – ničit
festum , i n. – svátek, slavnost
festus , a , um – sváteční
fetus , us m. – plod

fetus carponum – kapří plůdek
feudalis , e (i subst.) – lenní, leník, nápravčí

perpetro , are , avi , atum – vykonat, spáchat
perpetuus , a , um – věčný, nepřetržitý, stálý
persequor , sequi , secutus sum – provázet, (pro) následovat

persica , ae f. – broskev
persolvo , ere , solvi , solutum – zaplatit
persona nobilis – urozená osoba, šlechtic
personatus , us m. – vyšší úřad (církvevní)
persono , are , ui , - – hlaholit, rozléhat se, volat
perspicio , ere , spexi , spectrum – spatřit, prohlédnout, poznat
pertinax , acis – vytrvalý, neústupný
pertinentia – příslušenství
pertinentia , ae f. – příslušenství, co k tomu patří
pertineo , ere , tiniui – náležet někomu
pertingo , ere , tigi , tactum – dotknout se, zavítat
pertracto , are , avi , atum aliquem – jednat s někým

pertussis – černý kašel
pervenio , ire , veni , ventum – dojít, dospět
pes , pedis f. – noha, stopa
pestilentia , ae f. – mor
pestis , is f. – nákaza, mor, záhuba
petallis , is – dráb, pedel
petitio , onis f. – žádost, prosba

peto , ere , ivi , itum – směřovat, žádat, prosit
petruzelinum , i n. – petržel
pharetra , ae f. – toulec
pharetrator , oris m. – toulář
pharmaceuticus , i m. – lékárník

pharmacopaeus , i m. – lékárník
pharmacopola , ae m. – lékárník, mastičkář, obchodník léky
phasianarius , ii m. – bažantník
philacista – noční hlídač, žalárník, hlásný
philacista , ae m. – hlásný (městský)

phthisis – tuberkulóza
phthisis , is f. – souchotiny
physicus , i m. – lékař
picariator , oris m. – smolař
picarius , ii m. – pekelník, smolař
picator , oris m. – smolař
pictantia , ae f. – přilepšení ve stravě
pictor , oris m. – malíř, natěrač
pictor imaginum – malíř obrazů
pictor virtuosus – malíř umělecký

pictorius , a , um – malířský
pie – spravedlivě, řádně, poctivě
pietas , atis f. – zbožnost
pigator – barvíř

pignus , oris n. – zástava, záruka
pilearius , ii m. – kloboučník
pileator , oris m. – čepičník, kloboučník
pileator pavonum – pávový kloboučník, šmukýř
pileus , i m. – klobouk

pilio , onis m. – kloboučník
pillula , ae f. – pilulka
pillula pestilentialis – pilulka proti moru

pincerna – číšník
pincerna , ae m. – krčmář, číšník
pingo , ere , pinxi , pictum – malovat
pinta , ae f. – máz
pinterna , ae m. – krčmář, číšník
pintha malvazie – malvazie
piper , eris n. – pepř
pirum , i n. – hruška

piscaria , ae f. – rybolov

piscator , oris m. – rybář
piscis recentes – čerstvé ryby
piscis salsori – herynci
piscina , ae f. – rybník, haltěř
piscinarius – sádkař

altare , is n. – oltář
altarista , ae m. – oltářník
alter – **alter** – jeden – druhý
alter , a , um – druhý, jiný, jeden (ze dvou)
altera pars – druhá, odpůrčí strana
alterius – další
altilia , ium n. – svrchky, svršky
altus , a , um – vysoký, hluboký
alutarius , ii m. – sámišník, jirchář
alvearium , ii n. – úl (včel)

amarum , i n. – hořký lék
ambasiator , oris m. – posel, vyslanec
ambassiata , ae f. – poselstvo
ambo , ae , o – oba, oba dva
ambo , nis m. – kazatelna
amentarius , ii m. – řemenář
amica , ae f. – družka života, souložnice
amicabilis , e – přátelský
amicabilitas , atis f. – přívětivost
amicitia , ae f. – přátelství
amicus , i m. – přítel
amigdala , ae f. – mandle
amigdalator , oris m – mandlář, mandlěř
amissio , onis f. – ztráta
amita – teta
amita magna – prateta
amitto , ere , misi , missum – ztratit
amo , are , avi , atum – mít rád, milovat
amodo – od této chvíle, napříště, od nynějška
amoneo , ere , nui , nitum – připomínat, napomínat
amor , oris m. – láska
amplifico , are (iura) – rozšiřovat (prá va)
amplius – více, dále
amplus , a , um – rozsáhlý, velkolepý, vznešený
ampullarius , ii m. – lahvář, výrobce lahvi
amputator arborum – stěpař
anathema , atis n. – církevní klatba
anciani , orum m. – patriciové (ital. měst)
ancilla , ae f. – služka, služebná, děvečka, dívka
aneta , ae f. – kachna
angaria , ae f. – trápení, robota

angarium , ii n. – přístřešek
angina diphterica – záškrt
angulator , oris m. – pasíř
angustiae , arum , f. (neklas. i angustia , ae f.) – flaškarius , ii m. – flašněř, lahvičnick
tíseň, úzkost, nouze
angustio , are , avi , atum – sužovat, trápit
angvilla , ae f. – úhoř
anicilla – služka
anihilo , are , avi , atum (-chi-) – zrušit, přivést
vniveč
anima , ae f. – duše
animal , alis n. – zvíře, dobytek
animator , oris m. – dušník
animatus , a , um (animare) – zaujatý, nadšený
pro
animo deliberato – po úvaze
animus , i m. – duch, duše
annata , ae f. – roční plat, důchod
anni currentis – tohoto roku
anniversarium , ii n. – výroční pobožnost, výročí
výroční den (vzpomínková, za mrtvé)
annona , ae f. – přírodniny, obilí, obrok
annualis , e – roční, výroční
annuatim – ročně
annullo , are , avi , atum – rušit, anulovat
annuntiatio , onis f. – zvěstování
annuo , ere , nui – souhlasit, přivolit, přikývnout
annus – rok, léto

annus , i m. currens – běžný rok
annuus , a , um – roční
anonymus , i – bezejmenný, neznámý, nejistý
anser , eris m. – husa
ante prandium – před obědem, dopoledne
antea – dříve, předtím
antiqui , orum m. – staří, předci
antiquus , a , um – starý, starodávny, starobylý,
bývalý
antistes , stitis – představený, kněz

feudum , i n. – léno
fibularius – sponkář, přezkář
fibularius , ii m. – kroužkář, sponkář, přezkář
fibulator – klempíř
fibulator , oris m. – krumplěř
factoř – řezbář
fictus , a , um – smyšlený, nepravý
ficus , i nebo us f. – fík
fide data – pod přísahou
fideiubeo , ere , iussi , iussum – zaručovat se

fideiussor , oris m. – ručitel
fidelis , e (i subst.) – věrný, věřící
fidelitas , atis f. – věrnost
fidem dare – přísahat
fidem facere – podat důkaz, potvrdit
fides , ei f. – důvěra, víra
figellator , oris m. – hlinák
figlerius – hrnčíř
figulus , i m. – hrnčíř
filia – dcera
filia , ae f. propria – vlastní dcera
filia relicta superstes – pozůstalá dcera
filicarius – dlaždič
filiola , ae f. – dceruška
filiolus , i m. – synáček, synek
filius – syn
filius , i m. posthumus – pohrobek
filius proprius – vlastní syn
filius superstes – pozůstalý syn
filum , i n. – nit, knot
finum , i n. – hnůj
fines , ium m. – končiny, území
tingo , ere , finxi , fictum – předstírat, vymýšlet, tvořit
finio , ire , ivi , itum – končit, ohraničovat
finis , is m. – konec, cíl, účel
fio , fieri , factus sum – stát se, dít se
fiolator , oris m. – hudec, loutnista
firmitas , tatis f. – platnost, stálost, síla
firmo , are , avi , atum – upevnit
firmitas , a , um – pevný
fiscus , i m. – společná pokladna

fistulator , oris m. – pištec
flabellator , oris m. – ohanečnick
flagicium , i n. – hanebný čin
flaškarius , ii m. – flašněř, lahvičnick

flectere genua – pokleknout
flecto , ere , exi , exum – ohýbat
florenus , i m. – dukát
fluctuo , are , avi , atum – zmlít se, plynout

flumen , inis n. – řeka
fluvius , ii m. – řeka
fluxus albus – úplavice
focus , i m. – komín

fodina , ae f. – důl
fodina argenti – stříbrný důl
fodinarius – horník
fodio , ere , fodi , fossum – kopat, bodat
foenator , oris m. – senař

fons , fontis m. – studna
foramen , inis n. – otvor, díra
foraneus – kupec
foraneus , a , um – venkovský
forensis , e – tržní, trhový, soudní, veřejný
forestarius , ii m. – lesní, lesník, fořt
forfex , icis f. – nůžky

forfices pannirasoriae – postřihačské nůžky
foripetus , a , um – chodící na trh
foris – venku, před
forma , ae f. – tvar, podoba
formator , oris m. – vzděla vatel
formator domorum – stavitel
formator mensarum – stolař
formido , are , avi , atum – hrozit se, strachovat se

fornacarius – kamnář

piscis , is m. – ryba
pisto , are , avi , atum – míchat, zadělávat
pistor , oris m. – pekař
pistor Dei – pekař Boží, hostí
pistor libi piperati – pekař pepřníků
pistor militaris – vojenský pekař
pistor molendino deserviens – mlýnský pekař
pistrina , ae f. – pekárna
pisum , i n. – hrách
pitantia , ae f. – přilepšení ve stravě, obživa, zlepšení
stravy
pitantiarius , i m. – správce fond u na přilepšenou
pius , a , um – zbožný
pixidarius , ii m. – puškař
pixis , idis f. – puška
placentarius , ii m. – mazanečnick
placeo , ere , ui , - – být pro, líbit se, zalíbit se
placitum , i n. – schválení, rozhodnutí
planca , ae f. – prkno, fošna
planctus , us m. – pláč, nářek
plango , ere , planxi , planctum – hořekovat, nařikat
planities , ei f. – pláň, rovina
plantator , oris m. – zahradník, štěpař, sadař
planto , are , avi , atum – pěstovat, sázet
platea , ae f. (plathea) – třída, ulice, náměstí
plaustrifex , icis m. – kolář, vozař
plaustrum , i n. – nákladní vůz o 32 vědrech
plebanus , i m. – farář, plebán
plebes , ium f. – farnost, farní obvod
plebesianus , i m. – farník, osadník
plebs , plebis f. – farnost, farní obvod, lid
pleno affectu – vře le
plenus , a , um – plný, úplný
pluma , ae f. – polštář
pluralitas , atis f. – většina
pocillator , oris m. – šenkěř
pocillator cereris – šenkěř páleného
pocillator cerevisiae – šenkěř piva
pocillator vini – šenkěř vína
poculator – šenkýř
poena , ae f. – trest
poenam incidere , incurrere – podstoupit trest,
podléhat trestu
poeta , ae m. – básník
polentarius , ii m. – sladař, sladovník, mlynář sladu
poleth – slanina
politor , oris m. – brusič

politor ensium – brusič nožů
politor marmoris – brusič mramoru
polliceor , eri , licitus sum – slibovat
polymitarius , ii m. – tkadlec damašku

polymitator , oris m. – tkadlec damašku
pompa , ae f. – nádhera, přepych, lesk
pomum , i n. – jablko
ponderarius , ii m. – vahař

ponderatio , onis f. – vážení
ponderator , oris m. – vahař, vážný, vážnick
pondus , eris n. – váha, závaží, břímě
pono , ere , posui , positum – klást, položit
pons , pontis m. – most

pontifex , cis m. – papež
pontificalis , e – biskupský
porcarius , ii m. – pasák prasat, sviňák
porcellus , i m. – vepřík
porcinarius – pasák vepřů
porcus , i m. – vepř
porrigo , ere , rexi , ctum manum adiutricam –
podávat pomocnou ruku
porrum , i n. – pór, pažitka
porrus , i f. – pór, pažitka
porta , ae f. – brána, vrata
porta burgensis – městská brána
portarius , ii m. – vrátný
portarius civitatis – městský branný
portator , oris m. – nosič, trágař
portator ceresis – nosič obilí

portator cerevisiae – nosič piva

anulus , i m. – prsten
anus – stařena
aper , apri m. – kanec
apercio vini – otevřen í
aperio , ire , aperui , apertum – otevřít, odhalit, zjevit
apertorium , ii n. – krám, dílna
apertus , a , um – otevřený, přístupný
apiarius – včelař
apis , apis f. – včela
apoplexia cardiaca – infarkt
apoplexia cerebris – mozková mrtvice
apostatrix , icis – odpadlický
apostolicus , a , um (i subst.) – papežský, papež
apothecarius , ii m. – apatykář, lékárník
apparatorius , ii m. – sluha
appareo , ere , ui , - - objevit se, být zjevný
apparet – je zřejmé, patrné
apparitor – dráb
appello , are , avi , atum – nazývat

appendictis – zánět slepého střeva
appendo , ere , ndi , ensum – přivěšovat, věšet
appensio , onis f. – přivěšení, zavěšení
applico , are , avi , atum – připojit, věnovat, vyplácet
appono , ere , posui , positum – přikládat, připojit (pečet)
approbo , are , avi , atum – schvalovat, souhlasit

appropinquo , are , avi , atum – blížit se, přibližovat se
approprio , are , avi , atum – přivlastňovat
apricator , oris m. – bělič (plátina)
aprilis – duben
aptus , a , um – vhodný, příhodný
apulsius , a , um – přibylý, příšlý

aqua , ae f. pluviata – dešťová voda
aqua roseata – růžová voda
aquaeductor , oris m. – rovník, vodák, rurař
ara , ae f. – oltář
aratura , ae f. – popluží, pole, role, pluh, robota
arbitrator , oris m. – rozhodčí, smírčí soudce

arbitrium , ii n. – rozsudek, rozhodnutí smírčího soudce
arborator – sadař, zahradník
arceo , ere , cui (těž arcessere) – bránit, zabraňovat, nutit, přinutit
arcfex – lokař, truhlář
arcolarius , ii m. – lučník, truhlář
arcufex , icis m. – lokař, lučník, střelec, lučstník
arcularius , ii m. – lučník, truhlář
arcus , i m. – luk
ardorium , ii n. – sladovna, sušárna
area , ae f. – městiště, čtvrtlán, plocha, stavební pozemek
arena , ae f. – písek, písčina
arendator – nájemce (nejčastěji krčmy)
aresco , ere , arui , - - usychat, schnout
argentifusor – tavič stříbra
argentifusor , oris m. – stříbrník
argentum , i n. – stříbro
argilla , ae f. – hlína

argillator , oris m. – hlnař, hlnák
argumentum , i n. – důvod, důkaz, obsah
arguo , ere , ui , utum – prokázat, usvědčit, obvinít
archiater – lékař

archidiaconus , i m. – arcijáhen
archiducissa , ae f. – arcivévodkyně
archidux , ucis m. – arcivévoda
archiepiscopalís , e – arcibiskupský
archiepiscopus , i m. – arcibiskup
architector , oris m. – stavitel
architectus , i m. – stavitel
aridarium , ii n. – sušárna, sladovna
arma , orum n. – zbroj, zbraň
armamentarius , ii m. – zbrojíř

foruator – hrnčič
foraux , cis f. – krb, kamna, pec
fornicaria , ae f. – cizoložnice, nevěstka
fornicatio , onis f. – smilstvo, cizoložství
fornicator , oris m. – smilník, cizoložník

forpex , icis f. – nůžky
forpifex – nůžkář
forpifex , icis m. – nožíkář
fors , fortis f. – náhoda, štěstí, osud
forsan – snad, možná
forte fortuna – šťastnou náhodou
fortificatio , onis f. – opevnění, opevňovací práce
forum , i n. – trh, tržiště, obchod, tržní náměstí
forum annuale – výroční trh, jarmark
foscator – horník, hrobník, kopáč
fossata , ae f. – příkop
fossatum , i n. – příkop
fossio , onis f. – kopání
fossor – horník, hrobník, kopáč

fossor , oris m. – horník, kopáč, hrobník
fossor metallorum – rudník
fovea , ae f. – jáma, příkop, důl
fractor , oris lapidum – lamač kamene

fragilis , e – křehký

fragor , oris m. – lomoz, hřmot

Francigena , ae m. – Francouz

frater , tris m. – mnich, řeholník
frater geminus – bratr dvojče, bliženec
frater patruelis – bratranec
frater principalis – nejstarší bratr
frater uterinus – nevlastní bratr

fratres cruciferi , cruciati – křižovníci
fratres cruciferi cum stella – křižovníci s hvězdou
fratres germani – rodní, vlastní bratři
fratres minores – minorité
fratres ordinis s. Benedicti – benediktini
fratres Predicatores – dominikáni
fratris uxor – bratrova žena

fratruelis , es – bratranec, sestřenice

fraus , dis f. – klam, lest
frena , ae f. – uzda

frenarius , ii m. – uzdař
frenifex , ficis m. – uzdař
frenum , i n. – uzda
frequens , ntis – častý, hojný
frequentatio , onis f. – časté konání, užívání, návštěva
fretus + abl. aliqua re – spoléhaje na
fretus sum aliqua re – spoléhám na něco, zakládám si na něčem

fricale , is n. (equorum) – hřebelec
fricus , a , um – škvařený
frigus , oris n. – zima, mráz, chlad
frivolus , a , um – bezcenný, neužitečný, hloupý
frixus , a , um – škvařený
fructifico , are , avi , atum – zúrodnit
fructus , us m. – plod, užitek, výnos

fructuum venditor – ovocník
frugalitas , atis f. – řádnost, poctivost, šetřnost
fruges , ium m. – plody, obilí
frumentarius , ii m. – obroční, obchodník s obilím, vojenský dodavatel obilí
frumentum , i n. – obilí
fruor , i , - (+ 6. p.) – těšit se z čeho, užívat
frustraneus , a , um – marný
fuga , ae f. – útěk
fugio , ere , fugi , - (+ 4. p.) – utíkat, vyhýbat se
fugitivus , a , um – odběhlý, zběhlý
fuit – bylo
fuliginosus , a , um – začernalý od sazí
fullo , onis m. – vetešník, valchář
fulmine ictus – zásah bleskem

portio , onis f. – díl, podíl, část
portior – převozník
portitor – celník, vrátný
porto , are , avi , atum – nosit
portula , ae f. – vrátnice

portulanus , i m. – vrátný
posamentarius , ii m. – prýmkař
possessio , onis f. – majetek, držba, vlastnictví
possessor , oris m. – majitel, držitel
possessor praedii – majitel poplužního dvora
possessor villae – majitel p. vesnice
possessorium iudicium – soud pro vlastnické záležitosti
possessorius , a , um – týkající se vlastnictví, držby
possesrix , icis f. – majitelka, držitelka, paní
possibilitas , atis f. – možnost
possideo , ere , sedi , sessum – mít v držení, vlastnit
possum , posse , potui , - - moci
post defunctum – po zemřelém
post revolutionem unius anni a data presencium computando – po uběhnutí 1 roku počítaje ode dneška
posta , ae f. – pošta
postamta , ae f. – pošta, poštovní úřad
posterí , orum m. – potomci
posterus , a , um – následující, příští

posthumus , a , um – pohrobek

postpono , ere , posui , positum – odložit, nechat stranou
postremo – nakonec

potencialiter – mocně, moci
potens , entis – mocný
potentia , ae f. – moc, síla
potestas , atis f. – moc, podesta (v ital. městech) vláda
potior , iri , potitus sum (+ 6. p.) – zmocnit se, získat, mít v moci
potis , e – schopný, mocný
potus , us m. – nápoj
practicator , oris m. – pěstitel
practicator herbarum – zelinář
praecedo , ere , cessi , cessum – předcházet, předčít
praeceptor , oris m. – učitel, vychovatel
praeceptor humaniorum studiorum – učitel gymnasiální
praeceptor scholae – učitel školní

praeceptum , i n. – příkaz, rada, nauka
praecipitium , ii n. – sráz, záhuba

praecipuus , a , um – obzvláštní, znamenitý
praecordialis , e – srdečný
praedicatio , onis f. – kázání
praedicator , oris m. – kazatel
praedico , are , avi , atum – hlásat, velebit, kázat
praedium , ii n. – statek, dvůr, usedlost, poplužní dvůr
praedo , onis m. – lupič

praeminentia – výstupky do ulice, überschuss
praefatus , a , um – dříve řečený, tento
praefectus , i m. – představený
praefectus dominii – hejtman panství
praefectus ecclesiae – představený církevní
praefectus excubiarum – stázmistr
praefectus in domo castigationis – profous, představený kázně
praefectus laborum – dozorce nad pracemi
praefectus mendicorum – fojt žebráků
praefectus metallicorum – permistr
praefectus montium – správce, ředitel dolů

praefectus montium supremus – vrchní správce dolů
praefectus oeconomiae – hospodářský správce
praefectus piscium – porybný, fišmistr
praefectus postamtae – pošmistr
praefectus rei domesticae – hofmistr
praefectus salis – ředitel solnice
praefectus silvarum – lesmistr
praefectus stabulis – vrchní štolba, štolmistr
praefectus steurae – berní správce
praefectus tribunalium – berní správce

armarius – archivář, knihovník
armatura, **ae f.** – výstroj
armatus, **a**, **um** (**i subst.m.**) – ozbrojený, ozbrojenec, zbrojnoš
armentarius, **ii m.** – pastýř dobytka, skoták

armifex, **icis m.** – zbrojíř

armiger, **eri m.** – panoš, lancknecht, voják

armonizo, **are**, **avi**, **atum** – být v souladu, krásně znít

arnisium, **ii n.** – výzbroj, výstroj
aromatarius, **ii m.** – kořenář, bylinář, drogista
arra, **ae f.** – zástava při smlouvě, peněžítý závdavek

arrator – sedlák, rolník

arrendator, **oris m.** – nájemce (vinopalny)
arrestatus, **a**, **um** – uvězněný, vězeň
arresto, **are**, **avi**, **atum** – zabavit, uvěznit, zadržet, vzít do zástavy

arripio, **ere**, **ripui**, **reptum** – popadnout, uchopit, chopit se

ars, **artis f.** – umění, řemeslo, dovednost
ars fabrilis ferrariae – zámečnictví
ars fusoria – slévačství
ars pictoria – malířství, malířský cech
artes liberales – svobo dná umění
articulo, **are**, **avi**, **atum** – sestavovat články
articulus, **i m.** – článek
artifex, **icis m.** **bambardarum** – puškař

artifex machinarum – puškař
artifex nodorum – knoflíkář
artificium, **ii n.** – řemeslo, cech, dovednost
artista – řemeslník
artista, **ae m.** – člen artistické fakulty
artocopus – pekař
artopaeus – pekař
artopiperista, **ae m.** – pernikář
arvina, **ae f.** – sádlo, tuk
arvina ad currum – kolomaz
arvinarius – řezník, uzenář
arvinarius, **ii m.** – sádelník, uzenář

arvinator – řezník, uzenář
arx, **arcis f.** – hrad, zámek
ascendo, **ere**, **endi**, **ensum** – vystupovat
ascriptio – zapsání

asper, **aspera**, **asperum** – drsný, obtížný, svízelný
assatura porcina – vepřová pečeně, vepřové maso

assecla, **ae m.** – pomahač
asseculo, **are**, **avi**, **atum** – zabezpečit, dát záruku, zaručit

assensus, **us m.** (**gratus**) – souhlas (ochotný)
assentatio, **onis f.** – přikyvování, pochlebování
assentator, **oris m.** – nájemce

asser, **eris m.** – prkno
asser, **ere**, **ui**, **tum** – tvrdit, prohlašovat
assigno, **are**, **avi**, **atum** – připsat, poukázat, dát, zapečetit, přidělit, přiřknout

assimilo, **are**, **avi**, **atum** – připodobnit, být podoben
assimulo, **are**, **avi**, **atum** – připodobnit, přirovnávat

assistens, **entis** – přistojící (kmotr, kmotra)
assuesco, **ere**, **suevi**, **suetum** – přivyknout, zvyknout si

assumo, **ere**, **sumps**, **sumptum** – přijmout
Assumptio b. Mariae Virginis – Nanebevzetí Panny Marie

assus, **a**, **um** – pečený
astants – přistojící
asthma – astma
astrigno, **ere**, **nxi**, **ctum aliquem pene** – stíhat trestem
astrologus – astrolog, astronom
astrum, **i n.** – hvězda

fulmine tactus – zásah bleskem
fumales, **ium m.** (**denarii**) – podýmné, daň z komínů
fumarius – kominík

fumus, **i m.** – dým, kouř

funarius, **ii m.** – provazník

fundatio, **onis f.** – základ, založení, nadání, fundace

fundo, **are**, **avi**, **atum** – založit

fundo, **ere**, **fudi**, **fusum** – lít, prolévat
fundulus, **i m.** – mřínek (ryba)
fundus – pozemek

fundus, **ii m.** – popluží (pozemek, statek)

funesticus, **a**, **um** – zkázonosný, prokletý
funifex, **icis m.** – provazník
funis, **is m.** – provaz, provazec

fur, **furis m.** – zloděj

furca, **ae f.** – vidlice, bidlice (jako signum nožičů)
furibundus, **a**, **um** – zuřivý, vzteklý
furnarius – pekař
furtum, **i n.** – krádež, zlodějství
fusio, **onis f.** – splnutí, slévání
fusor, **oris m.** – slévač
fusor campanarum – zvonář
fusor cereae – voskář, vosťník

fusor tormentarius – zvonář, puškař
fusorium, **ii n.** – slévárna
futrum, **i n.** – pouzdro
futurus, **a**, **um** – budoucí, nastávající
gabella, **ae f.** – dávka, poplatek
galeator – helmíř
galeator, **oris m.** – helměř
gallina, **ae f.** – slepice
Gallus, **i** – Havel
gangraena – sněť
garcifex – kuchař
garcio, **onis m.** – hoch, chlapec

gardista, **ae m.** – gardista
gasa, **ae f.** – domek
gasarius, **ii m.** – domkář
gaudeo, **ere**, **gavisus sum** – radovat se

gaudium, **ii n.** – radost
gazarius – domkář

gehenna, **ae f.** – peklo
gemini, **orum** – dvojčata, blíženci

geminus, **a**, **um** – dvojče, blíženec
genealogia, **ae f.** – rod
gener – zeť
gener, **eri m.** – zeť, švagr
generalis, **e** – všeobecný, nejvyšší, hlavní, generální, generál
generalitas, **atis f.** – všeobecnost, obecnost

generatio, **onis f.** – pokolení, generace

genero, **are** – plodit, způsobit

generosus, **a**, **um** – urozený, šlechtetný
genetrix – rodička, matka

genitor – ploditel, otec
gens, **gentis f.** – národ, lid, kmen

gentilis – příbuzný
gentilitas – příbuzenství rodové
genu, **us n.** – koleno
genus – rod, původ

genus, **eris n.** – rod, druh
Georgius, **ii**, **Georius** – Jiří

praefectus urbis – purkmistr
praefectus verediariorum – poštmistr
praefectus vigil – strážmistr

praefectus vigiliarum civicarum – velitel městské stráže

praefero, **ferre**, **tuli**, **latum alqd alci rei** – dávat přednost něčemu před něčím

praefigo, **ere**, **foxi**, **factum terminum alci** – vytknout, určit lhůtu někomu

praeiudicium, **ii n.** – předběžné, předchozí rozhodnutí

praelatus, **i m.** – kněz, prelát
praelocutor, **oris m.** – řečník
praemissis praemittendis (denuntiationibus) – po povinných ohláškách předchozích
praemissis tribus oibus denuntiationibus int missarum solemnna quarum – po trojích předchozích ohláškách během veřejných mší
praemissus, **a**, **um** – předeslaný, předchozí, předešlý
praenobilis, **e** – vysoce urozený
praeparans, **tis** – připravovatel

praeparator, **oris m.** – připravovatel

praeparator hordei tosti – sladomeč, sladomelec
praeparator lanae – krumplér, vlnář
praepositura, **ae f.** – probošství
praepositus, **i m.** – představený, probošt
praerogativa, **ae f.** – přednost
praerogativus, **a**, **um** – přední, přednostní
praesens, **ntis** – přítomný, tento
praesentatio, **onis f.** – podací, podání, návrh, právo navrhovat

praesentatione donatus – podaný (na faru)

praesentatus, **a**, **um** – podán, podaný

praesentes (litterae) – tato listina

praesentibus – v přítomnosti N.

praeses, **idis m.** – předseda

praeses directorii p. – ředitelství, vrchní ředitel

praesidium, **ii n.** – ochrana

praestans, **antis** – přednosta, ředitel

praestare iuramentum – složit přísahu

praestat (neos.) – je lépe

praestitus, **a**, **um** – vykonaný

praesto, **are**, **stiti**, **stitum** – vynikat, prokazovat, vykonat

praestolor, **ari**, **atus sum** – čekat, očekávat

praesul, **is m.** – představený, biskup, opat

praesulatus, **us m.** – biskupství, biskupský úřad

praesumo, **ere**, **sumps**, **sumptum** – opovázit se, odvážit se

praesumptio, **onis f.** – opovážlivost

praetermitto, **ere**, **misi**, **missum** – opomíjet, nechat stranou

praetexta, **ae f.** – stuha, stužka

praetextarius, **ii m.** – tkaničnick, šňůřečník

praetor – rychtář

praetor, **oris m.** – přednosta, náměstek, správce

praetorium, **ii n.** – radnice, strážnice

praeturbium, **ii n.** – předhradí, předměstí

praevenio, **ire**, **veni**, **ventum** – předejít, předhonit

prandeo, **ere**, **prandi**, **pransum** – snídat

prandium, **ii n. (-de)** – oběd, poledne

prangerium, **i n.** – pranýř

pratium, **i n.** – louka

praxator – sladovník, pivovarník

praxatorius – sladovník, pivovarník

prebenda, **ae f.** – obročí

prebendatus (canonicus) – (kanovník) požívající obročí

precellentia, **ae f.** – výsost, excelence

preces, **um f.** – prosby

preciosus lapis – kulatý kámen

preco, **onis m.** – posel, biřic

precordialiter – srdečně, ze srdce

astutia, **ae f.** – zchytralost, úskočnost
at, **autem** – avšak, však, ale
atavus – děd, předek
atrox, **cis f.** – bezprávi

attamen – přece, však
attempto, **are super aliqua re** – napadat, pokoušet se o

attendo, **ere**, **ndi**, **tum** – pozorovat, brát v úvahu, uvažovat, usuzovat, napnout ducha
attente – důrazně

attentus, **a**, **um** – pozorný, důrazný
attigo, **ere**, **tigi**, **tactum (attingo)** – týkat se
auca, **ae f.** – husa
aucator, **oris m.** – husák, husař
auceps – čizbář
auceps, **cupis m.** – ptáčník
auctionarius, **ii m.** – husák, husař
auctor, **oris m. cultorum** – nožič
auctoritas, **atis f.** – vážnost, pravomoc
auctoritate regis Bohemiae – z pravomoci krále českého

audax, **acis** – statečný, odvážný
audeo, **ere**, **ausus sum** – odvážit se, opovážít se
audientia, **ae f.** – slyšení

audio, **ire**, **ivi**, **itum** – slyšet, poslouchat
aufero, **ferre**, **abstuli**, **ablatum** – odnést, sebrat, vzít
aufugio, **ere**, **fugi** – uprchnout, uniknout

augeo, **ere**, **xi**, **ctum** – roz množovat, zvětšovat
augmentum, **i n.** – rozmnožení, zvětšení, zvelebení
augustus – srpen

aula, **ae f.** – síň, dvůr
Aula Regia – Zbraslavský klášter
aulicus, **a**, **um** – dvorský, dvorní
aulicus, **i m.** – domkář, podruh, hofer, správce dvora
aurarius, **ii m.** – zlatník, zlat. dělník

aureus, **a**, **um** – zlatý
auricampsor, **oris m.** – směnárník, peněžoměnc
aurifaber, **i m.** – zlatník, zlatotepec
aurifex, **icis m.** – zlatník
aurifusor, **oris m.** – zlatník
auriga, **ae m.** – vozka, kočč, povozník, celník
aurigifex, **icis m.** – kolář
auripercussor, **oris m.** – zlatotepec
aurora, **ae f.** – jitřní mše, svítání
aurum, **i n.** – zlato
ausu temerario – se smělou, bláhovou opovázlivostí
automatarius, **ii m.** – hodinář dřevěných hodin, mechanik

auxiliante divina misericordia – s pomocí božího milosrdenství

auxilior, **ari**, **atus sum** – pomáhat
auxilium, **ii n.** – pomoc
avaritia, **ae f.** – lakota
ave – buď zdráv
avena, **ae f.** – oves
avena forestaria o. – lesní, pastevní
avena lignalis o. – dřevní

averto, **ere**, **verti**, **versum** – odvrátit
avia, **ae f.** – bába, babička
avicula, **ae f.** – ptáček
avidus, **a**, **um** – dychtivý

avitum malum – dědičná nemoc
avulsus, **a**, **um** – oddělený
avunculus, **i m.** – strýc, matčin bratr
avus, **i m.** – děd, dědeček
babatum, **i n.** – podkova
babtisatus – křest
baccalareus (-laureus, -larius), **i m.** – bakalář
bacculum, **i n.** – hůl, berla
balcinus, **i (též balkinus)** – brokát

balista, **ae f. (též ball-)** – kuše, samostřil, puška
ballistarium, **i n.** – kamenomet

gerere in votis – mít přání, chovat přání
gerere me circa aliquem – chovat se k někomu
gerit se pro abbate – vydává se za opatem
geritur, **geruntur** – děje se, stává se

gero, **ere**, **gessi**, **gestum** – nést, vést, konat
gibbosus, **a**, **um (gy-)** – hrbatý

gladiator, **oris m.** – mečič, mečník

gladius, **ii m. též gladium**, **i n.** – meč
gleba, **ae f.** – hrouda, mrtvola
gloria, **ae f.** – sláva
gloriosus, **a**, **um** – slavný, proslulý
gradu, **are**, **avi**, **atum** – udělovat hodnost
gradus, **us m.** – stupeň, hodnost (univ.), krok
gradus consanguinitatis – stupeň pokrevnosti
granarius, **ii m.** – obročník, obročník, obročník pisař
grandis, **e** – velký, statný
gratanter – s radostí
gratia, **ae f.** – milost, dík

gratia divina favende – z boží milosti
gratia divina favente – z boží milosti
gratias agere – děkovat, vzdávat díky

gratiosus, **a**, **um** – milostivý, vlídný
gratus, **a**, **um** – milý, vítaný

gratus assensus – ochotný souhlas

gravamen, **inis n.** – potíž, nesnáze, tíha, obtíž
gravedo – chřipka
gravis, **e** – těžký, obtížný, závažný

gregarius, **a**, **um** – stádní, prostý
grego, **are**, **avi**, **atum** – shromažďovat
grex, **gregis m.** – stádo, dav
griseus, **a**, **um** – šedivý
grossus, **a**, **um** – tlustý

grossus, **i m. (denarius)** – groš
gruellum, **i n. (též cru-)** – krupice
grutarius – krupař
gubernaculum, **i n.** – kormidlo, řízení, vláda
gubernator – správce
gubernium, **ii n.** – vláda, místopředsedství
guberno, **are**, **avi**, **atum** – řídit, spravovat
guerra, **ae f. (též gwe-)** – válka, boj
Gurimensis, **e** – kouřimský
gustator, **oris m. vini** – ochutnavač, koštěř vína
gustus, **us m.** – chut
gutta, **ae f.** – kapka

gyrchi – kůže

habeo, **ere**, **ui**, **itum** – mít, mít za, pokládat
habeo me competenter in libris – náležitě znám knihy
habere dinoscitur – je známo, že má
habere se erga – jednat, chovat se
habitacio, **onis f.** – obydlí
habitans, **antis m.** – bydlící, obyvatel
habitus, **us m.** – zevnějšek, vzhled, šat, stav

habitus subductus vario – šat s barevnou podšívkou
habuit – měl
habundo, **are**, **avi**, **atum (též a-)** – překypovat
hactenus – až potud

haemorrhagia – krvácení
haereditarius, **a**, **um** – dědičný
haeres, **edis m.** – dědic, dědičný pán
haereticus, **a**, **um** – kacíř, kacířský, nekatolík, nekatolický
haereticus induratus – zatvrzelý kacíř
haereticus pertinax – vytrvalý kacíř
halterius, **ii m.** – rybník, haltěř
harmonizo, **are**, **avi**, **atum** – být v souladu, krásně znít
harrisium, **i n. haras** – dražba

hasta, **ae f.** – kopí
hasta, **ae f. publica** – veřejná dražba

predecessor, **is m.** – předchůdce
predicatio, **onis f.** – mluvené kázání
predicator, **oris m.** – kazatel, dominikán
predico, **are**, **avi**, **atum** – kázat, veřejně prolašovat, velebit, hlásat
predictus, **a**, **um** – řečený
preemptor, **is m.** – předkupník

prefatus, **a**, **um** – řečený, dříve řečený, tento

prejudicium, **i n.** – nevhoda, škoda
prelibatus, **a**, **um** – řečený, svrchu zmíněný
prenobilis – vysoce urozený
presnio, **onis f. piscine** – lovení rybníka
prepositus, **i m.** – probošt, představení
preradio, **are**, **avi**, **atum** – zářit, skvíst se
presbyter, **eri m.** – kněz, duchovní
prescitus, **a**, **um** – předzvěděný, předurčený
presento, **are**, **avi**, **atum** – předkládat, navrhopat
presepe – jesle
pressor – tiskař

pressura, **ae f.** – útisk
prestimonium, **i n.** – dar, příjem (od podřízených)
presto, **are**, **stiti**, **stitum** – poskytovat, vynikat, prokazovat, vykonat
presto, **are iuramentum** – skládat přísahu
presul, **ulis m.** – biskup, opat, představený

presumo, **ere**, **sumpsi**, **sumptum** – činit předsevzetí, opovážít se, odvážit se
presumptio, **onis f.** – opovázlivost
pretensus, **a**, **um** – kdo se za někoho vydává
pretereo, **ire**, **ii**, **itum sub silencio** – přecházet mlčením
pretiosus, **a**, **um** – cenný, drahocenný
pretium, **ii n.** – cena, odměna
pretorium, **ii n.** – radnice
preurbium, **ii n.** – předměstí
prevignus, **i m. (též privignus)** – pastorek, nevlastní syn

previus, **a**, **um** – předchozí
pridie – den před tím
primas, **atis m.** – primas, primátor
primates, **um m.** – předáci, přední mužové
primator, **oris m.** – primátor, primas
primogenitus, **a**, **um** – prvorozený
princeps, **ipis m.** – kníže, přední muž
principalis, **e** – hlavní, přední, nejstarší
principatus, **us m.** – knížectví
principessa, **ae f.** – princezna
principium, **ii n.** – začátek, počátek
prinella, **ae f.** – slíva

prinus, **i m.** – slíva

prior, **oris m.** – převor
prisilium, **ii n.** – červené, brasilské dřevo
privata, **ae f.** – záchod
privigna, **ae f.** – pastorkyně, nevlastní dcera
privignus, **i m.** – pastorek, nevlastní syn
privilegium, **ii n.** – výsada, privilegium
privo, **are**, **avi**, **atum (+ 6. p.)** – zbavit, zprostit něčeho, připravit o něco
pro levante fuit – za kmotra byl
pro obsequiis exhibitis – za prokázané služby
pro parte – ze strany, v zastoupení strany
pro sue et progenitorum suorum animarum salute (remedio) – pro spásu duše své a svých předků
pro tempore – toho času, na ten čas
pro tribus – za třikrát
proavia, **ae f.** – prababička, prabába
proavius – praděd
proavus, **i m.** – pradědeček, praděd, praotec
probitas, **atis f.** – řádnost, svědomitost, poctivost
probo, **are**, **avi**, **atum** – schvalovat, zkoušet, dokázat
probus, **a**, **um** – poctivý
procedo, **ere**, **cessi**, **cessum** – postupovat, prospívat, pokračovat
proclamatio, **onis f.** – ohláška, prohláška (snoubenců)
proclamo, **are**, **avi**, **atum** – povolávat (statky při odúmrti)

bonitor – malorolník
bonum – jmění, majetek
bonum , i n. – zboží, statek

bonum feudale – zboží nápravčí
bonum nobilium personarum – zboží urozených osob, šlechticů

bonus , a , um – dobrý
borra , ae f. – bor, borovice, porostlina
bos , bovis m. – vůl
botte – boty
braccator – sládek, sladovník
bractearius – kovotepec, platněř

bractearius , ii m. (bratt-) – zlatotepec
bracteaor – kovotepec, platněř
bracteaor , oris m. (bratt-) – zlatotepec

brasearius , ii m. – sladovník

braseator , oris m. – sladovník, sládek
braseatorium , ii n. – sladovna, pivovar
braseum , i n. – slad
brassator – sládek, sladovník
bravium , ii n. – odměna, cena

braxator , oris m. (-xia-) – pivovarník, sládek
braxator albae cerevisiae – sládek bílého (pšeničného piva)

braxatorium , ii n. (baxa-) – pivovar
braxatorius , ii m. (pra-) – sladovník
braxatura , ae f. – sladovna
braxo , are , avi , atum – vařit pivo, navařit
brevis , e – krátký, stručný
bubulcus , i m. – pohůnek, volák, skoták
bucca , ae f. – kráva
bullā , ae f. – vypouklá ozdoba, kovová pečeť
bumbardellum , i n. – ručnice
burgensaticus , a , um – městský
burgravius , ii m. (-fi-) – purkrabí
burgus , i m. – podhradí, městys
bursa , ae f. – toboška, měšec
bursarius , ii m. – měšecník
bursator , oris m. – měšecník
bursifex , icis m. – měšecník, vačkář
butirum , i n. – máslo
buxinus – zimostrázový
buxum , i n. – zimostráz
buxus , i f. – zimostráz
cacubarius – kamnář
cado , ere , cecidi , - – padat, upadnout
caedes – zabítí
caelator – kovorytec, kovotepec
caelebs , libis – neženatý, svobodný, bez potomků
caelum , i n. – nebe
caementarius , ii m. (cem-) – zedník, vápeník
caemeterium , i n. – hřbitov
caeremonia , ae f. – obřad
caeremonia adimpleta – obřad doplněn
caesar , is m. – císař
caesaricus , a , um – císařský
caesor – havíř
calcans , antis organum – kalkant, šlapač měchů
calcar , aris n. – ostruha
calcaria , ae f. – vápenice
calcariaor , oris m. – ostrožník
calcarifec – ostruhář
calcariaista , ae m. – výrobce ostruh
calcaricus , ii m. – vápeník
calceamentarius – švec, obuvník
calcearius – švec, obuvník
calceus , i m. – bota, střevíc
calciamentum , i n. (calcea-) – bota, střevíc
calciarius , ii m. – pohárník, číšař
calciator – švec, obuvník
calcifex – švec, obuvník
calculator , oris m. – účetník, kalkulač
caldar , aris n. – hotel
caldariator , oris m. – kotlář

humidus , a , um – vlhký, mokrý
humilis , e – pokorný
humulator , oris m. – chmelář

humuletum , i n. nebo -us , i m. – chmelnice
humulus , i m. – chmel

husio , onis f. – větší ryba, jeseter vyza
hutta , ae f. – krám
hydrocephallus , i m. – vodnatelnost mozku
hydrops – vodnatelnost
hypotrophia – podvyživení
charitas , atis f. – láska, vděčnost

charta , ae f. – listina
chartarius , ii m. – papírník
chartularius , ii m. – papírník

chartulatus , a , um – výhostem propuštěný z poddanství

chimicus , i m. – chemik, lékárník
chirologus , i m. (ci-) – chirolog, bradýř, ranhojič
chirothecarius – rukavičkář
chirothecarius , ii m. (ci-) – rukavičník, rukavičkář
chirothecator , oris m. – rukavičník, rukavičkář

chirothecus – rukavičkář
chirothecus , i m. (chy) – rukavičník, rukavičkář

chirurgus , i m. – ranlékař, chirurg, felčar
chlapo , onis m. – chlap, sedlák, měšťan, nešlechtic
cholera , ae f. – cholera
cholera asiatica – asijská cholera
choralista , ae m. – choralista, zpěvák chrámového sboru
chortzko , onis – korec
chramarius – kramář
christianus – křesťanský
christianus , a , um (i subst.) – křesťanský, křesťan
chronica , ae f. – letopis, kronika
iaceo , iacere , ui , - – ležet
iacio , ere , ieci , iactum – házet, vrhat
iam – již
ianitor , oris m. – vrátný, klíčník
ianua , ae f. – brána
Ianuaris , ii m. – leden
ibi – zde, tam
ibidem – tamtéž
icon , onis f. – obraz
icterus – žloutenka
idcirco – proto
idem – stejný
ideo – proto, tudíž, tak
idoneus , a , um – vhodný, příhodný
ieiunium , ii n. – půst
ignis – zánět
ignis , is m. – oheň
ignis sacer – růže
ignorans , antis – nevěda, nevědomý, neznalý
ignoranter – nevědomky
ignotus , a , um – neznámý
ille – onen, ona, ono
illegitimus , a , um – nemanželský, nezákonný
illinitor – natěrač
illuc – sem
illuminator , oris m. – iluminátor
illustro , are , avi , atum – osvětlit, objasnit
imaginator , oris m. – malíř obrazů, sochař
imago , inis f. – obraz, podoba
imber , imbris m. – déšť
imbricator , oris m. – pokrývač
imdempnitas , tatis f. – odškodnění, náhrada
imitor , ari , atus sum – napodobovat
immediate – bezprostředně
immediatus , a , um – bezprostřední
immundicia , ae f. – nečistota
immunitas , tatis f. – osvobození, výsada
impeccabilis , e – bez hříchu, nemohoucí hřešit
impedimentum , i n. – překážka
impedimentum consanguinitatis – překážka pokrevního příbuzenství

prosequor , sequi , secutus sum – pronásledovat, provázet
prosper , era , erum – zdárný, šťastný
prospicio , ere , spexi , ctum ad – hledět, směřovat k ...
prosterno , ere , stravi , stratum – porazit, skácet, zničit
prosum , prodesse , profui , - – prospívat
protectio , onis f. – ochrana

protego , ere , exi , tectum – chránit, hájit, krýt
protestor , ari , atus sum – prohlašovat (před svědky)
protonotarius , ii m. – nejvyšší písař, protonotář
protraho , ere , xi , ctum – protahovat
prout – tak, jak, jako
provenio , ire , veni , ventum ex – pocházet z (čeho), přicházet, vzcházet, dařit se
proventus , us m. – příjem, důchod, výnos, výsledek
provideo , ere , vidi , visum – opatřovat
provideo , ere alci de beneficio – obstarat, zařídit někomu obroč

provideo , ere monasterio de aliquo – jmenovat někoho do kláštera (za opata)
providus , a , um – opatrný, prozíravý
provincia , ae f. – kraj, země, území
provincialis , e – krajský (úředník)
provisio , onis f. – opatření, udělení, jmenování, náprava
provisionarius , ii m. – nápravník (někdo jako man, tj. svobodný člověk, ale na arcibiskupských statcích)
provisor , is m. – představený, správce
provisura , ae f. – zaopatření svátostmi umírajících

provisus , a , um – zaopatřený svátostmi umírajících
proximus , a , um – nejbližší
prudens , entis – moudrý, rozumný, prozíravý
prunellum , i n. – švestka
pruniator – uhlíř
psallo , ere , psalli , - – zpívat žalmy
psalterium , ii n. – žaltář
publica – obecní, státní, veřejný, úřední
publicus , a , um – veřejný, obecný, zemský, státní
pudicus , a , um – stydlivý, poctivý
puella – dívka
puer – chlapec

puer , eri m. pastoritus – pasák, pasáček
puercipar (přísl.) – rovnoměrně
pueri , orum m. – děti (i dívky)
pueritia , ae f. – dětství
puerperium , ii n. – porod
pugna , ae f. – bitva
pugno , are , avi , atum – bojovat
pulcher , cha , chrum – krásný
puliator , oris m. – puléř
pulitor , oris m. – puléř
pullator – drůbežář
pullator , oris m. – kurař, kuřetník, obchodník s drůbeží
pullus , i m. – kuře
pulmentum , i n. – varmuže, zelná kaše
pulso , are , avi , atum (campanam) – bít, zvonit
pulsus , us m. – tlučení, bití, úder, tepot (srdce)
pultifex , icis m. – krupník, krupař
pulvinar , aris n. – poduška, peřina, cícha, polštář
pulvinator , oris m. – polštářník
pulvis , eris m. pixidum – střešný prach
pupillus , i m. – sirotek, svěřenec
pupparius , ii m. – loutečník, výrobce loutek
purgator , oris m. – čistič
purgator camini – kominík
purgravius , i m. – purkrabí
pustuarius – sponař
pustulae – neštovice
puta (imper. putare) – totiž
putearius – studnař
puto , are , avi , atum – myslet, soudit, domnívat se
pyrobalerius , ii m. (-robo-) – ohňostrůjce
pyropolaris , ii m. – brusič kamene
pyrotechna , ae m. – ohňostrůjce
pyrotechnicus , i m. – ohňostrůjce
quadramesima , ae f. – půst (40 denní)
quaerere (ex + 6. p.) – ptát se někoho
quaero , ere , sivi , situm – hledat, vyhledat, nabyt
quaestio , onis f. – dotazování, vyšetřování

caldarista, **ae m.** – kotlář
caldarius, **ii m.** – kotlář, topič

calector, **oris m.** – topič
calemarium, **ii n.** – kalamář
calendarius – účetní
calibs, **calibis f.** – ocel
caligarius – švec, obuvník

caligator, **oris m. (calligia-)** – hacník, krejčí hací (dlouhých kalhot), kalhotník
calige, **arum f.** – nohavice
calix, **cis m.** – kalich
calopedifex, **icis m.** – trepkář
calumpnia, **ae f.** – křivé obvinění
cambio, **ire**, **iare**, **villam** – směřovat (peníze)

cambitio, **onis f.** – směna, výměna
cambium, **i n.** – obchod (wechsel)

cambuca, **ae f.** – palcát
camera, **ae f.** – komora (jako úřad), sýpka, místnost, pokladnice, dílna
camerarius, **i m.** – komoří, komorník, púhončí
camerarius iunior, **iuvenis** – mladší komorník
camerarius minor – menší komorník
camerarius regis – podkomoří

camerarius supremus – nejvyšší komorník
caminari, **ii m.** – komíník
caminata, **ae f.** – komnata, pokoj s krbem
caminator, **oris m.** – komíník

caminus, **i m.** – kamna, komín
camisia, **ae f.** – košile
camlat – látka

campana, **ae f.** – zvon
campana pulsatur – zvon zvoní
campanarius, **ii m.** – zvoník, zvonař

campanator, **oris m.** – zvoník, zvonař
campanista – zvonař
campanula, **ae f.** – zvoněk

campetum, **i n.** – niva
campors, **is m.** – směnárník
campus, **i m.** – pole, niva, rovina, pláň

campus equariorum – kobylí pole
canale, **is** – kanál
canapum, **i n.** – semenec
cancelista, **ae m.** – písař, kancelista
cancellaria, **ae f.** – kancelář, kancléřství
cancellarius – kancelista, soudní písař

cancellatio, **onis f.** – vymazání, změřování (v DZ)
cancer – rakovina
cancer, **cri m.** – rak
canceroma – rakovina
candela, **ae f.** – svíčka
candelator – svíčkař, voskař
candelator, **oris m.** – voskař, svíčkař, svícník, luminátor
candelinarius – svíčkař, voskař
andidarius – bělič
cane mersus – vzteklna
caniparius – číšník, sklepník
canis, **is m.** – pes
canones, **um m.** – ustanovení církevního práva
canonicus, **i m.** – kanovník, kanonický, podle církevního práva
cantarista, **ae m.** – konvář
cantarius – truhlář
cantarius, **ii m.** – konvice
cantarus, **i m. (cantha-)** – pohár
canto, **are**, **avi**, **atum (missam)** – zpívat, sloužit zpívanou mší
cantor – učitel, pěvec
cantor, **oris m.** – zpěvák, učitel, kantor
canularius – konvář
canulator, **oris m.** – konvář

impedimentum matrimonii – překážka manželství
impedio, **ire**, **ivi**, **itum se 4. p.** – zaplést, zamotat, překážet, bránit, zabraňovat někomu, něčemu
impendo, **ere**, **endi**, **ensum** – vynakládat, vyplácet
imperator, **oris m.** – císař
imperatrix, **icis f.** – císařovna
imperium, **ii n.** – císařství, říše
impero, **are**, **avi**, **atum** – poručit, uložit (dávku, práci), vládnout, panovat, rozkazovat
imperpetuum – navždy, navěky

impertinenter – nevhodně, nenáležitě
impetio, **onis f.** – útok
impetro, **are**, **avi**, **atum (4. p.)** – dosáhnout čeho
impetus, **us m.** – útok, válečná vřava
impignero, **are**, **avi**, **atum** – brát do zástavy, brát, základy, dávat do zástavy
impius, **a**, **um** – bezbožný, hříšný
imponere in imposterum – uložit v (kde) v budoucnu, pro budoucno
impono, **ere**, **posui**, **positum** – vložit, uložit, dosadit
importunus, **a**, **um** – těžký, obtížný, bezohledný

impressor – knihtiskař
impressor, **oris m. (librorum)** – knihtiskař, presář
imprompto (solvere) – hotově (platit)
improvisare – bez zaopatření svátostmi umírajících

improvisus, **a**, **um** – nezaopatřený svátostmi umírajících
impugno, **are**, **avi**, **atum** – napadat
impulsio, **onis f.** – napadení
impune – beztrně

in – v, ve, na, mezi, až do, do, pro, k
in acie – na rohu
in aliena parochia soleant infantes baptizari – že se křtí děti v cizí farnosti
in aliqua re – nedostát se, vynechávat
in communione sanctae matris – přijav podle ustanovení
in continenti – ihned

in crastino – nazítří
in Ecclia Parochiali – ve farním kostele
in extrema necessitate baptizatus et confirmatus – pokřtěn a utvrzen v nebezpečí smrti
in extremis – krátce před smrtí
in facie – tváří v tvář, vůči
in his libris disordo exinde, **quod** – nepořádek v těchto matrikách zaviněn tím,
in lecto egritudinis – na loži nemocného
in littore Wltawie – na břehu Vltavy
in necessitate (extrema) – v nebezpečí, v nouzi nejvyšší
in partu baptizatus – pokřtěný při porodu
in pede pontis – u paty mostu
in perpetuum (imperpetuum) – navěky

in scriptis – písemně
in ultimis – těsně před smrtí
inaestimabilis, **e** – neodhadnutelný, obrovský
inantea – nadále
incarnatio, **onis f.** – vtělení
incarnatio dominica – neděle Vtělení páně
incassator, **oris m. steurae** – výběrčí berně

incassum – nadarmo, marně, zbytečně
incendium, **ii n.** – požár, žhářství, zapálení
incendo, **ere**, **endi**, **ensum** – zapálit
inceptus, **a**, **um** – počatý, započatý
incertus, **a**, **um** – neznámý, neurčitý
incessanter – bez ustání
incido, **ere**, **idi**, **(-3. p.)** – upadnout, dopadnout

incipio, **ere**, **cepi**, **ceptum** – začínat
incisor – rytec
incisura, **ae f. (pannorum)** – krojení suken
incitatio, **onis f.** – pohánění, prudkost, popud
incito, **ere**, **di**, **sum** – stříhat

inclino, **are**, **avi**, **atum** – sklánět, přiklonit (se)
inclitus, **-lutus**, **-lytus**, **a**, **um** – slavně, chvalně známý
inclytæ cancellariae – kancelář
incola – obyvatel

quaestor, **oris m.** – pokladník
quaestus, **us m.** – zisk, užitek

qualitas, **atis f.** – jakost, způsob
qualitas mortis – způsob, příči na smrti
qualiter – jak
quamquam – ačkoli, přestože
quamvis – ačkoli

quando – až, když, kdy, někdy

quandoque – někdy
quantitas, **atis f.** – množství
quantus, **a**, **um** – jak veliký
quare – proč
quartale, **is n.** – čtvrt, čtvrtka

quasi – jakoby, jako
quatenus (-tinus) – aby, pokud, až kam

quater – čtyřikrát
quatuor tempora – suché dni

quentinus, **i m.** – kventlík
querulor, **ari** – stěžovat si
querulose – žalobně
quesrto, **onis f.** – stížnost, žaloba, dotazování, vyšetřování
qui cutellos acuit – brusič
qui trahit in lapide – kameník
quicumque, **quaecumque**, **quodcumque** – kterýkoli
quidem – pak (nepřehybné, spojovací); za slovem: věru, jistě, ovšem
quies, **etis f.** – klid, pokoj
quietus, **a**, **um** – klidný
quilibet, **ae** – kterýkoli

quinternista, **ae m.** – opisovač knih
quittatio, **onis f.** – potvrzení kvitance
quitto, **are**, **avi**, **atum aliquem** – potvrzovat někomu zaplacení dluhu
quittus, **a**, **um** – vyrovnaný, zproštěný, zbvavený závazku
quo – eo – čím – tím, kam – tam
quo facto – potom, abl. abs. když toto bylo učiněno

quominus – aby ne
quondam – kdysi
quondam X. – zesnulý X.

quoniam – protože
quotiens – tolikrát – kolikrát – tolikrát
quotienscumque – kolikrátkoli, pokaždé
quousque – jak dlouho, až
ratio, **onis f.** – počet, účet, důvod, rozum
rationabiliter vendere – za přiměřenou cenu, spravedlivě prodat
ratione alcis rei s – ohledem na, za (něco)
rationem dare – vydat počet, skládat účty
radices librans – kořenář
radicor, **ari**, **atus sum** – zapouštět kořeny
rado, **ere**, **si**, **sum** – postřihovat, stříhat
raedarius – koč, vozka
rapa, **ae f.** – řepa

raphanus, **i m. a f.** – ředkev
rapina, **ae f.** – loupež, drancování
rapio, **ere**, **ui**, **tum** – uloupit, uchvátit
raro – zřídka
rasor, **oris m.** – bradýř, holič, stříhač
rasor pannorum – postřiháč suken
ratam habet venditionem – potvrzuje, schvaluje

ratifico, **are**, **avi**, **atum** – činit platným, potvrzovat
ratihabitio, **onis f.** – potvrzení, schválení, uznání
ratio, **onis f.** – rozum, důvod, účet
rationabilis, **e** – rozumný
ratione – z důvodu, kvůli

rationem reddere – složit účet
Ratisbona, **ae f. (-p-)** – Řezno
ratu et gratus – řádný a platný
reassumo, **ere**, **mpsi**, **mptum** – přijímat nazpět t

capella, **ae f.** – kaple
capella publica – veřejná, obecní kaple
capellania, **ae f.** – úřad kaplana, kaplanství
capellanus, **i m.** – kaplan
capellanus campestriis – polní kaplan
capellanus localis – místní kaplan, lokalista

capellarius, **i m.** – správce kaple
capetium, **ii n.** – kopa sena, míra pro obilí požaté nastojato, kopa, hromada, mandel
capillii, **capillae** – vlasy

capillamentarius – parukář, kadeřník
capillo, **are** – škubat za vlasy
capio, **ere**, **cepi**, **captum** – chytit, zajmout, zmocnit se
capitalis, **e** – hlavní, úhlavní
capitaneus, **i m.** – hejtman
capitanus, **i m.** – hejtman
capitanus equestris – rytmistr
capitanus provinciae praefectus – zemský hejtman
capitanus terrae – zemský hejtman
capitulum, **i n.** – kapitula, kapitola
cappa, **ae f.** – plášť, přehoz
cappella – kaple betlémská, plášť sv. Martina, kaple
caprarius, **ii m.** – pastevec, pastýř koz
caprea, **ae f.** – koza (divoká), srnka
captivitas, **atis f.** – zajetí

captivo, **are** – zajmout, uvěznit
captivus, **a**, **um** – zajatec
capto, **are**, **avi**, **atum** – chytat, lapat
captus, **a**, **um** **mente** – duševně chorý, slabomyslný
capucium czotatum – kápě zakrývající obličej
caput, **capitis n.** – hlava, hlavní věc, osoba
caputia, **ium cum leripiipiis** – kuklice s cípy
caputia nodulata – kuklice s cípy
carbanista – přivozník
carbo, **onis m.** – uhlí
carbonarius, **ii m.** – uhlíř
carbonista, **ae m.** – uhlíř
carcer, **eris m.** – vězení, žalář
carcerarius, **ii m.** – žalářník, profous
carcinoma, **atis** – rakovina
caerentia, **ae f.** – nedostatek
careo, **ere**, **ui** – (+ **6. p.**) – postrádat, nemít, být zbaven
carinarius, **ii m.** – barvíř
Carinthia, **ae f. (Cha-, Ka-)** – Korutany
Carinthus, **a**, **um** **(Cho-)** – korutanský, Korutanec
caritas, **atis f.** – vážnost, láska
carmen, **inis n.** – báseň, píseň
carminator, **oris m.** – mykač
carnarius – řezník
carnifex, **icis m.** – řezník, pohodný, kat
carnisprivium, **i n.** – masopust
caro, **carnis f.** – maso, tělo

carpentarius, **ii m.** – tesař, vozka, kárník, kolář
carpentator – tesař, kolář
carpo, **ere**, **psi**, **ptum** – thrat, rvát
carrera, **ae f.** – ulice

carruca, **ae f.** – fůra
carrucarius – kočí
carrucarius, **ii m.** – kárník, kočí
cartarius, **ii m.** – papírník
carus, **a**, **um** – milý, drahý

casa, **ae f.** – domek
casacus – lupič
casarius, **ii m.** – domkář
casearius – sýrař

caseator, **oris m.** – sýrař
cassarius – síťář
casso, **are** – rušit, odvolat
castellanus – kastelán, klíčník

incola, **ae m.** – osedlý, obyvatel
incolatum figere – trvale se usadit
incolatus, **us m.** – pobyt, právo pobytu
incommodium, **i n.** – škoda, nehoda
inconsulvus, **a**, **um** – nezvrtný
incorporo, **are** – vtělit, připojit, přidat

incorruptus, **a**, **um** – neporušený, nezkažený
incrementum, **i n.** – růst, r ozvoj

increpo, **are**, **avi**, **atum** – lát, plísnit, říčet, vyčítat, obořit se
inculpo, **are**: **inculpatus**, **a**, **um** – bezúhonný
incultus, **a**, **um** – nepěstěný, neobdělaný
incumbo, **ere**, **cubui**, **cubitum** – ulehnout, dolehnout

incunabula – rodiště, původ
indago, **inis f.** – háj
inde – odtud, od té doby, proto
indebitus, **a**, **um** – nezasloužený, nepatřičný
index, **icis alphabeticus** – abecední rejstřík

indico, **ere**, **dixi**, **dictum** – oznámit, vyhlásit
indigator, **oris m.** – roumík
indigencia, **ae f.** – potřeba
indignatio, **onis f.** – zloba, rozhořčení
indignor, **ari**, **atus sum** – horšit se, rozčilovat se
indignus, **a**, **um** – nehodný
induco, **ere**, **xi**, **atum** – zavádět, navádět

indulgentia, **ae f.** – shovívavost, přízeň, odpustek
indulgeo, **ere**, **dulsi**, - - být shovívavý, povolit, prominout
indultum, **i n.** – povolení
indumentum, **i n.** – šat

induratus, **a**, **um** – zatvrzelý
ineo, **ire**, **ii**, **itum** – vejít, vstoupit, začínat
inermis, **e** – bezbranný, neozbrojený
infamis, **e** – bezctný, n ečestný
infamo, **are**, **avi**, **atum** – učinit bezctným, obvinít
infans, **antis n.** – dítě
infantes, **ium n.** – děti
infarktus – infarkt
infectio – infekce, nákaza
infecto, **oris m.** – barvíř
inferius – níže
infernalis, **e** – pekelný
infernum, **i n.** – peklo

infero, **inferre**, **intuli**, **illatum** – vnášet, přinášet, působit
infestatio, **onis f.** – nepřátelský postup, útok
infidelis, **e** – nevěrný, nevěřící

infillibilitas, **atis f.** – neomylnost (církve)
infirmitas – slabost, nemoc
infirmitas, **atis f.** – slabost, bezmocnost
infirmus, **a**, **um** – slabý, bezmocný, nemocný
inflammatio – zánět
inflammatio renum – zánět ledvin
infligere poenam – ukládat trest

infligo, **ere**, **xi**, **ictum** – zasadit, způsobit
informatrix, **icis f. (puellarum)** – učitelka (dívek)
informo, **are**, **avi**, **atum** – poučit, zpravit
infortunium, **ii n.** – neštěstí, nehoda

infra (přísl. i předl. –) dole, pod, během
infra annum – během roku, do roka
infra tempus – načas, včas
infrascriptus, **a**, **um** – podepsaný, níže psaný
infringo, **ere**, **fregi**, **fractum** – lámat, porušovat, zeslabit, zlomit
infusor – tavič, slévač
infusor, **oris m.** – lijec, nalévač
infusor acidularum – nalévač kyselky, min. vody
infusor campanarum – zvonář

ingenium, **ii n.** – nadání, zámlanka
ingenuitas – svobodný rod, stav
ingenuus, **a**, **um** – vrozený, svobodný, důstojný
ingero, **ere**, **gessi**, **gestum se de...** – vměšovat se, přejímat

rebellio, **onis f.** – vzpoura, vzbouření
recedo, **ere**, **cessi**, **cessum** – ustoupit, odejít
receptio, **onis f.** – přijetí, přijímání
receptor, **oris m.** – pokladník, výběřčí
receptor steurarum – berní
recessionalia, **ium n. (-les)** – dárek při odchodu, zpro pitné, odchodné
recessus, **us m.** – odchod
recipio, **ere**, **cepi**, **ceptum** – přijímat, vzít, dostat, vybrat, odebrat, zabavit
recognosco, **ere**, **gnovi**, **gnitum** – uznávat, vyznávat, poznávat, prohlížet
recommendo, **are**, **avi**, **atum** – doporučit
rector, **oris m.** – řídící, učitel, ředitel, správce
rector ludi, **scholae** – řídící učitel

rector scholarum – ředitel škol
rectus, **a**, **um** – přímý, rovný, správný
recursum habere ad – obrátit se na
recuso, **are**, **avi**, **atum** – odmítat, vzpírat se
redarius – kočí, vozka

reddituarius – výběřčí, pokladník
reddituarius, **ii m.** – důchodní
redditus, **us m. (redi-)** – důchod, příjem, plat, návrat
reddo, **ere**, **didi**, **ditum** – vrátit, odevzdat, dát
redeo, **ire**, **ii**, **itum** – vrátit se, přijít zpět
redimo, **ere**, **demii**, **demptum** – vykoupit, koupit zpět
redio, **ire**, **ivi**, **itum ad propria (redeo)** – v rátit se domů
reditus, **us m.** – návrat, příjem, důchod
refectio, **onis f.** – občerstvení, posilnění
refectorium, **ii n.** – refektář, jídelna
refero, **ferre**, **tuli**, **latum** – nést zpět, donést, oznámit

reficiens, **entis** – oprávcce, správkař
reficiens tegularum – pokrývač
reformatio, **onis f.** – oprava, náprava
reformatio, **onis f.** – oprava, náprava
reformatio, **onis f.** – oprava, náprava
reformo, **are**, **avi**, **atum** – opravovat, přetvořit, obnovit
regale, **is n.** – královské právo, regal
regens chori – ředitel kůru, sbornistr
regesta – záznamy, soupisy, výtahy
regestum, **i n.** – matrika, rejstřík
regimen, **inis n.** – řízení, vláda, vedení
regimen aulicum – správa dvora
regimen pedestre – pěší pluk
regimentum, **i n.** – pluk
regimentum dymachorum – pěší pluk

regina, **ae f.** – královna
regio, **onis f.** – kraj, území, země
registrum, **i n.** – rejstřík

registrum imperiale – říšská registratura
registrum provinciae – desky zemské
regius, **a**, **um** – královský
regno, **are**, **avi**, **atum** – vládnout, panovat
regnum, **i n.** – království
rego, **ere**, **rexii**, **rectum** – řídit, ovládat
relator, **oris m. (ad tabulas)** – posel (k deskám zemským)

relaxo, **are**, **avi**, **atum** – povolit, odpustit
relicta, **ae f.** – vdova
relictus, **a**, **um** – opuštěný, pozůstalý
religio, **onis f. catholica aut aliena** – náboženství katolické nebo jiné, cizí

religiosus, **i m.** – mnich, řeholník
relinquitur – zbývá
relinquo, **ere**, **liqui**, **lictum** – zanechat, opustit
reliquus, **a**, **um** – zbylý, zbývající
remedium, **i n.** – lék, náprava

remedium anime – spása duše
remissio, **onis f.** – odpuštění
removeo, **ere**, **movi**, **motum** – odstraňovat
renovator, **oris + gen. (calceorum)** – správkař, příštipkář, oprávcce, obnovovatel
renovator aestuariorum – oprávcce parních lázní
renovator sotularium – švec vetešník, refilř
renovator vestium – vetešník, správkař
renuntio, **are**, **avi**, **atum alci aliquem** – vypovědět, odřící

castellanus, i m. – župan, kastelán, purkrabí, správce hradu
castellum, i n. – tvrz, zámek
castigator, oris m. (-gna-) – správce kázně
castra pl. – tábor, hrady
castrator, oris m. (iuvenum) – nunvář
castrum, i n. – hrad
castus, a, um – čistý, bezúhonný

casus, us m. – pád, případ
catalogus, i m. – matrika
catalogus baptizatorum – křestní matrika
catalogus confirmatorum – matrika biřmovaných
catalogus confitentorum – zpovědní matrika
catalogus coniugatorum – matrika snubní
catalogus copulatorum – matrika oddací
catalogus defunctorum, mortuorum – úmrtní matrika
catalogus proclamatorum – matrika ohlášek
catarrhus intestiorum – zánět střev
catena, ae f. – řetěz, pouto
cathabultas laborat – dělá šípy

caupo – hospodský, hostinský
caupo, onis m. – šenkýř, hostinský
caupona, ae f. – krčma, šenk, hospoda

causa (s př – edcházejícím 2. p.) kvůli, pro

causa, ae f. – soudní pře, proces
causa super – spor o
causa super decimis – spor o desátky
causa vertitur – probíhá spor
causam introducere – zahájit při

causam movere – vést při
causidicus, i m. – právní zástupce, návodník
causo, are, causor, ari – způsobit
cautus, a, um – opatrný

caveo, ere, cavi, cautum – stíci se, mít na pozoru, ručit, pečovat o někoho
cavo, are, avi, atum – hloubit, vymílat
cazarius – domkář
cealator – pokrývač
cedo, ere, cessi, cessum – ustoupit, postoupit n ěco

celebro, are, avi, atum (missam) – konat, slavít, sloužit mši

celer, celeris, celere – rychlý
celerarius, ii m. (eller) – sklepmistr, kuchlmistr, sklepník
celestis – nebeský
cellarius, i m. – sklepmistr, správce sklepa

celstudo, inis f. – výsost
celtnarius, ii m. – caletník, perníkář
cementarius – cementář
cementarius, ii m. – zedník
cementarius primarius – polír
cementum, i n. – zed', cement
cenobium, ii n. – klášter
censeo, ere, censui, censum – hodnotit, soudit, myslet si
censita, ae m. – úročník
censitor, oris m. – berník, výběřčí

ensor, oris m. – rychtář vesnický, censor (kniha)

ensuo, are – platit úrok, poplatek

ensus, us m. – úrok, plat, daň, majetek
centenarius, ii m. – stonásobný

centrix, icis f. – nevěstka
centurio, onis m. – setník, hejtman
cepa (též caepa), ae f. – cibule
cephalea – bolest hlavy
cera, ae f. – vosk
cerarius – svíčkář, voskař
cerarius, ii m. – voskař, svíčkář
cerdo – koželuh

inglorius, a, um – neslavný

ingravesco, ere, -, - – zhoršovat se
ingredior, gredi, gressus sum (4. p) – vstoupit, vpadnout
inhibeo, ere, ui, itum – zdržovat, zakázat
inhibitio, onis f. – zákaz
inchoatus, a, um – počatý, začatý
inimicus, a, um (i subst.) – nepřátelský, nepřítel

inimpeđite – bez překážet
iniquitas, atis f. – nerovnost, bezprávi
iniquus, a, um – nestejný, nespravedlivý
inire consilium – pojmut úmysl, zamýšlet
inire fugam – dát se na útěk
initiatu, a, um – počatý, začatý
initium, ii n. – začátek, počátek, původ
iniungo, ere, nxi, nctum – ukládat, vkládat

iniuria, ae f. – bezprávi, křivda, ústrk, věc neprávem nabytá
iniustus, a, um – nespravedlivý
innatus, a, um – vrozený
innitor, niti, nixus (nisus) sum alci rei – věnovat se, usilovat
innotesco, ere, notui – oznámit, sdělit, vejít ve známost
inoboediens, entis – neposlušný
inquam – obv. 3. os. sg. a pl.: inquit, inquit – pravím, říkám

inquilinus, i m. – cizí poddaný, podruh, nájemník, příbuzný domácího
inquiero, ere, quisivi, quisitum – vyhledávat, vyšetřovat
inquisitio, onis f. – vyšetřování
insanus – nezdravý
inscribo, ere, psi, ptum – zapsat, vepsat
inscriptus, a, um – zapsaný, napsaný

insero, ere, serui, sertum – vkládat, vsunout, přimísit
insidia, ae f. – úklady
insidiae, arum f. – úklady, nástrahy
insigne – znak, známka

insolentia, ae f. – zpupnost, opovážlivost, smělost

inspector, oris m. – dozorce, inspektor
inspector aedificiorum – dozorce stavby, stavebník
inspector bancalitatís – finanční dozorce
inspector carnum – ohledač masa

inspector silvarum – lesní inspektor

insperato – náhle
inspicio, ere, spexi, spectrum + 4. p. – nahlédnout do, hledět na
instabilis, e – nestálý
instantia, ae f. – naléhání, příkaz, prosba, nátlak, instance, úřad, stolice
instantia regni – místodržitelství
instita, ae f. – krám, stánek
institalis, e – kupecký, určený k obchodu
institor – kupec, kramář
institor, oris m. – podomní obchodník, kupec, kramář
institorius, a, um – kupecký, kramářský, kramář
institrix, icis f. – kramářka, obchodnice
instituo, ere, tui, - – ustanovit

insto, are, institi, - – naléhat, nastávat
instrumentalista, ae m. – nástrojář, výrobce hudebních nástrojů, hudebník
instrumentum, i n. – nástroj, listi na, vysvědčení, nářadí, prostředek

instrumentum de praestito homagii iuramento – vysvědčení o vykonání poddanské přísahy
insufficientia – selhání činnosti
insultus, us m. – nájezd, šturm, urážka, posměch, napadení, útok

insultus apoplecticus – záchvat mrtvice
insuper – nadto, k tomu
insurgo, ere, rexi, - – povstat, zdvihnout se
intabulatio, onis f. – zápis do desk zemských
intabulo, are, avi, atum – zapisovat do desk
integer, a, um – celý, úplný, nezmenšený
integro, are, avi, atum – zcelit, spojit z jedno
intellego, ere, lexi, lectum – rozumět, pochopit

reparator, oris m. – oprávece

reparator platearum – dlaždič
reparator tegularum in tectis – pokrývač
reparo, are, avi, atum – nahradit, opravit, obnovit
repente – náhle, nečekaně, znenadání
repentinus, a, um – náhlý, nepředvídaný
reperio, ire, repereri, repertum – nalézat, objevit, shledat
repertus, a, um – nalezený, shledaný
repeto, ere, ivi (ii), itum – vrátit, žádat zpět
repleo, ere, evi, etum – naplnit, doplnit
reporto, are, avi, atum – nést zpět, přinést zprávu
reprehendo, ere, hendi, hensum – kárat
repugno, are, avi, atum – odporovat, bojovat proti
reputo, are, avi, atum – vypočítat, uvážít, rozvážit
requiro, ere, quisivi, itum – žádat, vybírat

res, ei f. domestica – hospodářství, správa domu
res institales – kupecké zboží
rescribo, ere, psi, scriptum – odepsat, odpovědět
reseda, ae f. – rezeda

reseda luteola – rýt obecný
reserator – klíčník
reservatio, onis f. – výhrada, vyhrazení

reservo, are, avi, atum – chovat, uchovat, vyhradit

residentia, ae f. – sídlo
residuus, a, um – zbylý
resigno, are (officium) – vzdát se (úřadu), dát zpět
resigno, are, avi, atum – odkázat v závěti, splatit
resipisco, ere, ii, - – přijít opět k rozumu, vzpamatovat se

resistentia, ae f. – odpor
resisto, ere, restiti, - – odporovat, stavět se na odpor
respectivus, a, um – příslušný
respicio, ere, spexi, spectrum in aliquid – vztahovat se k něčemu, týkat se něčeho
respondeo, ere, spondi, sponsum alci de.. – ručit, odpovídat někomu za ...
responsum, i n. – odpověď
respuo, ere, ui, - – vyvrhnout, odmítnout
restarius, ii m. – provazník
restio, onis m. – provazník

restituo, ere, ui, utum – obnovit, znovu dosadit, vrátit

resulto, are, avi, atum – odrážet se, vznikat, zbývat
rete, retis n. – síť

retarius, ii m. – síťář
reticulator, oris m. – pletač

reticulator tibialium – punčochář
retro (přisl. a předl.) – vzadu, za
reus, a, um – obžalovaný
revelo, are, avi, atum – odhalit
reverendus, a, um – důstojný
revertor, i, reverti – vrátit se
revisor, oris m. – dozorce, revizor, přehližitel
revisor in metallicis – horní dozorce

revisor tabacae – dozorce nad tabákem
revoco, are, avi, atum – odvolat se

rex, regis m. – král

rhedarius, ii m. – kočí

rideo, ere, si, sum – smát se
ripario, are, ripa, ae f. – břeh (řeky)

risus – rýže
rite – řádně, náležitě
roboro, are, avi, atum – posílit, upevnit
robur, oris n. – síla, potvrzení, pevnost
rogo, are, avi, atum – žádat, prosit
rosa – růže
rota, ae f. – kolo
rotarius, ii m. – kolář

cerdo, **nis m.** – koželuh, jirchář

cerefusor, **oris m.** – sladovník? voštník?
ceres, **eris f.** – obilí
ceruus, **i m.** – svíce

cerevisia, **ae f.** – pivo
cerevisia alba – bílé pivo
cerevisia Martialis – pivo březňák
cerevisia martiana – mařec, březňák
cerevisarius – pivovarník, sládek, šenkýř
cerevisarius, **ii m.** – pivovarník, sládek
ceruo, **ere**, **crevi**, **cretum** – vidět, spatřit, pozorovat
ceroplasta, **ae m.** – voskář, caletník
ceroplastarius – voskář
ceroplastarius, **ii m.** – voskář
certamen, **minis n.** – zápas, závod, boj
certionem facit – ujistí/uje
cervillarius – přilbář, helmíř
cessio bonarum – dobrovolné postoupení majetku
cesso, **are** – přestávat
ciffus, **i m.** – šálek
cimeterium, **ii n. (-mi-)** – hřbitov
cimex, **icis f.** – štěnice

cingarus, **i m.** – cikán
cingularius, **ii m.** – pasíř
cingulator – řemenář

cingulator, **oris m.** – pasíř
cingulum, **i n.** – pás, opasek
ciphus, **i m.** – číše

cippus, **i m.** – kůl, sloup, pranýř
circicator, **oris m.** – švabíř, pozlacovač, ozdobník
circa + **akuz.** – kolem, u
circiter – asi, kolem, okolo

circitus, **us m. (circuitus)** – újezd, okolí, obvod, okruh
circulator – truhlář, bednář, bečkář
circulus, **i m.** – kraj, kruh
circumduco, **ere**, **xi**, **ctum** – vést kolem, nechávat stranou
circumferencia, **ae f.** – obvod, hranice
circumferentialiter – kolem dokola
circumspectus, **a**, **um** – obezřelý, opatrný
circumstancia, **ae f.** – okolnost, stav, podmínka
circumvallo, **are**, **avi**, **atum** – atum obléhat
cirotheca, **ae f.** – rukavice
cirulgicus, **i m.** – ranlékař
cista, **ae f.** – truhla, truhlice, skříň
cistarius – truhlář, bednář, bečkář
cistator, **oris m.** – truhlář
cistifex – truhlář, bednář, bečkář
cistulator – truhlář, bednář, bečkář
cistulator, **oris m.** – truhlíčník
citatio, **onis f.** – pňhon, žaloba
cithareda, **ae m.** – loutnař, citárník
cito, **are**, **avi**, **atum** – pohnat před soud, povolal, předvolal
cito, **are de capite** – pohnat z hlavy (zabití)
civilis, **e** – měštánský, městský, veřejný, světský
civis – občan, obec
civis, **is m.** – měšťan, občan

civitas – město
civitas – občanský
civitas, **atis f.** – město, obec

civitas regiomontana – královské horní město
clam – tajně
clamo, **are**, **avi**, **atum** – volat, křičet
clamor, **oris m.** – křik
clarifico, **are**, **avi**, **atum** – proslavit
clarus, **a**, **um** – jasný, slavný
claudo, **ere**, **clausi**, **clausum** – zavřít, uzavřít
claudo diem extremum – umírám
claustralis, **e** – klášterní
claustrarius – zámečník
claustrarius, **ii m.** – zámečník

intendo, **ere**, **tendi**, **tentum** – směřovat, upírat se, zamýšlet, napnout, usilovat
intendo, **ere alci rei**, **de alqa re** – dbát, starat se o něco
intentio, **onis f.** – úsilí, náhaha, péče
intentivus, **a**, **um** – směřující

intentivus existo – směru ji
intercedo, **ere**, **cessi**, **cessum** – vstoupit mezi, zakročit
intercessio, **onis f.** – zákrok, přímluva
intercludo, **ere**, **usi**, **usum** – uzavřít, obklíčit
interea – zatím, mezitím
interficio, **ere**, **feci**, **fectum** – zabít, usmrtit
interrogo, **are**, **avi**, **atum (+ 4. p. nebo de + 6. p.)** – ptát se nač
intersum, **esse**, **fui (+ 3. p.)** – zúčastnit se, být při něčem
intervallum, **i n.** – období
interventus, **us m.** – zákrok, přímluva
intestatus – zemřelý bez závěti
intimatio, **onis f.** – sdělení
intimo, **are**, **avi**, **atum** – sd ělovat
intimo, **are leccionem** – ohlašovat přednášku
intitulo, **are**, **avi**, **atum** – zapisovat (na univerzitu)
intro, **are**, **avi**, **atum (+ 4. p.)** – vstoupit, vniknout
introduco, **ere (causam)** – zahájit při
introduco, **ere**, **duxi**, **ductum erodem alci** – uvádět někoho v omyl
introligator – knihář
intromisceo, **ere**, **ui**, **mixtum** – vměšovat se
intromitto, **ere**, **misí**, **missum se de ...** – vměšovat se, přebírat, ujmout se držby, vlastnictví
intuens, **ntis** – dívající se, hledící
intueor, **tueri**, **intuitus sum** – pohlízet, dívat se
intus – uvnitř

inutilis, **e** – neužitečný, nepoužitelný
invado, **ere**, **vasi**, **vasum** – vtrhnout, vniknout, napadnout
invalesco, **ere**, **valui**, **-** – zesílit, nabyt síly
invenio, **ire**, **veni**, **ventum** – najít, nalézt, shledat, vynalézat
inventio, **onis f.** – soudní nálež

investigo, **are**, **avi**, **atum cervum** – stopovat jelena
investio, **ire**, **ivi**, **atum de aliquo re** – propůjčit léno
invicem – navzájem

invideo, **ere**, **vidi**, **visum** – závidět
inviolabilis, **e** – neporušitelný
invisus, **a**, **um** – nenáviděný, nenávidící, nepřátelský
invito, **are**, **avi**, **atum** – pozvat, zvát
ioculator, **oris m.** – šprýmař
ioppatoxa, **ae m.** – kabátník
iopula, **ae f.** – kabátec
iopulator, **oris m.** – kabátník, mentler
ipso facto – tou skutečností, tím činem
ira, **ae f.** – hněv
irremissibiliter – bez odpuštění, nezvratně, nemilosrdně
irrito, **are**, **avi**, **atum** – prohlásit za neplatné
irrogo, **are**, **avi**, **atum opprobium alci** – způsobil urážku
irruo, **ere**, **ruí**, **-** – vyřítit se na, hnát se
is – ten, ta, to, on, ona, ono
isatis, **idis f. tinctoria** – boryt barvířský

ita – tak
iter, **itineris n.** – cesta, pochod
iter arripere – vydat se na cestu
iter arripere – vydat se na cestu

itidem – totéž, opět
itineror, **ari**, **atus sum** – konat cesty
iubeo, **ere**, **iussi**, **iussum (+ 4. p.)** – rozkazovat (někomu)
iudaeus, **a**, **um (i subst.)** – židovský, žid
iudex – rychtář, soudce
iudex, **icis m.** – soudce, rychtář
iudex forensis – tržní rychtář
iudex mendicorum – rychtář žebráků
iudicialis, **e** – soudní, rychtářský
iudicissa, **ae f.** – rychtářka
iudicium, **ii n.** – soud, rychta
iudico, **are**, **avi**, **atum** – soudit, myslet, rozhodovat
iugerum, **i n.** – jtro (půdy), korec
iulius – červeneč

rotifex, **icis m.** – kolář, nápravník, koloděj

rotulifex, **icis m.** – kolečník
rubeolae – osýpky, spalničky
rubetum, **i n.** – ostružina, pastvisko, vrch s chrástím, křovinatá stráž
rubeus, **a**, **um** – ostružinový, rudý
rugatrix, **icis f.** – švadlí, vyšivačka
rugitus, **us m.** – řvaní, řev
rumpo, **ere**, **rupi**, **ruptum** – zlomit, roztrhnout, zrušit
ruo, **ere**, **ruí**, **-** – řířit se, hnát se
rupator, **oris m.** – škřídlař
rupes, **is f.** – skála, sráz, propast

rucicola – rolník, sedlák, venkovan
rus – statek, otcovská pole
rusticus, **a**, **um** – venkovský, selský, hrubý
rusticus, **i m.** – sedlák, venkovan, dědic
rusticus liber – svobodník
rusticus originarius – dědic, sedlák prvotně usedlý
sabbatum, **i n.** – sobota
sacculus, **i m. pistrinus** – pytel na pečivo
saccus, **i m.** – pytel
sacellanus, **i m.** – kaplan
sacellum – kaple, svatýřka

sacer, **sacra**, **crum** – posvátný, zasvěcený, svatý
sacerdos, **dotis m.** – kněz
sacramentis omnibus munitus, **providus** – zaopatřený všemi svátostmi
sacramentum, **i n.** – svátost oltární, přísaha
secretarius, **ii m.** – kostelník
sacrilegus, **a**, **um (i subst.)** – svatokrádežný, svatokrádce
sacrista, **ae m.** – kostelník
sacristanus, **i m.** – kostelník
sacrosanctus, **a**, **um** – nejsvětější
saebator, **oris m.** – lojovník

saebestrator, **oris m.** – lojovník

saeculum – věk, pokolení, rod
saecularis, **e** – stoletý, časný, světský
saeculum, **i n.** – svět, světský život, století, věk, časnost

saepe – často
sagitta, **ae f.** – šíp, střela
sagittarius, **i m.** – lučištník, výrobce kuší
sagitto, **are**, **avi**, **atum** – střítet
sal, **salis m.** – sůl, solnice
saliator, **oris m.** – slanař, obchodník se solí
salifer, **eri m.** – slanař
salinarius, **ii m.** – solař
salista, **ae m.** – solník, solivařič
salium, **ii n.** – trůn
salnitrum, **i n.** – ledek
salsamentarius, **ii m.** – nasolovač, uzenář
saltuarius – lesník, myslivec
salus, **utis f.** – spása, pozdrav, zdraví, blaho
salutaris, **e** – zdravý, zdraví prospěšný
saluto, **are**, **avi**, **atum** – zdravit

salvo iure – bez porušení práva
salvo tamen – ale tak, že...
samiator, **oris m.** – puléř kamení
sana mentis deliberatione previa – po předchozí zralé úvaze
sanctimonia, **ae f.** – svatost, bezúhonnost
sanctimonialis, **is f.** – jeptiška
sanctus, **a**, **um** – svatý

sandix, **icis f.** – suřík, minium
sane – se zdravým rozumem
sanguis, **inis m.** – krev, rodina, potomstvo
sano, **are**, **avi**, **atum** – uzdravovat, léčit
sanus, **a**, **um** – zdravý, rozumný
sapiens, **entis** – moudrý, mudrc
sapientia, **ae f.** – moudrost
sapio, **ere**, **ii**, **-** – chutnat, poznávat, rozumět
sapo, **onis m.** – mýdlo
saponarius, **ii m.** – mydlář
sapunista, **ae m.** – mydlář

claustrum, **i n.** – klášter, závora, zámek
clausula, **ae f.** – doložka, klausule
clausula anteferi – doložka o přednostním právu

clausura, **ae f.** – klášter
clavarius – hřebíkář
clavarius, **ii m.** – hřebičník, hřebíkář
clavicularius – zámečník, hřebíkář
clavicular, **oris m.** – hřebičník
claviger, **eri m.** – klíčník, komorník

clavis, **is f.** – klíč
clavulator, **oris m.** – hřebičník
clavus, **i m.** – hřebík
clavus scindulinus – hřebík šindelový
clavus tegulinus – hřebík na latě
clementia, **ae f.** – mírnost, laskavost, šlechetnost
clenodium, **ii n.** – klenot, šperk
clepsidra, **ae f.** – vodní hodiny, trativod
clericus, **i m.** – klerik, duchovní
clerius – kněz, duchovní
clerus, **i m.** – duchovenstvo
clipearius, **ii m.** – zbrojíř štítu
clipeator, **oris m.** – zbrojíř štítu
clostrarius, **ii m.** – zámečník
clustor – kovář
cmetho, **onis m.** – poddaný, kmán, sedlák
coarbitr, **tri m.** – spolutřechděl
coartifex, **icis m.** – člen téhož cechu, řemeslník
coator – výběrčí
coclearius, **i m.** – lžičník, lžičkař, lžičík
coctor, **oris m.** – kuchař
coctor sevi – mydlář

cocus – kuchař
cocus, **i m.** – kuchař, pekař
codex – kniha, spis, seznam
coelebs, **libis** – neženatý, bez potomků
coelum, **i n.** – nebe
coemeterium, **ii n.** – hřbitov
coemeterium ad parochiam, **par-e** – farní hřbitov
coepi, **coepisse** – začínat
cofflinum, **i n.** – koflík
cogito, **are**, **avi**, **atum** – přemýšlet, uvažovat, myslet
cognatio – pokrevní příbuznost
cognatus, **i m.** – příbuzný
cognomen, **inis n.** – příjmení
cogo, **ere**, **coegi**, **coactum** – shánět, dohánět, nutit
cohors, **tis f.** – prapor vojska
cohors loricata – prapor kyrysníků
colenda, **ae f.** – koleda
colla cellariorum – vchod do sklepa
collacio, **onis f. (ad.)** – udělování (církvevních úřadů), dar, dávka, příspěvek, srovnání
collapsus – zhroutení
collecta, **ae f.** – daň, městská dávka, clo, sebrané peníze, berně, kolekta (liturg.), sbírka kázání
collector, **oris m.** – sběratel, výběrčí
collector panniculorum – hadník, hadrář
collector porcorum – svinář
collector steurae – berník
collega, **ae m.** – druh, společník
collega scholae – učitelský pomocník, mladší učitel
collegium, **ii n.** – koleje, sbor, bratrstvo
colligo, **ere**, **legi**, **lectum (vinum)** – sbírat víno, shromažďovat, vybírat
colloco, **are**, **avi**, **atum** – umístit, pronajmout, usadit
colloquium, **ii n.** – rozhovor, rozmluva
collum, **i n.** – šíje, krk
colo, **ere**, **colui**, **cultum** – tít, pěstovat, vzdělávat
colonus – osadník
colonus, **i m.** – osadník, nájemce, sedlák, zemědělec
colorator – barvíř
colorator, **oris m.** – barvíř koží
colorator cutium prutenarum – barvíř koží pruských
colorator panni – barvíř suken
columbinus, **a**, **um** – holubí, holubičí
comburo, **ere** – shořet, spálit

iunius – červen
iuramentum, **i n.** – přísaha
iuratus in metallicis, **montanisticus** – horní, důlní přísežný
iurisdictio, **onis f.** – soudní pravomoc, výkon pravomoci
iuro, **are**, **avi**, **atum** – přísahat
ius emporii – nucený sklad obchodníků
ius obligationis – právo závazkové, obligační
ius patronatus – patronátní (podací) právo
iussu – na rozkaz, z příkazu

iussu et auctoritate – z rozkazu a moci úřední
iussum, **i n.** – rozkaz, nařízení
iustitia, **ae f.** – spravedlnost
iustitarius, **ii m.** – popravce, justiciář
iusto titulo – plným právem
iustus, **a**, **um** – spravedlivý
iuvenis, **is (m.)** – mladý, mládenec, mladík, tovaryš
iuvo, **are**, **iuvi**, **-(+ 4. p.)** – podporovat, pomáhat
iuxta + 4. p. – podle, vedle
iuxta formam consuetam – obvyklou formou, způsobem
jaculator – lovec, myslivec
janitor – klíčník, vrátný
joppa, **ae f. (těž i-)** – kabát, kazajka, kabátec
joppator, **oris m.** – kabátník
jubileus annus – milostivé léto
judiciarius, **a**, **um** – soudní
jugiter – stále, vytvále
juratus, **i m.** – přísežný (konšel)
jure mediante – právem poloviny?
jurista, **ae m.** – právník, člen právnické fakulty
jus, **juris n.** – právo, pravomoc
justitia mediante (assignare) – po spravedlivé polovině (přípsat)
juvencus – mladý
juvenem – mládk, mládenec
labarum, **i n.** – korouhev, vlajka
labor, **oris m.** – práce
laborans, **antis m.** – pracovník
laborans pixides – puškař
laborans praetextas – stuhař
laborans strigillorum – kartáčník
laborarius – dělník, pracovník
laborator, **oris m.** – dělník

laboriosus, **a**, **um** – pracovitý, pilný
laboro, **are**, **avi**, **atum** – pracovat
lac, **lactis n.** – mléko
lacrima, **ae f.** – slza

lactarius – mlékař
lacticum, **ii n.** – dojení
lacus, **us m.** – džber (míra, 2 centnýře)
ladula, **ae f.** – truhlíčka
laesio – poranění

laetalis, **e** – smrtelný
lagena, **ae f.** – láhev

lagenarius, **ii m.** – láhevník, lahvičnick, hrnčíř
lamellator, **oris m.** – plíškař, čepelník
lamentabilis, **e** – žalostný, smutný
lamentabiliter – úpěnlivě
lamina, **ae f.** – plátek
laminarius, **ii m.** – klempíř
lampadarii, **ii m.** – lampář
lampas, **adis f.** – svítlna

lana, **ae f.** – vlna

lanarius – láník
lanarius, **ii m.** – láník, sedlák celoláník
laneus, **i m.** – lán
lanarius – řezník
laniator, **oris m.** – řezník
lanifex – vlnář, tkadlec
lanifex, **icis m.** – vlnotepec, vlnář, vlnák
lanificus – vlnář, tkadlec

lanio, **onis m.** – řezník
lanitextor, **oris m.** – tkadlec plátna, soukeník
lanius – řezník

sarator – pokrývač
sarcina, **ae f.** – ranec, zezel
sarcitor – pokrývač

sarrator, **oris m. (serr-)** – výrobce pil
sartor, **oris m.** – krejčí
sartor caligarum – kalhotník, krejčí kalhot
sartor lignorum – struhař, prknař
sartorius – krejčí, kalhotář
satisfacio, **ere**, **feci**, **factum in aliqua re**, **(de + 6. p.)** – učinit v něčem zadost, zaplatit, nahradit
satisfacio, **onis f.** – zadostiučinění
sator – zahradník
sator, **oris m.** – rozsevač, zahradník
satrapa, **ae m.** – dozorce
satrapa tabacae – tabáčnický dozorce
satrapes – dozorce
satteles – dráb, pochop
satus, **us m.** – setba, setí
saxifragus – lamač kamene
Saxones, **um m.** – Sasové
scabinus, **i m.** – konšel, kmet
scabinus terrae – zemský konšel
scandalum, **i n.** – pohoršení
scandula, **ae f.** – šindel
scannifasor, **oris m.** – šindelář (?)
scansor, **oris m.** – důlní
scansor molarum – mlýnský, důlní
scarlatina – spála
sceleratus, **a**, **um** – zločinný
sciens – právník
scientia, **ae f.** – věda, vědění, znalost
scilicet – totiž, to jest, rozumí se

scindula, **ae f.** – šindel
scintilla, **ae f.** – jiskra
scio, **scire**, **scivi**, **scitum** – vědět, znát, umět
scirrhomia – rakovinný nádor
scirrhomis – rakovinný nádor
scirrhus – rakovinný nádor
sclopetarius, **ii m.** – puškař
sclopetarius aulicus – dvorní, komorní myslivec
sclopetum, **i n.** – puška
scolaris, **is m.** – žák, student

scoparius – košťář, metlař
scorbutus, **i m.** – kurděje, skorbut, rozklad krve
scortum – nevěstka
scotomia – bezvědomí

scriba, **ae m.** – písař
scriba ad portam – písař u brány městské
scriba ad teloneum – celní, mýtní písař
scriba annonae – obilní, obroční písař
scriba civitatis – městský písař

scriba communitatis – měšťanský, městský písař
scriba contributionum – kontribuční, berní písař

scriba culinae – kuchyňský písař
scriba frumentarius – obroční písař, obročník
scriba frumenti – obroční písař
scriba in porta – branný písař
scriba metallarius – horní písař
scriba piscinarum – rybníční písař, porybný
scriba postae – poštovní pomocník
scribo, **ere**, **scripsi**, **scriptum** – psát

scribarius, **ii m.** – prýmkař

scribianus, **ii m.** – truhlář
scribium, **ii n.** – skříň
scriptor, **oris m.** – písař, spisovatel
scriptura, **ae f.** – psání, Písmo, citát z bible
scriptus, **a**, **um** – napsaný, psaný, písemný
scropha, **ae f.** – svině
scropharius, **ii m.** – sviňák, honák
sculptor, **oris m.** – řezáč, řezbář, sochař

sculptor iconum – řezáč obrazů
sculptor imaginum – řezbář, obrazník
scultetus, **i m.** – šoltys, představený, starosta

combustio – spalení
combustorium, ii n. – pec, výheň
comedo, ere, edi, esum – jíst
comes, itis m. – člen družiny, hrabě, hradský správce, průvodce, druh
comes sacri Romani imperii – říšský hrabě
comessacio, onis f. – žranice
comestibilia (merces) – věci k jídlu
cominarius, ii m. – kominík

cominator – kominík
comitatus – hrabě, hrabství
comitissa, ae f. – hraběnka
comitiva, ae f. – družina, průvod, doprovod

commaneo, ere, nsi, nsum – zůstat, pobývat
commendator, oris m. – komtur, správce komendy

commensalis, is m. – soustolovník, člen uží družiny

commercium, ii n. – obchod, výměna
commino, are, avi, atum – hrozit
comminuo, ere, ui, utum – roztržít, rozbít, zmenšit

commissarius, ii m. – poručník, komisař, pověřenec, zmocněnec
commissarius belli – válečný, polní komisař
commissarius in limitibus – hraniční, pohraniční komisař

commissarius regis – královský komisař
committo, ere, misi, missum – přepustit, ponechat, dát, poručit, odevzdat, nařít, spáchat, spojovat

committo, ere aciem mentis ad alqd – věnovat pozornost něčemu
committo, ere ad percipiendum – svěřit k přijetí, držení

committo, ere ad regendum – svěřit do správy, zmocnit

committo, ere proelium – svěřit bitvu
commodum, i n. – pohodlí, prospěch, zisk, užitek
communa, is n. – obecný statek, věc
communicatus, a, um – přijav svátost oltářní
communicavit – přijal svátost oltářní

communico, are, avi, atum (3. p.) – sdílet, dělit se, stýkat se, přijímat (tělo Páně)

communio, onis f. – přijímání, společnost, společenství

communio calicis – přijímání z kalicha
communio sub utraque specie – přijímání pod obojí

communitas, atis f. – společenství, obec, občina
commuto, are, avi, atum – zaměnit, vyměnit
comodum, i n. (in quo moratur) – místnost (v níž přebývá), jizba

compactor, oris m. librorum – knihář
compagnia, ae f. – kumpanie, setnina, rota
compareo, ere, ui, - objevit se, dostavit se
comparo, are, avi, atum – opatřovat, srovnávat, získávat, přirovnávat
compater, tris m. – kmotr

compedes, um m. – pouta (na nohou)
compeditus, a, um – s pouty na nohou, v okovech
compello, ere, puli, pulsum – dotlačit, vehnát, dohnat, donutit

comperio, ire, ivi, itum – dovědět se, v pas. být usvědčen

competenter – náležitě
competo, ere, ivi, itum alci – náležet, příslušet, slušet

complanatus, a, um – urovnaný (spor)

complano, are, avi, atum – srovnat se zemí

complementum, i n. – doplněk, dodatek
compleo, ere, evi, etum – naplnit, vyplnit
complex, icis m. – společník
compono, ere, sui, situm – složit, sjednat, domluvit
comprimo, ere, pressi, pressum – stisknout, potlačit, zkrotit

lanyz – lanýž
lapicida, ae m. – kameník
lapidarius, ii m. – dlaždič, kameník
lapidicida, ae m. – kameník

lapidista, ae m. – kameník
lapis, idis m. – kámen (míra)
lapsa – dopustila se (o matce nemanželské)
lapsator, oris forficum – nůžkář, nožíkář

lapsus, us m. – pád
lapsus vite – konec života
lardum, i n. – slanina
largiente dei gratia – s přispěním boží milosti

largior, iri, itus sum – štědře dávat, uštěřovat
latens, entis – skrytý, tajný

lateo, ere, ui, - být skryt, tajit se

later, eris m. – cihla, taška
laterarius, ii m. – cihlář, laterník
lateres murales – cihlové zdi

laterista, ae m. – cihlář

latomus, i m. – skalník, kameník
lator (torturae?), oris m. – navrhovatel

latrifex – cihlář
latro, nis m. – lupič

laudo, are, avi, atum – chválit

laus, laudis f. – chvála, sláva

lavo, are, lavi, latum – mýt

leccio, onis f. – přednáška, čtení
lectisternia, orum n. – ložní prádlo
lectus, i m. – lože, postel, šátek
legatus optio – zástupce velitele
legio, onis f. pedestris – pěší pluk
legislator, is m. – zákonodárce

legitima – manželská, vlastní

legitima causa – závažná příčina
legitimus, a, um – zákonný, manželský

lego, are, avi, atum – odkázat
lego, ere, legi, lectum – sbírat, číst
lepus, oris m. – zajíc

leripipium, ii n. cum I-is – cíp, cípátý, s cípý
Leta curia – Týnský dvůr
letum – smrt
leuca, ae f. – míle

levans, antis – kmotr (hlavní, který držel dítě při křtu), kmotra

levis, e – lehký
lex, legis f. – zákon
libarius, ii m. – caletník

liber, a, um a subditela – svobodný, nepoddaný

liber, bri m. erectus est – kniha byla pořizena, založena
liber plenarius – kostelní kniha

liber renatorum – křestní matrika

liber vinculi indissolubilis m. – nerozlučitelného pouta, sňatků

liber vitae et mortis m. – křestní, oddací a úmrtní
liberalitas, atis f. – laskavost, vlídnost
liberaliter – štědře
liberi – děti

liberi legitimi – manželské děti

scutella, ae f. – miska
scutellarius – mísař
scutellator, oris m. – mísař, šislář
sebum, i n. (též sebum, sae-) – lůj

secator lignorum – tesař
secedo, ere, cessi, cessum – odejít
secretarius, ii m. – tajemník
secretarius regiminis aulici – tajemník dvorský a nejvyšší magister
secularis, e – světský, neřeholní
secundina, ae f. – druhá kmotra
secundogenitus, a, um – druhorozený
secundum excessuum exigenciam – jak to vyžadují přestupky
secundum normam – podle předpisu
secundum placitum suae voluntatis – podle svého rozhodnutí a vůle
securis, is f. – sekera

securitas, atis f. – bezpečnost
secus (přisl.) – jinak
sedeo, ere, sedi, sessum – sedět

sedes, is f. – sídlo, stolec, trůn

sedes apostolica – Svatá stolice
sedes qui laborat – stoličník

sella, ae f. – židle, sedlo, sedadlo, křeslo, stolice
sellator – sedlář

sellator, is m. – s edlář

semen, inis n. – vikev

semisex, cis – polomrtvý

semirusticus – půlláník
semirusticus, i m. – půlláník, chalupník
semita, ae f. – stezka
semper – vždy
sempiternus, a, um – věčný
senator – radní

senator, oris m. – městský radní

senectus, utis f. – stáří
senex, senis (i subst.) – starý, stařek

senior, oris (i subst.) – starší, stařešina
senior civium, communitatis – obecní starší
senior fossorum, in metallicis – starší knap

sensus, us m. – vnímání, smysl, mínění
sentencia, ae f. – rozsudek, mínění, výrok
sentenciam ferre – vynést rozsudek
sentenciam incidere, incurere – podrobit se rozsudku

sepatore, seponista – lojovník

sepelio, ire, ivi, itum – pohřbívát
sepsis – otrava krve
september – září

septimana, ae f. – týden

septimanalis, e – týdenní
sepultore, oris m. – hrobař, hrobník

sepultura, ae f. (ecclesiastica) – pohřeb (církvní), hrob, pohřební
sepum, i n. – lůj

sequor, sequi, secutus sum – následovat, provázet
sera, ae f. – závara, zámek
serarius, ii m. – zámečník
serator, oris m. – zámečník

serenitas, atis f. – jasnost

compromitto, ere, si, ssum de alto et basso in libero, are, avi, atum – osvobodit, uvolnit

aliquem – svěřovat někomu rozhodnutí pře

compulsus: non compulsus – bez donucení, z vlastní vůle

computo, are, avi, atum – počítat

concedo, ere, cessi, cessum – povolit, dovolit, připustit držbu, užívání, postoupit, odkázat, dát privilegium

conceptum, i n. – úmysl

concerno, ere, crevi, cretum – týkat se

concerno, ere Lucam (pecunia) – patřit komu (peníze)

concessio, onis f. – postoupení, dovolení

conciliarius oeconomiae – hospodářský rada

concilium, ii n. – shromáždění, koncil

concilium Tridentinum – koncil tridentský

concinnator, oris m. – ozdobník

conconvivis, is m. – spoluměšťan, spoluobčan

concludo, ere, si, sum – uzavírat, dělat závěr

concremo, are – spálit, upálit (na hranici)

concupina, ae f. – souložnice, kuběna

concursum, us m. – sběh, shluk, shon

condescendo, ere, ndi, nsum alci aliquid n. de ligator, oris m. – vazač

a. re – postoupit někomu něco, přenechat

condicio, onis f. – úmluva, požadavek, podmínka, stav, povolání, postavení

condicionate – podmíněčně, s výhradou

condicionate absolvit et extrema unctione unxit lignarius, ii m. – dřevař, obchodník s dřívím, truhlář – podmíněčně rozhřešil a poslední pomazání udělal

condico, ere, dixi, dictum – smluvit (se), ujednat

conditor – cukrář

conditor, oris m. – obchodník s kořením, kořenář, cukrář

condo, ere, didi, ditum – založit

conduco, ere, duxi, ductum – najmout

conductus – nádeník

conductor – nájemce, pachtýř

conductor, oris m. – nájemce

conductor agrorum parochialium – nájemce farmích polí

conductus, us m. – průvod

conductus salvus – bezpečný průvod, glejt

confectes, ium – cukrovinky

confector, oris m. – výrobce

confector specularum – brusič skla, zrcadel

confero, ferre, contuli, collatum – udělovat (úřad), přidělit, dát, rozprávit, svěřit, odevzdat, snášet

confessio, onis f. – doznání, zpověď

confessionale, is n. – zpovědnice

confessor, oris m. – vyznavač, zpovědník

confessus, a, um – vyzpovídavší se

conficiens, entis m. – hotovitel

conficiens tibialium – punčochář

conficio, ere, feci, fectum – udělat, složit, vyhotovit

confirmo, are, avi, atum – upevňovat, potvrzovat

confitendus, a, um – zpovídající se, kajcník

confiteor, eri, fessus sum – zpovídat se, vyznávat se, dát najevo, prohlásit

conflictus, us m. – srážka, střetnutí

confluo, ere, fluxi, - – stékat, sbíhat se, hrnout se

conformo, are, avi, atum me alci –

přizpůsobovat se

confortative, abl. confortativis – posilující prostředky

confractio, onis f. – rozbití

confraternitas, atis f. – cech, bratrstvo, společenstvo

confringo, ere, fregi, fractum – zlomit, zničit, rozbit

confugio, ere, fugi, - – utíkat se někam, uchýlit se

congaries, ei f. – kopa

congelatio – omrzlina

congnatus, i m. – příbuzný

congridior, di, gressus sum – sejít se, střetnout se

congregatio, onis f. – sjezd (pánů)

libertas, atis f. – lhota, zvůle, svobodství, svoboda, volnost, osvobození

libertinus, i m. – svobodník

libetarius, ii m. – perníkář, caletník

libra, ae f. – váha, libra

librarius, ii m. – knihkupec

libri libertinorum – knihy svobodnické

libum, i n. – calta, mazanec, obětní pečivo

libum piperatum – pepřík

licentia, ae f. – dovolení, povolení, libovůle, oprávnění

licet, ere, cui (neos.) – je dovoleno

licinius – jméno

lictor, is m. – kat, katův pacholek, dráb, soudní sluha

lid – železné nebo dřevěné víko krámu

liga, ae f. – stuha

ligamen, inis n. – otep

ligator – dřevorubec

ligator, oris m. – vazač

ligator librorum – knihář

lignarius – dřevař, tesař

lignarius, ii m. – dřevař, obchodník s dřívím, truhlář – podmíněčně rozhřešil a poslední pomazání udělal

lignum, i n. – dřevo

ligo, onis m. – motyka

limator, oris m. – pilníkář

limbolarius, ii m. (-bora-) – prýmkář

limen, inis n. – páh

lingua, ae f. – jazyk, řeč

linicida, ae m. – pláteník, obchodník s plátny, lenář

linifex, icis m. – pláteník

linitextor, oris m. – tkadlec plátna, pláteník

liniteamen, inis n. (-the-) – prostěradlo

lintearius, ii m. – pláteník, plachetník, tkadlec plátna

linto, onis m. – tkadlec plátna

liquator – tavič

liquator, oris m. – tavič, mistr tavičský

lis, itis f. vertitur – probíhá spor

litargus – havíř

litigo, are, avi, atum – hádat se, přit se, svářit se

littera, ae f. – písmeno

littera dimissoria – propouštěcí list

littera proclamacionis – list na povolání

littera querimonialis – svolací, stížný list, žaloba, stížnost

litterae, arum f. – dopis, list, listina

litterae baptismalae – křestní list

litterae manumissionis – propustný, zhoštný list

litterae natales – rodný, křestní li st

litterae promotoriae – fedrovní, doporučující list

litteralis, e – písemný

litteratenus – písemně

litteris – písmeny, písemně

litteris de exemptione non obstantibus – aniž brání list o výjimce bez ohledu na výjimku

littor, oris m. – břeh

livia – manželka

lixator, oris m. – soudní dráb

loci – místo, místní

loci huius – tohoto místa, zdejší, místní

loco – na místě

loco, are, avi, atum – umístit, zakládat, pronajmout, zadávat

loco, are socium – najmout tovaryše

serenus, a, um – jasný

seriatim – po řadě, v tomto pořadí

sericum, i n. – hedvábí

series – sled časový, rod, rodokmen

serifex, icis m. – zámečník

seriosus, a, um – vážný

sermo, onis m. – psané kázání, řeč

sero, ere, sevi, satum – sít, sázet, v pas.: vzejít

serrarius, ii m. – pílař

serrator – prknář, pílař

sertifex, icis m. – věnečník

sertor, oris m. – drvoštěp

serva – služebná, služka

servare circa se – chovat u sebe

servilis, e – otročský, nevolnický

servio, ire, ivi, itum – sloužit

servitium, ii n. – služba, poplatek, práce, povinnost, otroctví, poddanství

servitor, oris m. – sluha

servo, are, avi, atum – zachovávat, dodržovat

servus, i m. – nevolník, poddaný, pacholek, sluha, dráb, otrok

servus a manu – osobní sluha

servus a pedibus – lokaj

servus losungae – služebník, biřič městského berního úřadu

sessionatus, a, um – usedlý

seta, ae f. – štetina, žíně

setarius, ii m. – kartáčník

setator, oris m. – štetkář

setistrator, oris m. – kartáčník

seu – nebo

severus, a, um – krutý, přísný

sexagena, ae f. – kopa

sexus, us m. – pohlaví

schisma, atis n. – rozkol, schisma

schola, ae f. – škola

scholae humaniores – gymnasium

scholarcha, ae m. – učitel

scholaris – student

sic, sicut – tak, takto, jako, tak jako

siccatorium, ii n. – sušárna

sidus, eris n. – hvězda, souhvězdí

sigillo, are, avi, atum – opatřit pečeti, zpečetiti

sigillum, i n. – pečeti

signanter – hlavně, především, jasně, zřetelně

signatura – označení

signo, are, avi, atum – označovat, znamenat

signum, i n. – znamení, značka

silens, tis – tichý, mlčící

silentium, ii n. – ticho

sileo, ere, ui, - – mlčet

silicarius – dlaždič

siligo, inis f. – žito, pšenice

Siloense monasterium – Žilivský klášter

silva, ae f. – les

silvanus, i m. – hajný, lesník

silvarius, ii m. – myslivec, lesník, lesník

similis, e – podobný

simoniacus, a, um (i subst.) – svatokupecký, svatokupec

simul – spolu, zároveň, najednou, současně

simulatio, onis f. – předstírání, přetvářka

congrego , are , avi , atum – shromažďovat
congruo , ere , ui – ho dit se, příslušet
congruus , a , um – shodný, úplný
coningium – sňatek
coniugalis – manželský
coniugatus , a , um – oddaný
coniuges – manželé
coniuges liberi – manželé osobně svobodní, nepoddaní
coniunctus , a , um – spojený, oddaný
coniunx , ugis m. , f. – manžel, manželka
coniunxi matrimonio – oddal jsem
connamen , inis n. – snaha
connamentum , i n. – snaha
conquiro , ere , sivi , situm – shánět se, vyhledávat
consanguinitas , atis f. – pokrevní příbuzenství
consanguineus , i m. – příbuzný (pokrevně), sourozenec
consecratio , onis f. – vysv. čení
consecro , are , avi , atum – vysvětit, zasvětit
consensco – zeslábnout, ochabnout
consensus , us m. – souhlas, povolení, schválení
consentio , ire , sensi , sensum – souhlasit
consequor , sequi , secutus sum (4. p.) – dosáhnout něčeho, získat něco
conservator , oris m. – opatrovatel, ochránce
conservatorium ignis – místo, kde se udržuje oheň
conservo , are , avi , atum – uchovat, zachovat
considero , are , avi , atum – vzít v úvahu, uvážít, všimnout si, zvážít
consignacio seu matrica – matrica
consignatio , onis f. – soupis, poznamenání
consiliarius – poradce
consiliarius , ii m. – rada
consiliarius aulicus – dvorní, dvorský rada
consiliarius iudicialis – soudní rada
consilium , ii n. – rada, úmysl, shromáždění
consimilis , e – zcela podobný
consisto , ere , stiti in re – spočívat v čem, zakládat se na něčem
consistorium (archi)episcopale – (arci)biskupská konsistoř
consistorium , ii n. – shromáždění, zasedání, konsistoř
consobrina – sestřenice
consobrinus – bratranec
consocius , ii m. – sdružený (v cechu), soudruh
consono , are , avi , atum – shodovat se
consors , ortis m. – manžel, manželka
conspectus , us m. – dohled, pohled, pozorování
conspicio , ere , spexi , spectrum – hledět, pohlížet
Constancia , ae f. – Kostnice
constans , ntis – stálý, pevný
constantia , ae f. – stálost
constat , are , constitit – je známo
constituo , ere , tui , tutum – postavit, stanovit, zřídit
constituor , ui , utus sum coram aliquo – dostavit se k někomu, stanout před někým
constitutus coram nobis – dostavil se před nás
consto , are , constiti , constaturus – pevně stát, spočívat v něčem
constructor , oris m. – původce, strůjce
constructor domorum , ecclesiarum – stavitel domů, kostelů
construo , ere , uxi , uctum – stavět
consuesco , ere , suevi , -- být zvyklý
consuetudo , inis f. – zvyk, obyčej
consul – radní, konšel
consul , is m. – konšel, konsul

consularis , e – konšelský
consulatus , us m. – konšelský úřad, sbor konšelů
consulo , ere , sului , sultum (+ 4. p. de + 6. p.) – radit se, ptát se na radu
consultor – poradce

consummatio , onis f. – dovršení, dokončení
consummo , are , avi , atum – dokončovat, sečíst, vykonat
consumo , ere , sumpsi , sumptum – strávit, spotřebovat, vynaložit

loco eius (sui) – na jeho místě, za něho
loco eius vices egit N. – zastoupil jej N.
loculifex , icis m. – rakvář
locum , i n. adaquandi – napajedlo
locumtenens , entis – zástupce
locumtenens centurionis – poručík
locumtenens centurionis superior – nadporučík
locumtenens in pensione constitutus – poručík ve výslužbě
locus , i m. – místo
longus , a , um – dlouhý
loquor , loqui , locutus sum – mluvit
lorarius , ii m. – sedlář, řemenář
lorica , ae f. – pancíř
lorifex , icis m. – uzdař, brníř
lotrix , icis f. – pradelna
lotto , nis m. – lot,(1/16 hřivny)

lucius , i m. – štika
luctus , us m. – žal, smutek
ludibridarius , ii m. – šrotěř, skladač, ližník, ladař
ludimagister , stri m. – řídící učitel
ludimagister paganus – vesnický řídící učitel
ludimoderator , oris m. – učitel

ludirector , oris m. – učitel
ludus , i m. – škola
lues – nákaza, mor
lues venerea – příjice

lumen , inis n. – světlo
lupularius , ii m. – chmelař, obchodník s chmelem
lusor , oris m. – hráč
lutifigulus , i m. (-ficu-) – kamnář
lutum , i n. – rezeda, barvířská žlut
lux , lucis f. – světlo
macella carnia – masné krámy
macellum , i n. (carnis) – masný krám, krámek, stánek
macies – tuberkulóza

maestitia , ae f. – smutek, zármutek

magister , tri m. – mistr, učitel, starosta

magister aquarum ductus – rúrmistr
magister artis fusoriae m. – mistr umění slévačsk ého
magister artium liberalium m. – mistr svobodných umění
magister civium – purkmistr
magister coquine – kuchař
magister curiae – hofmistr
magister fabrilis artis ferrariae m. – mistr zámečnický
magister in lanea dextrina – mistr pláteník
magister metallicorum – perknmistr
magister monetae – mincmistr
magister nuntiorum – nejvyšší nad posly
magister operis – mistr stavby, stavitel (chrámu)

magister operis – stavitelský mistr

magister syphunculi – rúrmistr
magister venatorum – lesmistr

magister venatorum – lovcí
magister vigiliarum – strážmistr

magnificus , a , um – velkolepý, skvělý
machaeropocus , i m. – zbrojíř
maiestas , atis f. – majestát
maiores , um m. – předkové
maius – květen

malefactor , oris m. – škůdce
malleator – kovotepec, hamerník
malo , malle , malui , -- raději chtít, dávat přednost

malum , i n. – zlo, neštěstí

malus , a , um – zlý, špatný
mancipare vinculis – spoutat

mancipo , are , avi , atum – odevzdat

sincerus , a , um – čistý, zdravý
sine scitu – bez vědomí
sine spe vitae – bez naděje života
sine strepitu et figura iudicii – bez vynesení rozsudku
singulus , a , um – jednotlivý, každý zvlášť, po jednom
sinister , tra , trum – levý, nepříznivý
sinus , us m. – záhyb, ohyb, náručí, klín
situo , are , avi , atum – klást, umístit

situs , a , um – ležící, položený
situs , us m. – položení, poloha
sive – nebo
smegma , atis (smigma) – mýdlo
smigarius , ii m. – mydlář
smigator – mydlář
smigatrix , icis f. – mydlářka
smigmator , oris m. – mydlář

socer , eri m. – tchán
socio , are , avi , atum – spojovat, sdílet, připojit
socius , ii m. – tovaryš, společenec, druh, společník
socius lignarii – tesařský tovaryš
socius molitoris – mlynářský tovaryš
socius murarii – zednický tovaryš

socius pastoris ovium – ovčácký pacholek
socra – tchyně
socrus , us f. – tchyně
sol , solis m. – slunce

solarius , ii m. – prták, správkař
soldanus – voják
solemnio , are , avi , atum – oslavit
soleo , ere , solitus sum – mít ve zvyku, obvykle činit
solertus , a , um – d úmyslný
sollemne , is n. – slavnost
sollemnis , e – slavnostní
sollemnitas , atis f. – slavnost, sláva
solum , i n. – půda

solum ex aqua baptizatus – pokřtěný jen vodou (bez církevních obřadů)
solutio , onis f. – plat, placení, poplatek, uvolnění, zaplacení
solvere censum ex integro – zaplatit plat v úplnosti
solvo , ere , solvi , solutum – uvolňovat, platit
sonus , i m. – zvuk
sopitus – ukonejšení, vyhaslý (spor)
soror , oris f. – jeptiška, sestra
soror alienata – vyvěněná sestra
soror germana – vlastní sestra
soror uterina – nevlastní sestra
sororis filia – neteř
sororis filius – synovec
sororis maritus – sestřin manžel
sororius , i m. – synovec, sestřin syn, manžel sestřin

sors , sortis f. (pecunie) – los, částka, jistina, osud

sortior , iri , titus sum – dostat, zvolit, vyhledat
sotular , is m. (-e) – bota, střevíc, škorně

sparsim – porůznu, jednotlivě
spartharius – mečič

spasmus – křeč
spatium , ii n. – cesta, prostor, lhůta, vzdálenost, doba
species , ei f. – pohled, zjev, podoba, způsob
spectaculum , i n. – představení, podívaná
specto , are , avi , atum ad. – vztahovat se, patřit někomu, k něčemu, dívat se na, h ledět na
specularius , ii m. – brusič zrcadel, skla
speculator , oris m. – zrcadlník
speculifex , icis m. – zrcadlník

sperno , ere , sprevi , spretum + 4. p. – odmítat, opovrhovat
spero , are , avi , atum – doufat
spes , ei f. – naděje

spiculatio , onis f. – spížování

cordulum , i n. – pásek
coriarius , ii m. – koželuh, řemenář
coriator – koželuh, řemenář
corium , ii n. – tvrdá kůže, useň, jircha
corpus more catholico sepultum est – tělo bylo pohřbeno po katolicku
correator , oris m. (corri-) – jirchář
correctio , onis f. – náprava, nápravné opatření
corrigia , ae f. – řemen
corrigiarius – sedlář
corrigator , oris m. – řemenář, rimer
corrigium , ii n. – řemen
corrigo , ere , rexi , rectum – opravit
corruptela , ae f. – zkaženost
corruptibilis , e – podléhající zkáze, dočasný, časný
cortarius – koželuh, řemenář
cortarius , ii m. – ruber koželuh
cortarius albus – jirchář
cos , otis f. – brousek, brus
cosolarius , ii m. – prták
cothurnus , i m. – střevíc
cotarius , ii m. – brusič
cottidae – každodenně
cras – zítra

crastinus , a , um – zítřejší
craterarius – pekař
creacio iuratorum – ustanovení rady
creditor , oris m. – věřitel
credo , ere , didi , ditum – věřit, myslet
crematarius , ii m. – vinopal
cremator – vinopalník

cremator , oris m. – vinopal
crematorius – vinopalník
cremo , are , avi , atum – spálit, shořet
creo , are , avi , atum – tvořit, volit, určit
creresco , ere , evi , - – růst, narůstat
criarius – sedlář
cribra , ae f. – síto, řešeto
cribrarius , ii m. – sítař, řešetář
cribrifex , icis m. – sítař

cribrum , i n. – síto, řešeto

crimen , inis n. (adulterii) – zločin, obvinění, vina (cizoložství)
crinale , is n. – vínek, pentlík
crinalia parans – věnečník, čepičář
crinalista , ae m. – věnečník, čepičář, biretník
cristallus , i m. – křišťál
cristanum , i n. – chochol
crocus , i m. – šafrán
cruciata , ae f. – křížová výprava
Cruciati , orum m. – Křížovníci
crucifer , i m. – křížák, křížovník
crudelis , e – krutý
cruellum , i n. – krupice
crumenarius , ii m. – pokladník
crustullus , i m. – preclík
crux , crucis f. – kříž, ukřížování, mučení
crypta , ae f. (familiae) – (rodinná) hrobka, sklípek
cubalus , i m. – kůň

cubicularius , ii m. – komorník, sluha ložniční
culcita , ae f. – cícha, poduška, peřina
culcitrofox , icis m. – peřinečník
culina , ae f. – kuchyně
culinarius , ii m. – kuchař
culmen , nis n. – vrchol, výsost, vysoké postavení

culpa , ae f. – vina, chyba, trest za provinění, pokuta
culpo , are – provinít se
cultella , ae f. – nůž

cultellarius – nožič
cultellator , oris m. – nožič
cultellifaber , bri m. – nožič
cultellifex – nožič
cultellus , i m. – nožič
culter , tri m. – nůž, řezák, žabka, poríz

medicina , ae f. – lék
medicus , i m. – lékář
medicus castrensis – felčář
medicus in chirurgia et in oculis – chirurg a oční lékař
medietas , atis f. – polovina, střed

medio , are , avi , atum – dělit (se), prostředkovat
mediocris , e – prostřední
medius , a , um – poloviční, střední, prostřední
medius alter – půl druhého
medo , onis f. – med
mechanicus , i m. – řemeslník
mel , mellis n. – med
melioracio , onis f. – zlepšení
melioro , are , avi , atum – zlepšovat
mellifex , icis m. – medník, včelař
melun – meloun
membrana , ae f. – listina
membranarius , ii m. – pergamentník
memini , isse – pamatovat (si)
memoria , ae f. – paměť
memoro , are , avi , atum – připomínat, vypravovat
mendacius – žebrák
mendica , ae f. – žebračka

mendicabulus – žebrák
mendicus , i m. – žebrák, žebřavý student, mendik
mens , mentis f. – mysl, smýšlení, úmysl
mensa , ae f. – stůl
mensa panis – pekařský krám
mensale , is n. – ubrus
mensalista , ae m. – stolař, výrobce stolů

mensator , oris m. – stolař
mense – měsíc
mensifex , icis m. – stolař
mensis , is m. – měsíc
mentor , oris m. (publicus) – měřič (zemský)
mensura , ae f. – míra, měření, výměra, měřice
mercator , oris m. – kramář, obchodník, kupec, trhovník
mercator ferri – železník
mercator filorum – nitář, obchodník s nitěmi

mercator iconum – obchodník s obrazy

mercator imaginum – obchodník s obrazy

mercator lignorum – dřevník, kupec dříví
mercator scropharum – sviňák, kupec vepřů
mercenarius , ii m. – nádeník
mercennarius – žoldněř, nádeník
merces , edis f. – mzda
merces comertibilibes – věci k jídlu
mercimonialis , e – kupecký, určený k prodeji
merciptotum , i n. – lítkup
meretrix , icis f. – cizoložnice, nevěstka
mergo , ere , mersi , mersum – potopit, ponořit
merito – po zásluze
merosa , ae f. – meruňka
mers , merx , cis f. – zboží
messis , is f. – žně
messor , oris m. – žnec
meta , ae f. – hranice, konec, cíl

metallarius , ii m. – horník, havíř
metallucida , ae m. – horník
metallucita – horník, havíř
metallucis , a , um – horní, důlní, kovový
metallucis , i m. – horník
metallifossor , oris m. – rudník, horník, havíř

metallum , i n. – kov
metor , ari , atus sum – měřit, vyměřovat
metor , ari castra – vyměřovat, rozbít tábor, položit se táborem

migro , are , avi , atum ab hac luce – umírat
miles , itis m. – rytíř, voják
miles dimissus – vysloužilý voják
miles emeritus veteranus – vysloužilý
miles exauthoratus – vysloužilý
miles gregarius – prostý voják

stuprum , i n. (ratione stupri) – zhanobení, smilstvo
sua – jeho
suadeo , ere , suasi , suasum – radit
sub – pod vedením (ochranou)
sub expensis et sumptibus propriis – na vlastní náklady a výdaje
sub tali condicione – pod touto podmínkou
sub tutela – pod poručnictvím, ochranou
subcamerarius , ii m. – podkomoří
subcantor , oris m. – mladší učitel, zpěvák
subcocus , i m. – pomocný kuchař
subdapifer , eri m. – podčíšník
subditela , ae f. – poddanství
subditi – poddaní
subditus , i m. (i adj.) – poddaný, podřízený
subduco , ere , xi , ctum – podšívát
subemptor , oris m. – lítkupník, obchodní přísezný
subemptor equorum 1. – znalec při trhu koní
subemptor lignorum 1. – znalec při trhu dříví
subemptor pecudum – obchodník s dobytkem
subfultus , a , um – opírající se o něco, podepřený
subicio , ere , ieci , iectum – podložit, podmanit
subiectus – poddaný
subintro , are , avi , atum (obstagium) – nastoupit (ležení v dluhu)
subito – náhle
subitum mortis – náhlá smrt
sublevo , are , avi , atum – pozvednout, podporovat
sublimator , oris m. – vinopal, palič vína, lihovarník
sublimatus , a , um – pálený
sublimitas , tatis f. – vznešenost, slovnost
submitto , ere , misi , missum (summ-) – podrobit, podřídít
subsannatio , onis f. – výsměch
subses , edis – podsedeč
subsidium , i n. – podpora, příspěvek
subsum , esse , - – vézet, být v (něčem)
subterraneus , a , um – podzemní
subtraho , ere , traxi , tractum – vzít, odnímat
subulcus , i m. – pasák vepřů, sviňák
suburbium , ii n. – předměstí
subvenio , ire , veni , ventum – přijít na pomoc, p omáhat
succedo , ere , cessi , cessum (+ 3. p.) – nastoupit po někom, na něčí místo
successive – postupně

successor , oris m. – nástupce
suellum , i n. – podsvinče
sufferatio , onis f. – okování (koně)
sufferator – podkovář
sufficio , ere , feci , factum – stačit, dostačovat
suffoco , are , avi , atum – zadusit, umlčet
suicidium – sebevražda
sum – být, existovat
summa , ae f. – soustava, přehled, částka
summula , ae f. – stručný přehled
sumptuosus , a , um – nákladný
sumptus , us m. – vydání, útrata
supellex , llectilis f. – svršky, náradí
super + abl. – nad, přes, o, ohledně
super + akuz. – někdy význ. in, de, v, z
super causa ad regem appellare – odvolat se ke králi ve sporu
super ripam tj. in ripa – na břehu řeky
superbia , ae f. – pýcha, zpupnost
superbus , a , um – pyšný, zpupný
superior , ius – vyšší, hořejší
superior metallorum – perk mistr
supermaneo , ere , mansi , mansum – přebývat, zbývat
superstes , etis – pozůstalý, sirotek
supervivo , ere , vixi , victurus – přežít
suphur – síra

supporto , are , avi , atum – osvobozovat, dovážet
supporto , are onera – odstraňovat břemena
supradictus , a , um – výše řečený, onen
supremus , a , um – nejvyšší, poslední
surdus , a , um – hluchý
surrogo , are , avi , atum aliquem in iure – stanovit náhradníkem v právu, uvést na něčí místo v právu

cultor, **oris m.** – pěstitel, ctitel
cultor vinearum – vinař
cultrarius, **ii m.** – nožič
cultus, **a**, **um** – obděláný, upravený, vzdělaný

cum – s
cum (in) paratis pecuniis – v hotovosti, za hotově
cum consensu dominicali – s povolením vrchnosti
cunabula, **orum n.** – kolébka
cunabulator (qui cunabula parat) – kolebečník
cunctipotens, **ntis** – všemocný
cunctus, **a**, **um** – veškerý, celý
cuparius – bednář
cupidiniarius, **ii m.** – lahůdkář
cupio, **ere**, **ivi**, **itum** – toužit, přát si
cuppa (czuppa), **ae f.** – prostice (soli)
cuprarius, **ii m.** – mědnář
cuprifaber, **bri m.** – mědnář, mědikovec, konvář
cupripercussor, **oris m.** – mědnář, mědikovec
cuprum, **i n.** – měď
cur – proč
cura, **ae f.** – péče, starost
curato – kněz
curatus, **a**, **um** – ustanovený
curatus, **i m.** – duchovní správce, kurát
curatus loci – místní duchovní správce
curia – radnice, shromáždění
curia, **ae f.** – dvůr, kurie, dvorec, rychta, obecní úřad
curia apostolica – papežský dvůr
curia araturae – poplužní dvůr
curia dotis – věnný, farní dvorec
curia rustica – selský dvorec
curiales, **ium m.** – dvořané
curialis, **e** – dvorský, dvorní
curiositas, **atis f.** – zvědavost
curo, **are**, **avi**, **atum (4. p.)** – starat se, pečovat o

currarius – kolář
curriculum, **i n.** – běh
currifex – kolář
currifex, **icis m.** – kolář, nápravník
curro, **ere**, **cucurri**, **cursum** – běžet
currus, **us m.** – povoz, vůz
cursor, **oris m.** – posel, běžec, dráb, úřední sluha
curticulus – domkář, chalupník
curticulus, **i m.** – domkář, menší chalupník
curtile, **is n.** – zahrada (u domu)
curtis, **is f.** – dvůr
cusio, **onis f. ferri** – hamr
cuspis, **idis f.** – sudlice
custodio, **ire**, **ivi**, **itum** – hlídat, střežit
custos, **adis sacrae** – kostelník
custos arrestatorum – žalářník
custos pecorum – pastýř, slouha
custos silvarum – hajný
cuticulum, **i n.** – kůžička?
cutis, **is f.** – kůže, kožka
cynamomum, **i n.** – kmín
cyrographum (řec.) – rukopis
cyrothecator, **oris m.** – rukavičnick, rukavičkář
czuda, **ae f.** – soud
czudarius, **i m.** – sudí
dacia, **ae f.** – dar, daň
dacium, **ii n.** – dar, daň
dalmatica, **ae f.** – bohoslužebné roucho
damma, **ae f. (dampma)** – lasice
damno, **are**, **avi**, **atum (morti)** – odsoudit, soudit (k smrti)

damnum, **i n.** – škoda, újma
dapifer, **i m.** – jídlonoš
data, **ae f. presencium** – datum (této listiny), den sepsání
datia, **ae f.** – dávání, dávka
datilis, **e (denarius)** – platný

datio, **onis f.** – dávání, dávka
datum, **ii n.** – dávka
de – s, se, na, z, ze
de cetero – napříště, ostatně
de nostro certo scitu et consensu – s naším plným vědomím a souhlasem
de repente – náhle, neočekávaně

miles tiro – nováček
miles vagabundus – toulavý, potulný voják
militaris, **e** – vojenský
militia, **ae f.** – vojsko, vojenská družina

miliium, **ii n.** – proso
milliarium, **ii n.** – milník, míle (česká 11,2 km)
minimus, **i m.** – šašek
minae, **arum f.** – hrozby, výhrůžky
minatorie – hrozebně, výhrůžně
mineralis, **is m.** – horník
ministeria – pomocnice, služka
ministerialis, **is m.** – služebník, úřednický, ministerský
ministerium – pomocník, sluha
minorennis, **e** – nezletilý
minutor – ranhojič
mirus, **a**, **um** – divný, zvláštní, podivuhodný
misceo, **ere**, **miscui**, **mixtum** – míchat, mísit, spojit
miser, **era**, **erum** – ubohý, nešťastný
miseratio, **onis f.** – soucit, milosrdenství, slitování, milost
miseratio divina – boží slitování, milost
miser cordia, **ae f.** – milosrdenství
missa, **ae f.** – mše, bohoslužba
missalis liber – misál

missam legere, **cantare** – sloužit mši
misso, **are**, **avi**, **atum** – sloužit mši (mše)
mitrarius, **ii m.** – čepičník, čepičář
mitrifex – čepičář
mitto, **ere**, **mis**, **missum** – posílat
moderator – učitel, řídící
moderator, **oris m.** – učitel, školmistr
modicum (přísl.) – málo, trochu
modicus, **a**, **um** – malý, mírný, skrovný, nepatrný
modo – jen, pouze, hned
modus, **i m.** – způsob, míra, pravidlo
mola, **ae f.** – mlýn
mola pulveris m. – na střešný prach, prachárna
molascansor, **oris m.** – šlapač důlního kola
molendarius – mlynář
molendinator, **oris m.** – mlynář
molendinum, **i n.** – mlýn
molestia, **ae f.** – obtěžování, potíž, mrzutost
molesto, **are**, **avi**, **atum** – obtěžovat, sužovat
molinarium, **ii m.** – mlynář
molitor (in mola) pulveris – prachař
molitor, **oris m.** – mlynář
molitrix, **icis f.** – mlynářka
momentum, **i n.** – vliv, důvod, váha, cena
monachus, **i m.** – mnich, řeholník
monasterium, **ii n.** – klášter
moneo, **ere**, **ui**, **itum** – napomínat, upomínat
moneta, **ae f.** – mince
monetarius – mincmistr
monialis, **is f.** – jeptiška
monile, **is n.** – ozdobný řetězec na krk
monitio, **onis f.** – napomenutí, upomínka
monitor, **oris m.** – hofmistr, vychovatel
monitum, **i n.** – napomenutí
mons, **montis m.** – hora
Mons C(h)utna – Kutná Hora
Montani, **orum m.** – Kutnohorští
montani, **orum m.** – majitelé dolů
montanisticus, **a**, **um** – horní, důlní
montanus, **a**, **um** – horní, důlní
montanus, **i m.** – horal, horník, obyvatel horních o města
monticula, **ae m.** – horník

montifossor, **oris m.** – horník
monumentum, **i n.** – památník
mora, **ae f.** – prodlení, zdržení

morans, **tis** – prodlávající
moratur – přebývá, zdržuje se

morbida ovis – prašivá ovce
morbidus, **a**, **um** – nemocný
morbilli – spalničky
morbosus – nemocný

morbus, **i m.** – nemoc

morbus arcuatus – žloutenka

sursum – vzhůru
suscipio, **ere**, **cepi**, **ceptum** – přijímat, podstoupit
suspendo, **ere**, **ndi**, **nsum** – sesadit
suspensio, **onis f. ab alqa re** – sesazení, zbavení (úřadu, práva), přerušení, zastavení
sustentatio, **onis f.** – vydržování, obživa
sustento, **are**, **avi**, **atum** – podporovat, vydržovat, živit
sutator – švec
sutator, **oris m.** – prták
sutor, **ris m.** – švec, sešivač
sutor corii – sešivač koží
sutor pellifex – sešivač kožešin
sutor sotularium – švec, sešivač škorní
sutor veterum indumentorum – vetešník, prták
suus, **sua**, **suum** – svůj
swibogen – oblouk
symoniocus, **a**, **um** – svatokupecký
synape, **synapi** – hořčice
syndicus, **i m.** – syndik, městský písař
syndicus actualis – nynější městský písař
syndicus magistratus – městský syndik
synergos, **otis m.** – pomocník, tovaryš
synodaliter – na synodě (církvním sněmu)
syphunculus, **i m.** – rúrmistr, rourník, rourář
sythopola, **ae m.** – právozářník
tabaca, **ae f.** – tabák

tabellarius, **ii m.** – písař, účetní
tabellio, **onis m.** – písař, veřejný notář
tabellio ciriae – radní písař
taberna, **ae f.** – hospoda, krčma
tabernator, **oris m. (tha-)** – krčmář
tabes – nákaza, mor
tabes, **is f.** – porušení, vysýchání, mor
tabes dorsalis – vysýchání míchy
tabes intestinalis – střevní tuberkulóza
tabes pulmonalis – plicní tuberkulóza
tabula, **ae f.** – deska, stůl, tabule, obraz
tabulae, **arum terrae** – desky zemské
tabularius – notář, archivář
tabularius, **ii m.** – stolář, truhlář
tabum – mor

taceo, **ere**, **ui**, **itum** – mlčet
taedium, **ii n.** – ošklivost, znechucení
talio, **onis f.** – odplata, pomsta
tamen – přece
tamquam – tak jako, jako
tandem – konečně, nakonec
tanlerius (tand-), **ii m.** – tandlář, tenlěř
tantum – jenom, toliko
tantus, **a**, **um** – tak veliký
taxa, **ae f.** – cena, poplatek
taxatio, **onis f.** – ohodnocení, ocenění, odhad
taxillator, **oris m.** – kostěčnick, kostkář
tector, **oris m.** – pokrývač, cihlěř krycí
tectum, **i n.** – střecha
tegula, **ae f.** – cihla, taška, lat'
tegularius, **ii m.** – cihlář
tela, **ae f.** – plátno
telatextor, **oris m.** – tkadlec pláten
telator, **oris m.** – pláteník
teletextor – tkadlec plátna
telista, **ae m.** – šípař
tellum, **i n.** – šíp
telonarius, **ii m. (teleo-)** – celník, celní úředník
telonearius, **ii m. (thelo-)** – celník, mýtný
telonium, **i n. (theloneum)** – clo, mýto, celnice
telorum faber – šípař

templum, **i n.** – svatyně, kostel, chrám
temporalis, **e** – pomíjející, světský
tempto, **are**, **avi**, **atum** – pokusit se, pokoušet

tempus, **oris n.** – čas, oba
tendo, **ere**, **tetendi**, **tentum** – mířit, napínat, rozpínat, vztahovat
teneo, **ere**, **ui**, -- držet, mít v držení, ovládat
teneor, **eri**, -- muset, dlužit, být povinen
tenor, **oris m.** – znění (listiny), běh, smysl, obsah
tenore praesentium – tímto listem, podle této listiny
tentorium, **ii n.** – stan

terga vertere – obrátit se zády, na útěk

dea – bohyně
debello , are , avi , atum – přemoci, zcela pokořit
debeo , ere , ui , itum – dlužít, muset, mít povinnost
debeo + inf. – být
debitor principalis – hlavní dlužník
debitum , i n. – dluh, závazek
decanatus , us m. – děkanát, děkanství
decanto , are , avi , atum missam – sloužit zpívanou mši
decanus , i m. – děkan
decapito , are – popravit
decedere de vita – zemřít, skonat
dededo , ere , cessi , cessum – odejít, ustoupit, vzdalovat se
december – prosinec
decerno , ere , crevi , cretum – rozhodnout, usnášet se, určit
decessus – ubývání, smrt
decetero – přístě, napříště
decido , ere , cidi , - – spadnout, klesnout
decido , ere , cidi , cisum – vypořádat, shodnout se, vyrovnat (spor), rozhodnout (spor)
decima , ae f. – desátek
decipio , ere , cepi , ceptum – klamat
declamator , oris m. (publicus) – řečník (zemský)
declaro , are , avi , atum – objasnit, vysvětlit
decrepatus – sešlý, zestárlý
decrepatus , a , um – sešlý, zestárlý
decurio , onis m. – desátník, kaprál, poddůstojník, dozorce
decurio annonae – tržní dozorce
decurio fortificationis – dozorce při opevňovacích p
racech
decurio maior – šikovatel
decurio murarius – polír
dedicatio , onis f. (ecclesie) – zasvěcení, vysvěcení (kostela)
dediticius – poddaný
deduco , ere , duxi , ductum – odvádět, svádět
defalcatio , onis f. – omezení
defalco , are , avi , atum – osekát, slevit, srazit, odečíst
defectum aetatis – nezletilost, nedostatečnost věku
defendiculum , i n. – zbraň k obraně, obranné opevnění
defendo , ere , fendi , fensum – bránit, hájit
defero , deferre , tuli , latum alci – poznat, doznat, donášet, podat zprávu, stížnost, oznamovat
defectibilis , e – slabý
deficio , ere , feci , factum – ochabovat, přestávat, chybět,
defloratus , a , um – zmrhalý, panictví (panenství) zbavený
deforis – zvenku
defunctus , a , um – zemřelý, zesnulý

defungor – zemřít
defungor , i , functus sum – zemřít
deicio , ere , ieci , iectum – svrhnout, odpudit, shodit, vyhodit, vyhnat
dein , deinde – potom, pak
deinceps – následovně, napříště, dál
delecto , are , avi , atum – těšit, bavit se
delego , are , avi , atum – odkazovat, s věřit, odesílat
delencionales – výmazné = poplatek notáři
deliberatio , onis f. – úvaha, rozvážení, porada
deliberatione praehabita – po předchozí úvaze
delibero , are , avi , atum – uvažovat, zvažovat
delirium , ii n. – šílenství
delirium tremens – šílenství opilců
deliro , are , avi , atum – jednat nerozumně, bláznit
demeritum , i n. – vina, chyba, hřích
denatus – mrtvý
denego , are , avi , atum – odepřít
denigro , are , avi , atum – očernit
denique – konečně, zkrátka
denovo – znovu, opět
denuntiatio , onis f. – ohláška
deperencia , ae f – nedoplatek, to, co vzalo za své, nebylo zapaleno
depono , ere , posui , positum – odložit, uložit

morbus articularis – pakostnice, dna
morbus biliosus – žloutenka
morbus caducus – padoucnice
morbus calidus – tyfus
morbus canis – vzteklna
morbus comitalis – padoucnice
morbus gallicus – příjice
morbus nephriticus – nemoc ledvin

morbus pallidus – blednička
morbus regius – žloutenka
morbus sacer – padoucnice
morbus stomaticus – nemoc žaludku

morbus venerus – pohlavní nemoc
mordax , cis – obtížný, kousavý

more catholico – po katolicku
more consueto – obvyklým způsobem
morior , mori , mortuus sum – zemřít, umírat
moror , are , ari , atus sum – dlít, prodlévat, pobývat, zdržovat se

morphea – vyrážka, skvrny
mors , tis f. ordinaria – obyčejná, prostá smrt
mors repentina – náhlá smrt
mortuus , a , um – mrtvý, zemřelý, zesnulý
mos , moris m. – mrav, zvyk, obyčej, způsob
motivum , i n. – pohnutka
motu proprio – z vlastní vůle

moveo , ere , movi , motum (causam) – vést při
mox – hned, brzy

mulier , ris f. – žena, vdaná žena
mulsarius , ii m. – caletník, cukrář
multiformis , e – různorodý, mnohotvárný

multiplex , plicis – mnohonásobný
multitudo , inis f. – množství, dav
multotiens – mnohokrát
mundatio , onis f. – čištění, úklid

mundo , are , avi , atum – čistit
mundus , i m. – svět

munciceps – měšťan
munciceps , icis m. – měšténin, měšťan

munimine sigilli – ochranou pečeti
munio , ire , ivi , itum cum sigillo – stvrdit pečeti

munitio , onis f. – opevnění, tvrz

munitus , a , um – zaopatřený, opatřený, chráněný
munitus extremis unctionibus – zaopatřený posledním pomazáním
muralis , e – zední, hradební
murarius , ii m. – zedník
murator , oris m. – zedník, dynchěř, studničník

murus , i m. – zeď, hradba
mustum , i n. – moštové víno
muta , ae f. – mýto
mutarius – celník

mutator , oris m. – mýtný, berník
mutilacio , onis f. – osekání, ořezání, uřezání
mutuo , are , avi , atum – vyměnit, změnit
mutuacio , onis f. – výpůjčka
mutuo (in mutuo) – jako půjčku, úvěr
mutuo (přisl.) – navzájem
mutuo , are , avi , atum – půjčit
mutuor , ari – vypůjčit si
mutuus , a , um – vzájemný, vypůjčený
nacca , ae m. – soukenický tovaryš
nam – neboť, vždyť, totiž
namque – neboť
narratio , onis f. – vypravování
narro , are , avi , atum – vyprávět
nascor , nasci , natus sum – narodit se, vznikat

nata – narozená, dcera

tergum , i n. – hřbet, záda
terminus , i m. – mez, hranice, termín
terra , ae f. – lán, země
terrestris – pozemský
terrigena , ae m. – zeman, obyvatel
territorium , ii n. (filiale) – území (filiálního kostela)
testamentum , i n. – závět'
testes – kmotři

testes requisiti – vyžádaní svědkové
testimonium , ii n. – svědectví, vysvědčení
testis , is m. – svědek, svědkyně, kmotr, kmotra
testor , ari , atus sum – brát za svědka, prohlásit, zapřísahat se, svědčit
testudo , inis f. – přístřešek, krytá místnost
tetrix peplorum – šlojřnice

Teutonicalis , e – německý
Teutonicus , a , um n. – německý
textor , oris m. – tkadlec
textor culcitarum , pulvinarium – cíchař

textor scricarius – prýmkař
textor telae – tkadlec, pláteník
thaurus , i m. – býk
thori legitimi – z lože manželského
thorifex , icis m. – platněř
thorus , i m. – lože
thusis , is f. – kašel

tibiale , is n. – punčocha
tibialiarus , ii m. – punčochář

tibialifex , icis m. – punčochář
tibialista , ae m. – punčochář
tibialium conficiens , fabricans – punčochář

tibicen , inis m. – pištec, hudebník
tibicena , ae m. (tubici- , tubice-) – trubač
tibicena regis – královský trubač
ticio , onis f. – oharek, ohořelé dřevo

tignarius – tesař
timeo , ere , ui , - (+ 4. p.) – bát se někoho

timeo , ere , ui , - (+3. p.) – bát se o někoho
timor , oris m. – strach, obava

tinctor , oris m. – barvíř
tinctorius , a , um – barvířský

tiro , onis m. – nováček, učedník, učeň

titulus , i m. – nadpis, titul, právní důvod, záminka
togator , oris m. – šatař, krejčí

tolero , are , avi , atum – snášet
tollo , ere , sustuli , sublatum – odnést, zvednout
tomba – hrob, náhrobek

tomus , i m. – svazek
tondor , oris m. – kraječ, střihač
tonsio , onis f. – stříhání sukna
tonsor , oris m. (panorum) – střihač (sukna)

tonsor barbae – bradýř, holič
tonsor pannorum – postříhač
topiarius – zahradník
torax , acis m. – brnění
tormentarius , ii m. – puškař, liječ kusů, děl, kovolitec
tornarius , ii m. – soustružník
tornarius scutellarum – řezáč mís
tornator , oris m. – soustružník
torneamentum , i n. – turnaj
torneator , oris m. – soustružník
torta , ae f. – koláč
tortor , oris m. – katův pacholek
totiens – tolikrát
toto nisu – s veškerým úsilím
trabs , bis f. – trám, kmen, břevno

tractatus , us m. – jednání, pojednání, traktát

depost – zpoza, potom, později
depraedor , ari , atus sum – kořistit, plenit, loupit
deputo , are , avi , atum – určit, přidělit někomu k něčemu, odevzdat, pokládat, odkázat, ustanovit
derelinquo , ere , liqui , lictum – opustit, nechat, zůstat
deretro – odzadu
derivo , are , avi , atum – odvozovat
derivor , ari alci – připadnout někomu
derogatio , onis f. – odepření, zrušení
descendens , entis m. – potomek
descendo , ere , ndi , nsum (6. p.) – sestoupit, postoupit něco
descendo , ere ab – pocházet od, sestoupit, postoupit něco
desero , ere , serui , sertum – opouštět, zanedbávat, zanechávat
desertum , i n. – pustina, poušť
desidero , are , avi , atum – přát si
despicio , ere , spexi , spectum (4. p.) – pohrdat, opovrhovat
desponso , are , avi , atum – zaslibit, zasnoubit
destino , are , avi , atum – určit, poslat, stanovit
destituo , ere , ui , utum – zůstat, opouštět, zbavit
destitutus , a , um – opuštěný, zbavený
destitutus ab sensibus – smyslů zbavený

destructus , a , um – pobořený, zbořený, pustý
destruo , ere , uxi , uctum – zničit, zbořit
desum , deesse , defui – chybět, scházet
desuper – shora, o tom, ohledně toho
detego , are , texi , tectum – odkrýt, odhalit
determinatio , onis f. – determinace, bakalářská promoce
detestor , ari , atus sum – proklínat, odmítat
detraho , ere , xi , ctum alci – ubírat, utrhat na cti
detrimentum , i n. (detru-) – škoda, újma
devia , orum n. – odlehlá místa
devolutio , onis f. – odúmrť
devolvo , ere , volvi , volutum – spadnout na, propadnout, dostat do vlastnictví, v pas. svalit se, připadnout
devotio , onis f. – zbožnost, oddanost
devotus , a , um – oddaný, věrný, zbožný
dextrarius , ii m. – kůň, oř (zvlášť vojenský, silný a vyzbrojený)
diarrhoea – úplavice
dicio – područí
dico , ere in alqm – mluvit proti někomu, nařknout
dictamen , i n. – literární práce
dicto , are , avi , atum – diktovat, skládat (list, verše)
dictus – řečený
dies , ei m. (i f.) festus – svátek
dies natalis – den narození, narozeniny
dies vitae – věk, stáří
dietarius , ii m. (diaeta-) – nádeník
differo , ferre , distuli , dilatam – odkládat, lišit se
diffinio , ere litem – rozhodnout spor
diffinitio , onis f. – rozhodnutí, konečný výrok
diffinitivus , a , um – rozhodující, konečný
digero , ere , gessi , gestum – pořádat
dignitas , atis f. – hodnost, vysoký úřad (církvní), důstojnost
dignor , ari , atus sum – ráčit, pokládat za hodna
dignus , a , um (6. p.) – důstojný, hodný čeho, přiměřený
dilatatio , onis f. – odklad, průtah
dilatatio ulterior – další průtah
dilectus , a , um – milý, oblíbený
diligentia , ae f. – pečlivost, svědomitost, píle
diligentiam facere – předložit důkazy, podat vysvětlení
diligo , ere , lexi , lectum – oblíbit si, vážit si, milovat
dilucesco , ere , luxi , - - – rozsvětlit se, rozednit se
dimachus , i m. – dragoun
dimidium , ii n. – polovina
dimidius , a , um – poloviční, půl
diminutio , onis f. – zmenšení
dimissio , onis f. – převod, postoupení majetku
dimissoriae , arum f. – zhost, zhostný list

natalis , e – rodný
natio – narození
natio , onis f. – národnost, národ

natu – rodem, věkem, narozením

natu maior – starší
natu minor – mladší
natura – narození, rod
natura , ae f. – příroda, přirozená povaha
naturalis – rodný (otec)
natus – narozený, syn

natus , a , um – syn, dítě

natus patre (matre) – syn otce (matky)

nauta , ae m. – plavec, převozník
ne ... quidem – ani
nec (neque) – a ne, ani

nec ... nec – ani ... ani
nec non – rovněž, zajisté také
necessitas , atis f. – nutnost, nouze, nebezpečení smrti
nefas (jen 1. a 4. p.) – co není dovoleno, nedovolené
neglego , ere , lexi , lectum – zanedbávat, opomíjet

nego , are , avi , atum – popírat, říkat, že ne
negotiator , oris m. – obchodník, kramář, kupec
negotiator extraneus – podomní obchodník
negotiator vitrorum – sklenář, obchodník se sklem
negotiatoris – obchodník
negotium , ii n. – záležitost, věc, obchod

neophytus , i m. – nově křtěný, novokřtěnec
nephritis – záněť ledvin
nepos , otis m. – vnuc, synovec, potomek
neptis , is f. – vnučka, neteř
neque (nec) – a ne, ani
neque ... neque – ani ... ani

nequeo , ire , ii , itum – nemoci, nebýt s to
nescio , ire , ivi , itum – nevědět, neznat
nescitur – neví se, nezná se

netrix – předlana
nex – vražda
nihil (nil) – nic
nihil mihi iuris reservando – nevyhrajuje si žádné právo
nichilominus – nicméně

nimis – příliš
nisi (po záporu) – leda, než
nisus , us m. – opírání, úsilí
nobilis , e m. – šlechtic, šlechtična, urozený
nobilitas , atis f. – urozenost, vznešenost
nocens , entis – škodlivý
noceo , ere , nocui , nocitum – škodit
nocermentum , i n. – škoda
nocturnum , i n. – nocleh
nocturnus , a , um – noční
nodarius , ii m. – knoflíkář

nodifex , icis m. – knoflíkář
nodorum artifex – knoflíkář

nodularius , i m. – knoflíkář
nodulatus , a , um – cípátý, s cípy
nodus , i m. – uzel, knoflík
nolas laborans – nohavičnick
nolo , nolle , nolui , - - – nechťit

nomen , inis n. – jméno

nomine – jménem, ve jménu, jako
nomine paene – za trest
nomino – jmenovat, nazývat
non compulsus – bez donucení, z vlastní vůle
non inmerito – po zásluze, zaslouženě
non mediocriter – značně, nemálo
non modo – sed etiam – nejen – ale i, také

tractor vini (též extractor) – koštěř vína, weinschrotter
trado , ere , didi , ditum – předávat, vypravovat
trado , ere , duxi , ductum – převést, přepravit

traha , ae f. – vozová brzda

traha oppressus – uvláčen brzdou
traho , ere , traxi , tractum – táhnout
transeo , ire , ii , itum – přejít
transfero , ferre , tuli , latum – přenést
transfiguro , are , avi , atum – přetvářet, měnit
transfugus , a , um – zběhlý, zběh

transgressor , is m. – porušitel, přestupník

transigo , ere , egi , actum – probodnout, provést, skončit
transilio , ire , ui , - - – přeskočit, vynechat
trapezita , ae f. – šatník
trauma – poranění

tremor , oris m. – chvění, otřes, strach
treuga , ae f. (paci) – příměří, mír
Treverensis , e – trevírský
tribuo , ere , ui , utum – udělit, přidělit, prokázat
tribuo , ere , ui , utum roboris firmitatem – uznat platnost (listiny)
tribus , us f. – rod
tributarius , ii m. – výběrčí daně, úroční
tributum , i n. – poplatek, daň
tricesimator , oris m. – výběrčí berní, berní
trigemini , orum – trojčata
trigeminus , a , um – trojče

trinus , a , um – trojí
triparius – řezník
triticum , i n. – pšenice, obilí
tritor , oris m. – mlátec
tritulator , oris m. – mlátec
tritura , ae f. – cep

tritura siliginis – mlácení žita
trucido , are , avi , atum – zabít, zavraždit
truncare capite – useknout hlavu, stít

trunco , are , avi , atum – osekát, zmrzačit, usmrtit
truncus , ii m. – trup, kmen, kůl, pařez (nadávka)
tuber – nádor
tubicen , inis m. – trubač
tubicen ad portam – hlásný

tumbarius , ii m. – hrobník, správce hrobů
tumor – otok, nádor
tunc temporis – tehdy, tehdejšího času
tunica , ae f. – suknice
tunica flanea – povlak?
tunna , ae f. – míra
turbator – brusič
turbo , are , avi , atum – uvést ve zmatek, znepokojovat
turma , ae f. – četa, tlupa, zástup, dav
turpis , e – hanebný, potupný
turris , is f. – věž

tussis convulsiva – dušný kašel
tutela , ae f. – poručnictví

tutor , is m. – poručník, ochránce
tutus , a , um – bezpečný, jistý, chráněný
tympaenista , ae m. – bubeník, tympaenista
tympaenotriba , ae m. – bubeník, tympaenista
typographus , i m. – sazeč, knihtiskař

tyro , onis m. – nováček, učedník, učeň

ubi – kde
ubique – kdekoli, všude
ulciscor , sci , ultus sum – mstít se
ulcus stomachi – žaludeční vřed
ulcus venticuli – žaludeční vřed
ulna , ae f. – loket
ulteriori dilacione postergata – bez dalšího průtahy

dimissus , a , um – propuštěný
dimitto , ere , misi , missum (officium) – svěřit, přenechat, propustit, poslat, nechat, zanechat, vzdát se úřadu

dimitto , ere + inf. – nechat, dovolit
dinoscitur + inf. (nomin. s inf.) – jak je známo
dinosco , (-g-) , ere , novi , - – rozpoznat, rozlišit
diocesis , is f. , akuz. diocesim (řec.) – diecéze
diphtheritis – záškrt
diphtheria – záškrt
director , oris m. dominicalis – ředitel panství

director fabricae ecclesie – mistr stavby kostela
directorium , ii n. – ředitelství
dirigo , ere , rexi , rectum – řídit, vést, uspořádat
dirimo , ere , emi , emptum – rozdělit, zmařit, přerušit

disbrigatio , onis f. – ručení, že na majetku nejsou pohledávky cizí osoby, správa, zbavení (majetku od cizích nároků)

disbrigator , is m. – správce, ručitel
disbrigo , are , avi , atum – zaplatit, zbavit nároků, ručit

discedo , ere , cessi , cessum ab (6. p.) – rozcházet se, odcházet, ustoupit, vzdálit se

discipo , are (dissipo) , avi , atum – promrhat, rozházet

discipulus , i m. – žák, učeň, učedník
disco , ere , didici , - (4. p.) – učit se, poznávat

discretio , onis f. – uznání, opatrnost, moudrost
discretus , a , um – soudný, moudrý

discretus vir – měšťan

disordo , inis f. – nepořádek, zmatek
dispensatio , onis f. – povolení, dispens

dispensazione obtenta in tertio gradu
consanguinitatis – povolení k sňatku obdržené, ač jsou příbuzní v třetím stupni

dispensator – účetník, pokladník
dispenso , are , avi , atum alqm cum alqo de (per) alqa re – (výjimečně) povolit, prominout někomu něco

displiceo , ere , ui – být proti

dispono , ere , sui , situm – zařídít, nakládat s něčím, urovnat, uspořádat

dissensio , onis f. – spor, roztržka
distantia , ae f. – vzdálenost (místa, místní)

distillator , oris m. – vinopal
distinctio , onis f. – pojednání, projev, odstavec

distinctio , onis f. – vyrušování, rozptylování
distributa civitatis – to, co obec rozdělila

districtus , us m. – okres, okrsek
disturbium , ii n. – rozkol, rozvrat

diu – dlouho
diudico , are , avi , atum super – přiřknout, přisoudit (co)

divagor , ari , atus sum – chodit, bloudit, potloukat se

diverticulum , i n. – ústraní
divertium – rozvod

dives , itis m. – boháč, bohatý
divinum officium , i n. – bohoslužba

divinus , a , um – božský, boží, svatý
divisim – rozděleně

do – datum
do , dare , dedi , datum alci – dávat někomu za právo pro jure (obtento)

do , dare in mandatis – dát příkaz
doctissimus , a , um – veleučený

doctor decretorum – doktor církevního práva
doctus , a , um – učený

documentum , i n. – doklad, listina
documentum legitimum authenticum – pravá původní listina

dolator – tesař
doleator – bečvář, bednář

doleator , oris m. – bednář, bečvář
doleum , ii n. – sud, bečka

doliarius , ii m. – bednář, bečvář
doliator , oris m. – bečvář, bednář

dolicaptio , onis f. – úskok, podvod

nondum – ještě ne
nonnullus , a , um – některý, nějaký

nonnumquam – někdy
norma , ae f. – předpis, ustanovení

nosco , ere , novi , notum – poznávat, znát
nota , ae f. – poznámka, poznamenání, zápis

nota baptizatorium – zápis, matrika křestní
notabiliter – výrazně, zřetelně, významně

notam ruboris pacior ab .. – musím se červenat, stydět před ...

notaria , ae f. – úřad písaře, notářství
notarius , i m. – písař, notář

notarius curatus – ustanovený notář
notarius episcopalis – bi skupský notář

notarius pabuli – pícní písař

notum facere – učinit známým, oznámit
notum facere – učinit známým, oznámit

notus , a , um – známý

november – listopad

noverca , ae f. – macecha
novi , novisse – znát

novissimus , a , um – nejnovější, krajní, poslední
novus , a , um – nový

nox , noctis f. – noc
nubo – snoubenka, paní

nudus , a , um – nahý, obnažený
nulla ratione – na žádný způsob

nullatenus – nikterak
nullo detecto impedimto canico quo minus liberi

contrahere possent – nebyly nalezeny žádné církevní překážky, které by bránily uzavření sňatku

nullo impedimento non obstante – aniž tomu brání nějaká **urna , ae f.** – nádoba, míra

nullo privilegio obstante – aniž brání privilegium

nullus , a , um – žádný, nikdo
numeratio , onis f. (domorum) – počítání, očíslování (domů)

numerus , i m. (domus) – číslo, počet (domovní)
numisma , atis n. – mince

nummophylax – mincmistr
numquam (nun-) – nikdy

numquid – cožpak
nunc – nunc – hned – hned

nundina , ae f. – jarmark
nunquam per amplius – už nikdy

nuntio , are , avi , atum – oznamovat, zvěstovat

nuntius , ii m. – posel, vyslanec, legát
nuntius purgravii – purkrabský holomek

nuntius urbis – městský posel
nuper – nedávno, kdysi

nuptiae – svatba
nuptiae , arum f. – sňatek, svatba

nuptiate – sňatek
nurus , us f. – snacha

nutricula – chůva
nutrio , ire , ivi , itum – živit, vychovat

nutrix – chůva
nux , nucis f. – ořech

nux avellana – lískový oříšek
nympha – dívka, nevěsta

ob – před, za, pro
ob + akuz. – pro, kvůli

obedientia , ae f. – poslušnost, poslušenství
obeo , ire , ii , itum in Domino – zemřít v Pánu

obiectus , us m. – námitka
obit , obiit – zemřel

obitus , us m. – smrt, záhuba

ulterius – dále
ultimus , a , um – poslední, nejvzdálenější

ultio , onis f. – pomsta, trest
ultra (+ 4. p.) – nad, za

ultraneus , a , um – zadní
una – společně, zároveň

unanimiter – jednomyslně
uncos ignis habere – mít nutně oheň

unctio , onis f. – pomazání

unctus , a , um – pomazaný
uncus , i m. – hák, symbol nutnosti, udice

unde – odkud, a proto, proč
undecumque – odkudkoli, odevšad

Ungaria , ae f. – Uhry

ungaricali – Maďar, uherský
ungentum , i n. – mast

unigena – sourozenec

unio , onis f. – nedíl, spolek

unius – jeden
universitas , atis f. – všeobecnost, univerzita

universitas vestra – vy všichni
universus , a , um – všečen, veškerý

univira – žena jednou provdaná
unus , a , um – jeden

upillio – ovčák
urbanus – měšťan

urbárium – městská pozemková kniha
urbs , urbis f. – město

usque – veskrze, stále

usque ad (+ 4. p.) – až do, až potud
ustor , oris m. – palič

ustor faecum – vinopal
ustor vini sublimati – vinopal

usualis , e – užívaný, běžný
usufructus , us m. – požitěk, užívání

usura , ae f. – úrok, užívání, půjčka
usurarius , ii m. – ten, kdo bere úroky, lichvář

usurpo , are , avi , atum – osobovat si, přivlastňovat si
usus , us m. – užívání, zvyk, prospěch

ut – že, aby, jak

uterinus , a , um – zrozen z téže matky
uterque , utraque , utrumque – jeden i druhý, oba

uterque liber – oba svobodní
uterus – potomstvo, děti

utilis , e – prospěšný, užitečný
utilitas , atis f. – užitek, výnos

utinam – kéž
utor , uti , usus sum (+ 6. p.) – užívat, používat

uwe passe – rozinky
uxor , oris m. – manželka

uxoratus , a , um – ženatý, vdaná
uxoris frater – manželčin bratr

uxorius – manželský
vacca , ae f. – kráva

vaccarius – pasák krav
vaccinia notha – plané neštovice

vaco , are , avi , atum – být volný, prázdný, neobsazený
vaco , are alci rei – věnovat se

vadimonium , ii n. – záruka, ručení, kauce
vadium , i n. – záruka, ručení, kauce

vado , ere , vasi , - – kráčet, ubírat se, jít

dolium, **ii n.** – kád'
dolliarius – bečvář, bednář
dolus, **i m.** – klam, lest
domesticus – rodinný, členové rodiny

domesticus, **a, um** – domácí, rodinný
domesticus, **i m.** – domácí sluha, hospodář
domicella, **ae f.** – urozená panna
domicilium, **ii n.** – bydliště
dominatio, **onis f.** – výsost
dominatus, **us m.** – panství
dominica, **ae f.** – neděle
dominica in Palmis, **Palmarum** – Květná neděle
dominio – panství
dominium, **ii n.** – panství
dominus, **i m. haereditarius** – dědičný pán, vrchnost
domuncularis, **is (rius) m.** – domkář
domus, **us f. castigationis** – káznice
domus consilii – radnice
donum, **i n.** – dar
dorsum, **i n.** – hřbet

dos, **dotis f.** – věno, dar
dotalicium, **i n.** – věno, majetek k věnu náležející, dotace kostela
dotatio, **onis f.** – darování, dotace, příspěvek

dubietas, **atis f.** – pochybnost
dubito, **are, avi, atum** – pochybovat, váhat
dubium, **ii n.** – pochybnost
ducatus, **us m.** – vévodství, vláda knížete (vévody), knížectví
duco, **ere, duxi, ductum aliquid faciendum** – uznat za vhodné něco učinit
ductor, **oris m.** – vůdce, vedoucí, velitel

ductor cereae – v oskář
ductor ferri – drátař, drátník
ductus aquarum – vodovod
dudum – odedávna, již dlouho
dulcinarius, **ii m.** – cukrář
dumtaxat – jen tak, jen tehdy, aspoň, nanejvýš, přinejmenším
dupharas – druh látky
dupplicium, **ii n.** – cvilink (látky z rezných nití)
duro, **are, avi, atum** – trvat
dux, **cis m.** – vůdce, kníže, vévoda
duximus s gerundivem – rozhodli jsme ...
dyacitoniton – druh vína (asi diachyton)
dyenteria – úplavice
e converso – obráceně, naopak
eadem – stejná
ecclampsia, **ae f.** – padoucnice
ecclampsia infantum – psotník, božec
ecclesia, **ae f.** – církev, chrám, kostel, farnost, diecéze

ecclesiae animam Deo reddidit – církev odevzdal duši Bohu
ecclesiasticus, **a, um** – církevní
ecclampsia infantum – psotník
econtra – naproti tomu, naopak
edico, **ere, dixi, dictum** – oznámit, určit, stanovit
edificium, **ii n.** – stavení
educo, **ere, duxi, ductum** – odvážet
effectualiter – účinně
effectus, **us m.** – vykonání, působení, výsledek
effero, **ferre, extuli, elatum** – vynést, zdvihnout do výše
efficio, **ere, feci, fectum** – způsobit, vykonat, provést
efficitur – následuje, vyplývá
egeo, **ere, ui**, - - mít nedostatek, postrádat
ego – já, mé bytosti, já právě
ecio, **ieci, iectum** – vyhnat, vyhostit, vypudit, vystrčit
ejusdem – totéž jako předchozí
elabor, **i, elapsus sum** – unikat, uplynout, vypadnout
elapsus est terminus – lhůta prošla
electio, **onis f.** – volba, výběr
elector, **oris m.** – volič, kurfiřt

obligo, **are, avi, atum** – zavázat, dát do zástavy
obnoxius – poddaný
oboedientia, **ae f.** – poslušnost
oboedio, **ire, ivi, itum (+ 3. p.)** – poslouchat, být poslušný
obsecro, **are, avi, atum** – zapřísahat, prosit
obsequium, **ii n.** – poslušnost, služba, poddanost
observantia, **ae f.** – obyčej, zvyk
observo, **are, avi, atum** – pozorovat, zachovávat
obses, **idis m., f.** – rukojmí
obsideo, **ere, sedi, sessum** – obléhat
obstagium, **ii n.** – ležení v dluhu
obstetrix – porodní bába
obstetrix, **icis f.** – porodní bába, babička
obsto, **are, obstiti**, - - překážet, bránit, stát v cestě
obsum, **obesse, obfui**, - - škodit

obtentus, **a, um** – obdržení
obtineo, **ere, ui, tentum** – obdržet, získat, držet
obvencio, **onis f.** – zisk, příjem
obviam – vstříc
obvio, **obviare, obviavi**, - - jít vstříc, proti někomu, potkávat, překážet
obyt (obit) pie in Domino – zemřel zbožně v pánu
occasio, **onis f.** – příležitost

occasione alcis rei (+ 2. p.) – kvůli, týkající se, u příležitosti
occasio, **is m.** – mýtný, celník
stran
occasus, **us m.** – západ
occido, **ere, cidi**, - - zapadat, padnout, zahynout
occido, **ere, occidi, occisum** – zabít, usmrtit
occulto, **are, avi, atum** – skrývat

occultus, **a, um** – skrytý, tajemný
occupo, **are, avi, atum** – obsadit, uchvátit, zmocnit se, zaujmout, zaměstnat
occurro, **ere, curri, cursum** – běžet vstříc
ocrea, **ae f.** – škorňe
october – říjen
oculista, **ae m.** – oční lékař
oculus, **i m.** – oko
odium, **ii n.** – nenávisť

oeconomia, **ae f.** – hospodyně, šafářka, správcová
oeconomia, **ae f.** – hospodářství
oeconomicus – šafář, správce, hospodář
oeconomicus, **i m.** – sedlák, zemědělec
oeconomus – šafář, správce, hospodář
oeconomus, **i m.** – hospodář, šafář, správce
oeconomus ecclesiae – kostelník
offero, **ferre, obtuli, oblatum** – podávat, nabízet
offerre se – dostavit se
offertorium, **ii n.** – ořera
officialis – učitel, správce, úředník
officialis, **is m.** – úředník

officialis fossorum – horní, důlní úředník

officialis militaris – vojenský úředník, důstojník
officialatus, **i m.** – úředník
officium, **ii n.** – úřad, povinnost, služba
oleator, **oris m.** – olejník, olejovník
oleum, **i n. (olive)** – olej
olim – někdy, tehdy, kdysi, dříve, dávno
olitor – zahradník, zelinář
olla, **ae f.** – hliněný hrnc
ollator, **oris m.** – hrnčič

ollus, **eris n. (holus)** – zelí

omagium, **i n.** – hold, slib věrnosti
omen, **inis n.** – znamení
omnimo – úplně, celkem, vůbec
omnis, **e** – všechen, každý, celý

omnium consensu – s obecným souhlasem
omulus, **i m.** – chmel

oneratorifex, **icis m.** – nosič
oneratorifex cerevisiae – nosič piva
onus, **eris n.** – břemeno, tíha, obtíž

vae – běda
vagabundus, **a, um** – toulavý, potulný, tulák
vaginator, **oris m.** – pochvář, pošvář
vagus, **i m.** – pobuda

valde – velmi
valeo, **ere, ui**, - - být zdravý, mít sílu, platnost
validus, **a, um** – zdravý, silný, důležitý
valisia, **ae f.** – vak, zavazadlo
valor, **oris m.** – hodnota, platnost, cena
valva, **ae f.** – brána
valvae, **arum f.** – veřeje, dveře
valvarius – vrátný
varicella – plané neštovice
varietas, **atis f.** – nestálost, rozmanitost
variola, **ae f.** – neštovice

vas, **vasis n. (vini)** – bečka (vína), sud
vasallus, **i m.** – leník, vazal
vasator, **oris m.** – šrotář, skladčič, postihač, ližník
vasculum, **i n.** – soudek, váza
vasculum vini – soudek vína – 35 pint

vasto, **are, avi, atum** – plnit, pustošit
vectigal, **alis n.** – poplatek, clo, mýto, daň

vectigalarius, **ii m.** – mýtný, celník
stran
vector, **oris m.** – vozka, forman, vozataj, povozník
vectura, **ae f.** – doprava, příprzeží
vedovus, **i m.** – vdovec
vehemens, **entis** – náhlý, rozhodný, silný, mocný
vehicularius, **ii m.** – kolář

vehiculum, **i n.** – vůz, povoz

vel – nebo
vel – **vel** – buď – anebo, dílem – dílem
velle + inf. – ráčit
velle recipere – ráčit, přijmout
velox, **ocis** – rychlý
velud, **velut** – jako, jako by

venans – myslivce, lesník, lovec
venatio, **onis f.** – lov, honba, štvance
venator, **oris m.** – myslivce, lesník, lovcí, fořt, lovec
venatorius, **a, um** – lovecký
vendens, **entis** – prodavač
vendens aleca – herynkář, herynečník
venditio, **onis f.** – prodej, dražba
venditor, **oris m.** – prodavač
venditor cultellorum – prodavač nožů, nožič
venditor iconum, **imaginum** – obchodník s obrazy
venditor librorum – prodavač knih
vendo, **ere, didi, ditum** – prodám

venenum – otrávení

venerabilis, **e** – ctihodný
venio, **ire, veni, ventum in contrarium** – protivit se
ventilatio causae – projednání sporu
verbum, **i n.** – slovo
veredarius, **ii m.** – kurýr, postilion, poštovní zřízenec
vereor, **eri, veritus sum (+ 4. p.)** – bát se něčeho
veritas, **atis f.** – pravda
vero – pak (spojovací, zdůrazňovací), však
versus (+ 4. p.) – směrem, k

verto, **ere, verti, versum** – obracet, připadat (o datu), probíhat (o sporu)
verum, **i n.** – pravda
verus, **a, um** – pravý, opravdový
vesper, **eri m.** – večer
vespere – zvečera, večer

vesperi, **orum (vespera, ae)** – nešpory
vespilio, **onis m. (vespillo)** – hrobař, hrobník

vesta, **ae f.** – krb, oheň
vestiarius, **ii m.** – obchodník s šatstvem
vestifex – krejčí

electus , a , um (i subst.) – vybraný, zvolený, zvolenec
elemosina , ae f. (elemosyna) – almužna, dobročinnost
elemosinarius , ii m. – almužník
eligo , ere , legi , lectum – vybrat, zvolit
eloquentia , ae f. – výmluvnost
eloquium , i n. – řeč, jazyk

elzas – víno
emalimentum , i n. – zisk, prospěch
emancipatus , a , um – oddělený (majetkem)
emano , are , avi , atum ; littera emanavit – vyplývat: list byl vydán
emedatio , onis f. – zlepšení
emenda , ae f. – pokuta
emendo , are , avi , atum – opravit
emeritus – vysloužilý voják
emeritus , a , um – vysloužilý
emigrans , antis – vystěhovalec, uprchlík
emo , ere , emi , emptum – koupit
emologo , are , avi , atum – přijímat, souhlasit

emphyteuticus (emphiteoticus) , a , um – emphyteutický
empicus – nemoc na plicích
emporium , ii n. – tržiště, skladiště
emptio , onis f. – koupě
emptor – kupec
emundator – zbrojář
encaustis – brusíč skla
encaustis , is m. – brusíč skla
enim – totiž
enitescio , ere , nitui , - – zazářit, vyniknout
enormitas , atis f. – přestupek
ensifex , icis m. – mečič
ensis , is f. – meč
enteritis – zánět střev či žaludku
enteritis , idis f. – zápal střev
enula campana – oman polní
eo , ire , ii , itum – jít
eodem – tamtéž, tentýž, též
ephippiarius , ii m. (-pa-) – řemenář, sedlář, uzdař
ephytisma – rozedma plic
episcopalis , e – biskupský
episcopatus , us m. – biskupství
episcopus , i m. – biskup
epocillator – šenkýř
epocillator , oris m. (-ti-) – výčepník, šenkýř
epocillator cerevisiae – šenkýř piva
equariae , arum f. – hřebčinec
equatium , ii n. – hřebčín
equus , itis m. – jezdec, rytíř
equus cataphractus – kyrysník
equus hungaricus – husar
equestris , e – rytíř, rytířský, jezdecký
equicida – koňský řezník
equiso , onis m. – štolba
equitarius , ii m. – štumistr, hřebčíník, mistr, hřebčinecký
equus , i m. (perditus) – (ztracený) kůň
eraticus , a , um – bludný
erga (alqm emere) – od, u (někoho koupit)
erigo , ere , rexi , ctum – vztýčit, postavit, zřídit
erigo , ere altare – zřídit oltář
eripio , ere , ripui , reptum – vyrvat, odejmout

erro , onis m. – povaleč
erro tabernarius – krčmník
erogo , are , avi , atum (erogo) – poskytovat, rozdávat
erubescio , ere , rubui , - – červnat se, stydět se
erus – pán, hospodář
erysipelas – růže
esco – bude
escuarium , ii n. (estu-) – jídelna, světnice
essedarius , ii m. – kočí
estimacio , onis f. – ocenění, odhad
et – a, i, ale
et coram testibus – a jejich svědků
et nuntiorum – nad posly
etiam – také, rovněž

operarius – dělník, nádeník, řemeslník
operarius , ii m. – dělník, šafář, řemeslník
operarius piscinarum – rybníkář
operator – dělník, nádeník, řemeslník
operatrix , icis f. – pracovnice
operatrix puella – děvče řemeslné

operor , ari , atus sum – pracovat, provádět, dělat
opifex – dělník, nádeník, řemeslník
opifex , icis m. – dělník
opifex fuiti – kotlář, pánevník

opifex gladiatorum – mečič
opilio , onis m. – ovčák
opitulus , ari , atus sum – přinášet pomoc, pomáhat
oportet , ere , uit – musí se, je třeba
oppidanus – měšťan
oppidum , i n. – město, městečko
oppilatio viscerum – ucpaní střev, zácpa
oppono , ere , posui , positum – stavět se proti něčemu, klást (na)proti, protivit se
opprimo , ere , pressi , pressum – utiskovat, potlačovat, ničit
opprobrium , ii n. – urážka
optio – pomocník, pobočník
opto , are , avi , atum – přit si, žádat
opus , eris n. – dílo
oraculo vive vocis – ústně
oratio , onis f. – modlitba, řeč
orator , oris m. – řečník
orbis , is m. – svět
orbis , a , um – sírotek, osiřelý
ordeum , i n. – ječměn
ordinacio , nis f. – nařízení, výnos
ordinare de – rozhodovat, činit opatření
ordinarius , a , um – obyčejný, pravidelný, řádný
ordinarius , i m. – ordinář, biskup (nadřízený místu)
ordino , are , avi , atum – uspořádat, zařídit, stanovit
ordo , inis m. – řada, řád, pořádek, pravidlo
organista , ae m. – varhaník
organum , i n. – varhany, hudební nástroj
origo , originis f. – původ, zrození, počátek
orior , iri , ortus sum – vzniknout, vycházet
oriundus – pocházející
oriundus , a , um – pocházející, pošlý, rodilý
ornatus , us m. – ozdoba, oblečení, ornát
oro , are , avi , atum – modlit se, prosit
orphanus , ae f. – sírotek (dívka)
orphanus , i m. – sírotek
ortulanus , i m. – sadař, zahradník
ortus , i m. – zahrada, sad
os , oris n. – ústa
os , ossis n. – kost
ostiarus , ii m. – vrátný, dveřník
ovator , oris m. – vaječník, obchodník s vejci
oviliarius , ii m. – ovčák
ovilio , onis m. – ovčák

ovis , is f. – ovce
ovum , i n. – vejce
pabularius , ii m. – pícník
pabulator , oris m. – pícník
pabulum , i n. – píče, obrok
pacificus , a , um – nerušený

pactum , i n. – smlouva, dohoda, nájem, pacht
paenitet – je líto
paenultimus (též peultimus) – předposlední

pagamentum , i n. – ražba, ražení
paganus , i m. – pohan
pagina – stránka
pagina , ae f. – stránka, list, listina
pagina sacra – bible, Písmo
pago – ves, vesnice, obec
pago , are , avi , atum – platit
pagulus , i m. – víska, vesníček
pagus , i m. – ves, vesnice, dědina
paiulus , i m. (cerevisiae) – nosič (piva)
palangarius , ii m. – šrotář, ližník

vestificus – krejčí

vestio , ire , ivi , itum – oblékat, šatit

vestis , is f. – šat, oděv
vestitor – krejčí
veteramentarius , ii m. – správkař pánví
veteranus , a , um – starý, vysloužilý, vysloužilec, vysloužilý voják
veternus – letargie
veto , are , ui , itum (+ 4. p.) – zakázat někomu
vetula , ae f. – stařena, bába
vetus , eris – starý

vexillarius , ii m. – praporeček, fendrych
vexillifer , eri m. – praporeček, fendrych, praporečnick
vexillum , i n. – praporec, korouhev
vicanus – vesničan
vicaria , ae f. – úřad vikáře, vikářství, zastupování
vicarius , ii m. – zástupce, střídání, vikář
vicarius foraneus – venkovský vikář
vicarius tractus N. – vikář N. okrsku

vices , vices – na místě, za (někoho)

vices versa – obráceně, zase
vicesparochus , i m. – míst ofarář, zástupce faráře
vices – úřady, úkoly
vices cuius supplavit – jež zastoupil
vices eius – zaň
vices gerentes – zástupci
vicina , ae f. – sousedka
vicinatus , us m. – sousedství, sousedstvo
vicinia , ae f. – sousedství
vicinus , a , um , i m. – sousední, soused
vicostrator , oris m. – dlaždič ulic
victor , oris m. – vítěz
victoria , ae f. – vítězství
victualia , orum n. – potraviny
vicus , i m. – vesnice, osada, dědina, ulice
videlicet – totiž
video , ere , vidi , visum – vidět
videor , eri , visus sum – zdá se, je já, být viděn
videtur mihi – zdá se mi, usnáším se
vidua , ae f. derelicta , superstes – vdova (pozůstalá)
viduo , are , avi , atum (+ 6. p.) – učinit vdovou, zbavit
viduus – vdovec
viator , oris m. – košíkář
vigil , ilis m. – strážný, stráž, hlídač
vigil in turri – hlásný
vigil nocturnus – ponocný
vigilanus – hlídač, strážný
vigilia , ae f. – bdění, hlídka, stráž, ponůčka
vigilia nativitatis Christi – Štědrý den, večer
vigilias de domo – péče, starost o dům
vigilie – den před svátkem
vigor , oris m. – platnost, síla, moc
vigoratus , a , um – silný, pevný, životaschopný
vigore presencium – na základě, mocí tohoto listu

vilicus , i m. – správce statku, šafář
vilipendium , i n. – zlehčování
vilipensio , onis f. – zlehčování
villa , ae f. – vesnice, statek, dvůr
villanus , i m. – vesničan
villicus , i m. – vladař, správce, purkrabí, šafář, správce statku
vinarius , ii m. – vinářík, obchodník s vínem
vinco , ere , vici , victum – vítězit, přemáhat
vinctor , oris m. – bečvář, bednář

vinculum , i n. – pouto, svazek
vinea , ae f. – vinice, vinný hrad
vinitor , oris m. – vinař, viněř
vinopola , ae m. – vinářík, obchodník s vínem
vinum , i n. (sublimatum) – víno (pálené)
violencia , ae f. – násilnost, divokost
violentus , a , um – násilný, divoký, zuřivý
violo , are , avi , atum – porušit
vir , viri m. – muž
virga , ae f. – prut (jako plošná míra)
virgo , inis f. – panna

eukaristia, **ae f. (-cha-)** – svátost oltářní, přijímání
eundem – týž, tentýž, téhož
evado, **ere**, **vasi**, **vasum** – vyváznout, uniknout
evanesco, **ere**, **vanui**, – – zmizet, rozplynout se
evenio, **ire**, **veni**, **ventum** – vycházet, dopadnout, stát se
eventus, **us m.** – výsledek, konec
evidens, **tis** – vřejný
evito, **are**, **avi**, **atum** – vyhnout se, stranit se
evoco, **are**, **avi**, **atum** – vyvolat, povolát, předvolat
ex – z, ze, s, se, od, hned po, co
ex certa scientia – z plného vědomí
ex eo, **quod** – proto, že
ex improviso – znenadání
ex innata pietatis clemencia – z vrozené laskavosti a zbožnosti
ex integro – plně, v úplnosti
ex nunc (in antea) – od nynějška, od té doby (nadále)
ex pago – ze vsi, z obce
ex toto – zcela, úplně
ex tunc (in antea) – od nynějška, od té doby (nadále)
ex vissu – s vědomím
exactio, **onis f.** – vymáhání, dávka, vybírání
exacto, **oris m.** – výběrčí, pokladník, vykonavatel
exaltatio, **onis f.** – povýšení
examinator, **oris m. (vini)** – zkoušeč (koštěř vína)
exanimis – mrtvý
exauthoratus, **a**, **um** – vysloužilý

exbrigo, **are**, **avi**, **atum** – zpravit, zbavit
excessivus, **a**, **um** – nadměrný

exceptione proposita – s výjimkou
exceptor – výměnkář
excessus, **us m.** – přestupek, provinění
excipere contra – odporovat, odmítat
excipio, **ere**, **cepi**, **ceptum** – vybírat, přijímat, vítat
exclamo, **are**, **avi**, **atum** – zvolat
exclusionem propositam – s výhradou
excoctor – tavič, šmelcář
excoctor, **oris m.** – vyvážec, tavič

excommunicatio, **onis f.** – vyobcování, klatba
excommunico, **are**, **avi**, **atum** – dát do klatby, proklít, vyobcovat
excoriator, **oris m.** – pohodný, ras
excubiæ, **arum f. de domo** – péče o dům
excursor, **oris m. equestris** – vyjížděč, pojezdný
executor, **oris m. (exse-)** – vykonavatel, správce
executor ecclesiae – správce kostela, ten, kdo uvádí do držby církevního obroč
executor ultimæ voluntatis – vykonavatel poslední vůle

exemplum, **i n.** – příklad
exemptio, **onis f.** – vynětí z pravomoci, výjimka
exemptus, **a**, **um** – vyňatý, osvobozený od placení
exequiæ, **arum f. (exse-)** – pohřeb, pohřební obřady, bohoslužba za spásu duše zemřelého
exerceo, **ere**, **cui**, **itum** – zaměstnávat, cvičit, provádět
exercitus, **us m.** – vojsko
exhibeo, **ere**, **ui**, **itum** – vydat, předložit, vyplácet, poskytovat, prokazovat
exhibeo, **ere obsequia alicui** – prokazovat služby (někomu)
exhibitor presentium – ten, kdo předložil tento list, doručitel
exhortatio, **onis f.** – povzbuzení, nabádání
exigentia, **ae f.** – požadavek
exigo, **ere**, **egi**, **actum** – vymáhat, vybírat, požadovat, žádat
exigo, **ere expensarum procuracionem** – vymáhat zaplacení, zajištění výdajů
exilium, **ii n.** – vyhnanství
eximo, **ere**, **emi**, **emptum** – vyjímát, vykupovat
eximo, **ere socium pecunia a magistro** – přeplácat tovaryše a tím odvádět od mistra
exinde – odtud, proto
existo, **ere**, **extiti (exsisto)** – být, vyskytnout se

palatium, **ii n.** – palác
palatium caesarum – soudní dvůr
paldykyn (též paltikin) – baldach, těžká hedvábná látka
paliolum, **i n.** – mantlík
palliator, **oris m.** – pláštík

pallium, **ii n.** – plášť, pallium biskupské
palma, **ae f.** – dlaň, palma, vítězství
panifex – pekař chleba
panis, **panis m.** – chléb
panista – pekař chleba
pannarius – soukeník
pannicida, **ae f.** – kroječ sukna, postřiháč
panniculus, **i m.** – hadr
pannifactor – soukeník

pannifex, **icis m.** – soukeník
pannirasor – postřiháč

pannirasor, **ris m.** – postřiháč suken
pannirasorius, **a**, **um** – postřiháčský
pannitorsor – postřiháč

pannitorsor, **oris m.** – postřiháč
pannum, **i n.** – sukno
pannus, **i m.** – sukno, kus látky, látka
papa – otec, biskup, papež
papa, **ae m.** – papež
papula – neštovice
papyriarius, **ii m.** – výrobce papíru, dělník papírnický, papírník
papyrianus, **i m.** – papírník
papyriarius – papírník

papyrifex, **icis m.** – papírník
papyrus, **i m.** – papír
par, **paris** – stejný, rovný, sudý
parafernalia mulierum – oděv, ozdoby pro ženy
paralysis – ochrnutí, obrna

parans, **antis** – výrobce
parans cribra – řešetář, síťář
parans crinalia – věnečník, čepčář
parans vitra – sklenář

paranympha – družička
parator, **oris m.** – výrobce, hotovitel

parator lagenarum – lahevník, lahvičnick
paratus, **a**, **um** – připravený, hotový
parcus, **a**, **um** – šetrný, skromný, střídavý
parentes – rodič, otec
pareo, **ere**, **ui**, – (+ **3. p.**) – poslouchat, být poslušen

parchanum (barchanum) – bavlněná látka

parietæ – pobožené zdi
pariter – rovněž, stejně
parmo, **onis m.** – parma
paro, **are**, **avi**, **atum** – připravovat, chystat

parochia, **ae f.** – fara

parochialis – farní kostel
parochialis, **e (parr-)** – farní

parochianus, **i m.** – farník
parochus, **i m.** – farář

paroquarius, **ii m. (paru-)** – parukář, kadeřník
parotitis – příušnice
pars, **tis f.** – strana, část, díl

partes, **ium f.** – země, kraj, končina

particula, **ae f.** – kousek, dílek
parturio – chystat se porodit
partus, **us m.** – porod

parvulus, **a**, **um** – maličký
parvus, **a**, **um** – malý

virgulator – košťář
viridarium, **ii n.** – sad, zahrada
viridarius, **a**, **um** – zelený
viridesco, **ere** – zelenat se
viriliter – statečně, mužně

virtuosus, **a**, **um** – umělecký
virtus, **utis f.** – statečnost, mužnost, zdatnost, ctnost
vis (vim, vi), **vires**, **ium f.** – síla, moc, násilí
visitatio, **onis f.** – navštívení, návštěva, visitace
visitator, **oris m.** – dozorce
visitator aquae – dozorce vodovodu
visitator generalis – generální visitátor
visito, **are**, **avi**, **atum** – navštěvovat
vispillo – hrobař, hrobník

vita, **ae f.** – život
vitalitium, **ii n.** – věno

vitis, **is f.** – vinná réva
vitium, **ii n.** – vada, chyba, neřest, hřích
vito, **are**, **avi**, **atum (+ 4. p.)** – vyhýbat se něčemu

vitro, **oris m.** – košíkář
vitarius, **ii m.** – sklenář
vitator, **oris m. (vitrea-)** – sklenář
vitriarius, **ii m.** – sklenář
vitriator, **oris m.** – sklenář
vitricus, **i m.** – otcím, nevlastní otec
vitroflex, **icis m.** – sklář

vitrum, **i n.** – sklo, křišťál, sklenka
vitrum ad servandam aquam rosatam – sklenka k servování růžové vody
vitulus, **i m.** – tele
vituperium, **i n.** – pohana, potupa
vivo, **ere**, **vixi**, – – žít
vix – žít, sotva, stěží
vladico, **onis m.** – vladyka

vocabulum, **i n.** – název, jméno, pojmenování
voco, **are**, **avi**, **atum** – volat, nazývat
volo, **velle**, **volui**, – – chtít
voluntas, **atis f. bona** – dobrá vůle, úpis, postupní listina
volvo, **ere**, **volvi**, **volutum** – válet, zmlát
vorago, **inis f.** – propast, vír

votum, **i n.** – slib, oběť, přání, prosba
vox, **vocis f.** – hlas
vulgariter – lidově, obecně
vulgo – obecně, lidově, jak se říká
vulgus, **i n.** – lid

vulnerarius – ranhojčí

vulnero, **are**, **avi**, **atum** – zranit
vulnus, **eris n.** – rána, zranění, poranění
vultus, **us m.** – obličej
xenodochium, **ii n.** – špitál, chudobinec

xylocopus – tesař

xylographus, **i m.** – řezák do dřeva, dřevonytec
ydolum, **i n.** – modla

yemalia, **ium** – ozimý

zappator – rolník

zeitlinum, **i n.** – žejdlík
zelator, **is m.** – horlivý zastánce
zelo, **are**, **avi**, **atum** – horlit, horlivě milovat

zelum, **i n.** – horlivost

zelus, **i m.** – horlivost, snaživost
zinziber – skořice
zips – chřipka

zonarius, **ii m.** – pasíř
zonula, **ae f.** – pásek

exitus – smrt
exordium , ii n. – začátek
exorior , iri , ortus sum – povstat, vzniknout,
vypuknout

pascua , orum n. – pastviny
pascha , ae f. – Velikonoce
passio , onis f. – utrpení, mučení, umučení

zuda , ae f. – soud
zudarius , i m. – sudí
zythopola , ae m. – výčepník
